

136e jaargang - februari 1967 - nr 2

de militaire spectator

waarin opgenomen de officiële mededelingen van de
Koninklijke Landmacht en de Koninklijke Luchtmacht

KON. MIL. ACADEMIE
BIBLIOTHEEK
Kasteelplein 10
BREDA

maandblad, waarin opgenomen
de officiële mededelingen van
de Koninklijke Landmacht en
de Koninklijke Luchtmacht

Uitgave van

MOORMANS PERIODIEKE PERS N.V.

lid van de Nederlandse Organisatie
van Tijdschrift Uitgevers (NOTU)

Directie, Redactie, Administratie en Advertenties:
Zwarteweg 1 - Den Haag - tel. (070) 18 23 55 - giro 4 47 15

Hoofredacteur:

E. J. C. van Hoogtem
Luitenant-Generaal der Infanterie

Plv. Hoofredacteur:

R. J. W. Heslinga
Luitenant-Kolonel van de Generale Staf

Redactie:

H. Dieters
Luitenant-Kolonel van de Koninklijke Luchtmacht

S. van der Pol
Luitenant-Kolonel van de Koninklijke Luchtmacht

Th. J. van der Schoot
Majoor der Infanterie

ir. T. A. van Zanten
Luitenant-Kolonel van de Technische Staf

Abonnementsprijs: f 24,00 per jaar
buitenland: f 30,00 per jaar
losse nummers: f 2,25

Advertenties: contractprijzen op aanvraag

NADRUK VERBODEN

INHOUD

Officiële mededelingen

- 54 Uit de Landmacht- en Luchtmachtorders
Mededelingen van de Inspecteur der
Opleidingen

Redactioneel gedeelte

- 55 Aan onze medewerkers
- 56 De staf van een pantserinfanteriebatal-
jon (AMX) te velde, door E. P. W. Elstak,
Luitenant-Kolonel der Infanterie
- 61 De luchtverdediging in de divisie, door
K. P. Bloema, Luitenant-Kolonel der Ar-
tillerie
- 65 Handhaving van de krijgstuicht, door S.
Muller, Kapitein van Vakdiensten
- 67 Nieuwe uitgaven
- 68 De OTAS, door J. Boers, Majoor van
de Generale Staf
- 76 Enkele aspecten van de stafopleiding
bij de Koninklijke Luchtmacht, door M.
de Swart, Kolonel van de Koninklijke
Luchtmacht
- 80 Verkeers-vervoersproblemen bij een
grotendeels gemechaniseerd legerkorps,
door A. Stapelkamp, Luitenant-Kolonel
der Aan- en Afvoer Troepen
- 87 Militaire telecommunicatie in de nabije
en verre toekomst, door V. Thorn-Lee-
son, Luitenant-Kolonel van de Verbin-
dingsdienst
- 92 Meningingen van anderen
- 96 Antwoord op meningen van anderen
- 100 Uit de buitenlandse vakpers

Bij de omslagfoto:

Samenwerking bij een grensovergang tussen ver-
keersleiding, Koninklijke Marechaussee en dou-
nepersoneel (zie het artikel op blz. 80)

Officiële mededelingen

van de Koninklijke Landmacht en de Koninklijke Luchtmacht

Uit de Landmacht- en Luchtmachtorders

LaO Nr 64051. Regeling verblijfsvergoeding bij oefeningen in Nederland.

LaO Nr 65030. Vervoer voor rijksrekening bij verlof of bewegingsvrijheid.

LaO Nr 66033. Groot verlof en klein verlof in afwachting van groot verlof voor dienstplichtigen der Koninklijke Landmacht.

LaO Nr 55318. Geklede tenue Koninklijke Landmacht.

LaO Nr 55089. Militair reisbesluit.

LaO Nr 62041. Vervoer voor rijksrekening voor uit het buitenland afkomstige militairen die in Nederland hun militaire dienstplicht vervullen.

LaO Nr 62048. Reizen tussen woon- en standplaats door militairen.

LaO Nr 66038. Administratieve aanwijzingen inzake opzegging tijdens de proeftijd van een verbintenis als kort-verbandsvrijwilliger.

LaMed Nr 008-63. Brevetten voor militaire parachutisten.

LaMed Nr 032-66. Kerkelijke feest- en vastendagen voor Israëlitische militairen in 1966/1967.

LaMed Nr 033-66. Wijziging VS 2-1500, RIDKL.

LaMed Nr 036-66. Besluit gezagsgebieden militaire gezagsdragers.

LaMed Nr 044-66. Voorlopige Wijziging Regeling inkomsten buitenland 1962.

LaMed Nr 051-66. Vrijwillige voortijdige dienstverlating van officieren.

LaMed Nr 050-66. Bewegingsvrijheid met Goede Vrijdag, Pasen en Pinksteren 1967 voor in Nederland hun dienst verrichtende militairen.

Mededelingen van de Inspecteur der Opleidingen

Opgave van nieuwe voorschriften en wijzigingen*

VS 11-31. De (hoofd)facteur en zijn taak. Dit voor schrift behandelt de veldpostdienst in het algemeen en de door de hoofdfacteurs en de facteurs van de eenheden van de KL te verrichten werkzaamheden.

* Technische handleidingen en zuiver administratieve aangelegenheden niet opgenomen.

VS 11-64, 3e druk. Catalogus van instructiefilms. Behalve een overzicht van de beschikbare instructiefilms worden hierin tevens aanwijzingen gegeven betreffende de aanvraag, de administratie en het gebruik van instructiefilms.

VS 2-1250. Handleiding voor het militaire onderrecht. Hierin wordt de verantwoordelijkheid en taak van inspecteurs, commandanten en opleidingsfunctionarissen geregeld; er worden richtlijnen in gegeven omtrent de toepassing van enkele didactische beginselen bij de militaire opleiding, algemene militaire opleidingsmethodiek, methodische instructie en begeleiding van en controle op de instructie.

VS 2-1351. Handboek voor het dienstplichtig kader. Verschillende onderwerpen voor het dienstplichtig kader van belang en behandeld in diverse voorschriften worden hier in één boekwerk gebundeld.

VS 2-1355. Handleiding technisch specialisten. Deze handleiding geeft een beknopt overzicht van de bepalingen die voor de technisch specialisten gelden, alsmede een overzicht van de voor deze categorie geldende opleidingsgangen.

VS 2-1380. Ontwijken ontsnappen overleven. Dit voorschrift heeft tot doel een inzicht te verschaffen in de (gevechts)handelingen, omschreven door de begrippen: ontwijken, ontsnappen en overleven.

VS 2-1393. Zakboek voor de diensten in VN-verband. Ten behoeve van de diensten in VN-verband wordt hierin o.a. een overzicht gegeven van de algemene kenmerken van de woestijn, de tropen en het bergterrein; er worden richtlijnen in gegeven voor wat betreft het onderhoud en gebruik van wapenen en voertuigen in niet Westeuropese terreinen en klimaten, er worden aanwijzingen in gegeven ten aanzien van hygiëne en preventieve geneeskunde in het bijzonder voor tropen en subtropen. Bovendien is op genoemd voorschrift een supplement verschenen dat uitsluitend wordt uitgereikt aan alle officieren, onderofficieren en geneeskundig personeel dat wordt uitgezonden en waarin de hygiëne en preventieve geneeskunde in het bijzonder voor tropen meer gedetailleerd worden behandeld.

VS 6-60. Bediening van de raketlanceerinrichting M 289 voor de 762 mm raket MGR-1A en MGR-1B. Dit voorschrift is een leidraad om bedieningen voor de 762 mm raketlanceerinrichting op te leiden tot groepen, die als één team vlot met de vereiste vaardigheid moeten kunnen samenwerken.

Adreswijzigingen

De aandacht wordt nogmaals erop gevestigd, dat officieren, die maandelijks van Rijksweg „De Militaire Spectator” ontvangen, bij wijziging van hun adres, dit *uitsluitend* kenbaar dienen te maken bij de commandant van het onderdeel, waarbij ze in onderhoud zijn gesteld. Derhalve niet *telefonisch* of schriftelijk bij de administratie van „De Militaire Spectator” of bij de Afdeling Personeelspubliciteit van het Ministerie van Defensie. De commandant van vorenbedoeld onderdeel zendt de voorgeschreven mutatie-opgave aan de Afdeling Centrale Personeelsdocumentatie van het M.v.D., waarna toezending aan het nieuwe adres volgt.

Aan onze medewerkers

* * De Militaire Spectator mag zich verheugen in een ruime staf van medewerkers en het is een prettig verschijnsel dat zich in de loop van het afgelopen jaar veel nieuwe hebben aangemeld, waarvan enkelen hun eerste inzending door andere hebben laten volgen. Een ander prettig verschijnsel is, dat de laatste tijd aanmerkelijk minder inzendingen als onbruikbaar behoeven te worden geretourneerd, dan vroeger het geval was. Wat echter nog vaak ontbreekt is de juiste vorm waarin de artikelen moeten zijn gegoten om de redactie en zetter zo weinig mogelijk moeite te geven en te voorkomen dat de inzending een of meer malen heen en weer moet worden gezonden, voordat zij kan worden geplaatst.

Frequent worden in ons blad „Aanwijzingen voor medewerkers” afgedrukt die evenwel kennelijk in onvoldoende mate de aandacht trekken.

Aangezien de ervaring leert, dat een artikel eerder wordt gelezen dan „aanwijzingen in cliché” volgen hier de voornaamste desiderata van redactie en uitgeverij, waarin de oorspronkelijke tevens zijn verwerkt.

1. De artikelen moeten in enkelvoud worden ingezonden; bijdragen voor de rubriek „Meningen van anderen” in duplo. Dit laatste om de oorspronkelijke auteur de gelegenheid te verschaffen meteen zijn wederwoord te geven.

2. Alle bijdragen moeten worden getypt met een marge van tenminste 3 cm, met dubbele regelafstand, om eventuele correcties in de tekst mogelijk te maken.

3. Alle bijdragen moeten worden voorzien van naam, adres en eventueel telefoon en gironummer van de zender (getypt). Dit om onnodige correspondentie of telefoneren te voorkomen en tijdig drukproeven te kunnen toezenden.

4. Bijdragen kunnen worden gezonden naar: Moormans Periodieke Pers, Zwarteweg 1, Den Haag, dan wel rechtstreeks naar de hoofdredac-

teur of het redactielid waarmee men in contact wenst te treden.

5. Schetsen, tekeningen en foto's dienen los bij het artikel te worden gevoegd en mogen *niet* tussen de tekst worden geplakt. Zij dienen aan de achterzijde doorlopend te worden genummerd (Afb. 1 t/m Afb. . . .). In het artikel dienen overeenkomstige verwijzingen naar de respectieve afbeeldingen te worden opgenomen, zodat de illustraties bij de opmaak zoveel mogelijk in de buurt van de desbetreffende verwijzingen kunnen worden geplaatst.

6. Tekeningen en schetsen moeten in Oostindische inkt op teken- of calqueerpapier worden uitgevoerd. Letters, cijfers en symbolen moeten daarbij zodanig worden getekend (dus niet getypt), dat zij na verkleining nog duidelijk leesbaar en waarneembaar zijn. Daartoe moeten zij *na verkleining* nog tenminste 1 mm groot zijn. Men houde er rekening mee dat tekeningen en schetsen normaal worden verkleind tot kolombreedte en ten hoogste tot 15 cm breedte.

7. De onderschriften bij de illustraties behoeven niet te worden getekend; zij dienen aan het slot van het artikel in getypte vorm te worden toegevoegd.

8. Schetsen en tekeningen dienen net te worden uitgevoerd, hetgeen betekent dat de lijnen, ook die van de letters, strak moeten worden getrokken met, zo nodig, gebruikmaking van mallen, respectievelijk sjablonen. De Militaire Spectator — de oudste periodiek van Nederland — heeft ook in dit opzicht een reputatie op te houden.

9. Indeling van de artikelen waarbij veelvuldig gebruik wordt gemaakt van cijfers en letters (1, a, (1), (a), enz.) moet zoveel mogelijk worden vermeden. Dit stoot de lezer af, die deze indeling reeds vaak genoeg in zijn voorschriften tegenkomt. Artikelen zijn het best leesbaar als ze in een vloeiende stijl worden geschreven.

10. En tenslotte, indien het vorengaande u nog niet geheel duidelijk is, sla dan een Militaire Spectator op ter vergelijking!

De staf van een pantserinfanteriebataljon (AMX) te velde

E. P. W. Elstak

Luitenant-Kolonel der Infanterie

De wijze waarop de commandopost moet worden ingericht en moet functioneren, wordt in de voorschriften uitvoerig behandeld. Daarenboven zijn reeds verschillende artikelen over dit onderwerp in De Militaire Spectator verschenen.

Dit artikel is niet bedoeld als een herhaling van of een uittreksel uit datgene wat reeds is geschreven. Het heeft slechts tot doel enkele aspecten, die in de voorschriften summier worden behandeld, wat nader uit te werken aan de hand van in de praktijk beproefde methoden.

De commandopost

Het moderne gevecht met zijn snel wisselend karakter maakt het noodzakelijk dat de commandopost van een pantserinfanteriebataljon mobiel wordt ingericht, zo klein mogelijk wordt gehouden en toch een goede bevelvoering verzekert. Om de commandopost mobiel te kunnen hou-

den, dient door de stafsecties, die alle voortdurend geïnformeerd moeten zijn, in voertuigen te worden gewerkt. Voor de secties 2 en 3 levert dit geen enkel probleem op, voor de secties 1 en 4 echter wel. Het probleem werd op de volgende manier opgelost.

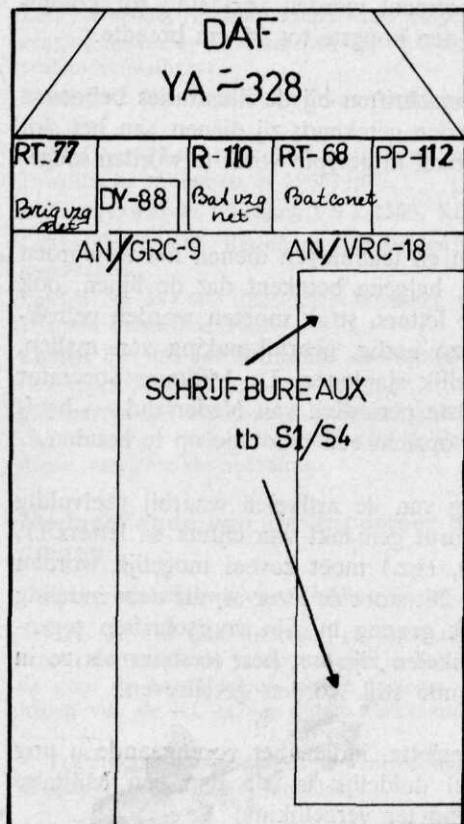
Sectie 1 beschikt over een 1-tonner, doch is niet in het bezit van een radio. Sectie 4 heeft een jeep met een AN/VRC-18, een 1-tonner met een AN/VRC-18 en een AN/VRC-9. Indien nu sectie 1 maar kon worden geplaatst bij sectie 4 in haar 1-tonner, zou de sectie mee kunnen uitluisteren op verschillende netten en zodoende een inzicht verwerven over het verloop van het gevecht. Helaas verhindert gebrek aan ruimte een dergelijke oplossing.

Gekozen werd voor de methode de 3-tonner van de administratie en personeelsgroep in te zetten voor de secties 1 en 4. In deze 3-tonner die zelf niet over verbindingen beschikt, werden de AN/VRC-18 en de AN/GRC-9 ingebouwd. De 1-tonners werden ingezet voor de administratie en personeelsgroep.

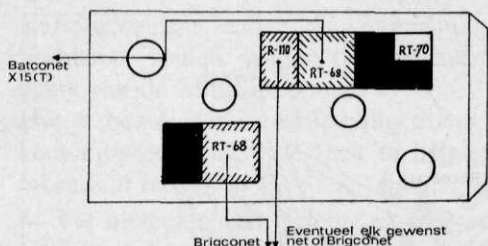
Het voordeel is dat de beide secties nu in één voertuig werken, waartoe de nodige werkruimte is geschapen o.a. door de kisten voor formulieren en andere administratieve benodigdheden, zo in te richten en op te stellen dat ze tevens als schrijftafel kunnen worden gebruikt (zie afb. 1). Zo zijn de sectie 1 en de sectie 4 in staat het gevecht te blijven volgen en hun werk efficiënt uit te voeren. De bij oefeningen opgedane ervaringen met deze methode zijn bijzonder gunstig.

De vooruitgeschoven commandopost

De commandopost, hoe mobiel ook ingericht — alles blijft op de wielen — is nog te log om van daaruit het gevecht te leiden. Nog steeds geldt dat de bataljonscommandant zich daar behoort te bevinden vanwaar hij het optreden van het bataljon het best zal kunnen leiden. Daarom wordt zodra het bataljon in actie komt een vooruitgeschoven commandopost geformeerd. Dit commando-orgaan heeft behoefte aan pantsering, beweeglijkheid en goede verbindingen met de brigade, de compagnieën en de artillerie. Deze

Afb. 1

Afb. 2 Extra AN/VRC-10 in prco. AN/VRC-10 op rdtafel in prco. Voeding uit askast li van rdtafel. Intercom tussen plvbc-kap vbd (toeg S3) niet mogelijk

verbindingen worden mogelijk door bij het formeren van de commandopost gebruik te maken van twee pantserrupscommandovoertuigen, één van de staf en één van de commandant van de pantserondersteuningscompagnie.

Een punt van discussie is nog wel eens welk toestel de bataljonscommandant met zijn S3 in hun pantservoertuig moeten inzetten.

Vanzelfsprekend moet ernaar worden gestreefd dat iedere commandant op elk niveau over de beste verbindingsmiddelen beschikt, waarbij de mate van geschiktheid in een bataljon wordt bepaald door de snelheid van bediening, omdat de commandant immers de man is die onder de grootste spanning werkt. Nu blijkt dat de AN/VRQ-3 het snelst te bedienen is en het beste aan de behoefte van de bataljonscommandant voldoet. Vandaar ook dat het pantservoertuig, waarin zich de AN/VRQ-3 bevindt, zal worden gebruikt voor het formeren van de vooruitgeschoven commandopost.

Voor de commandopost zelf is dit geen bezwaar. Als de commandant het gevecht leidt uit een vooruitgeschoven commandopost, rest van het moment van vertrek tot het moment van terugkeer voor de commandopost slechts een registratieve en plannende taak.

De plaatsvervangend commandant en de verbindingsofficier (toegevoegd aan S3) luisteren op alle netten in en volgen het optreden van het bataljon. Zij moeten immers in staat zijn op elk moment de leiding over te nemen als de bataljonscommandant en zijn S3 zouden uitvallen. Het „plaatsvervangend team” bevindt zich in de commandopost in de pantserrupscommando waarin de AN/GRC-7 is ingebouwd. Om deze pantserrupscommando ongeveer dezelfde mogelijkheden te geven als die waarmee de vooruitgeschoven commandopost wordt geformeerd, wordt een extra AN/VRC-10 ingebouwd. In feite hebben beide rupscommandovoertuigen dan dezelfde mogelijkheden. Zou het voertuig van de bataljonscommandant, om welke reden dan ook,

uitvallen, dan wordt dit voertuig ter vervanging ingezet.

Een nadeel is dat de functionarissen die zich in dat voertuig bevinden niet met elkaar via de intercom in verbinding staan (zie afb. 2).

Verplaatsing van de commandopost

Zoals bekend zijn enkele oorzaken, waarom een commandopost moet worden verplaatst:

- te grote afstanden tot de gevechtseenheden;
- betere lokatie om een juiste gevechtsleiding te blijven uitoefenen;
- veiligheidsredenen.

Nu gaat volgens de voorschriften bij verplaatsing van de commandopost het initiatief uit van de S3. De verplaatsing wordt gelast door of na goedkeuring van de bataljonscommandant.

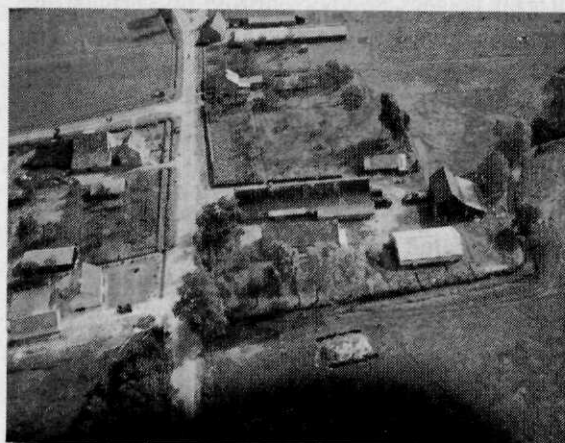
Deze gang van zaken lijkt in het snelle moderne gevecht niet altijd meer mogelijk. Voor het leiden van dit gevecht zullen de bataljonscommandant en zijn S3 zich ergens op het gevechtveld, meestal ver naar voren bevinden. In de commandopost heeft de plaatsvervangend bataljonscommandant de leiding en volgt hij het gevecht. Het ligt dan ook voor de hand dat hij het is, die de verplaatsing van de commandopost naar een meestal reeds globaal bekend nieuwe lokatie zal gelasten, waarvan hij uiteraard de bataljonscommandant zal verwittigen.

Plaats van de commandopost

De factoren die van invloed zijn op de keuze van opstelling van de commandopost mogen als bekend worden verondersteld. Bij oefeningen in vredetijd wordt de commandopost bijna altijd in het terrein betrokken. Het gebrek aan tenten maakt het werken niet altijd even gemakkelijk. Bij inzet voor een oorlogstaak zullen de commandoposten meestal in gehuchten en oorden worden ondergebracht. Het inrichten van een commandopost in een oord of gehucht maakt een aantal zaken belangrijk eenvoudiger. De camouflage kan zeer simpel zijn. Het opbergen van voertuigen in schuren en daartoe geschikte gebouwen maakt het voor de vijand moeilijk, zo niet onmogelijk, een commandopost te lokaliseren. Sporendiscipline is goed te handhaven. Aanwezige faciliteiten zoals verlichting, wasgelegenheid en latrines vereenvoudigen de legeringsproblemen. Verplaatsen van de commandopost is snel mogelijk omdat het in feite neerkomt

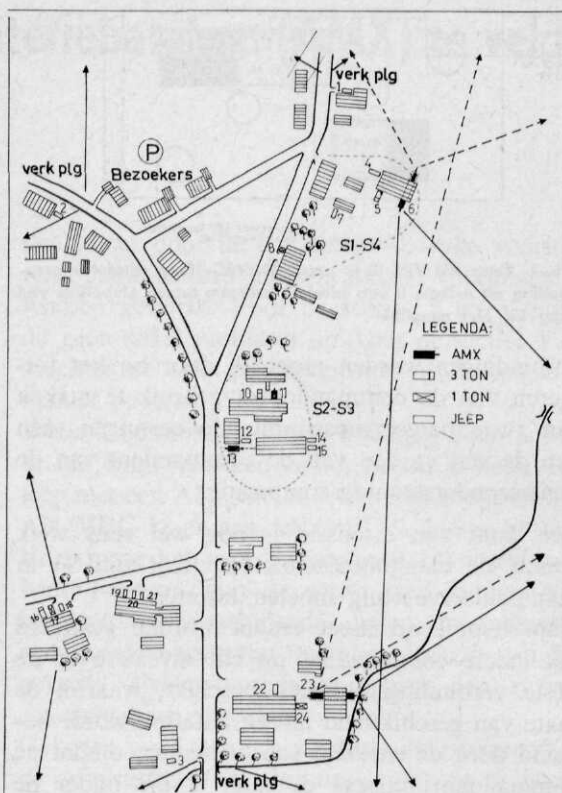
Afb. 3

Afb. 4

op het openen van de „garage”deuren voor de voertuigen om weg te rijden.

Ter illustratie diene het volgende praktijkgeval. In een Brabants dorp werd een commandopost betrokken. Hoewel de plaats globaal was bekend gemaakt, bleek het, ondanks een uitvoerige luchtverkenning niet mogelijk de commandopost uit de lucht op te sporen. Eerst nadat de voertuigen uit hun opstellingen werden gehaald, kon de plaats van de commandopost worden vastgesteld. Op afb. 3 ziet men het dorp waarin de commandopost was gevestigd; op afb. 4 hetzelfde dorp, nu echter met de tot de commandopost behorende uit hun opstellingsplaats gehaalde voertuigen. Afb. 5 is een plattegrond van het gebied waarin de commandopost werd ingericht. Het betrekken van commandoposten in oorden dient intussen in vredes tijd naarstig te worden beoefend. Al zal men door de vredesbepalingen de juiste opstellingen niet kunnen betrekken, dan nog dienen de desbetreffende staffunctionarissen nauwkeurig na te gaan waar zij, indien de commandopost in een bepaald oord zou worden on-

Nr	Voertuig	Ter beschikking van
1, 2, 3	jeeps	Verkenningploeg
4	jeep	Sectie 4
5	3-tonner	Sectie 1 / Sectie 4
6	prco	Plv bc
7	jeep	Plv bc
8	1-tonner	Vbdn (brig adm net)
9	jeep	Sectie 2
10	3-tonner	Sectie 3
11	prco	Sectie 3
12	jeep	Artlso
13	prco	C - Paostcie
14	jeep	sectie 3
15	jeep	Kap Vbdn
16	3-tonner	Ciesst
17	1-tonner	Ciesst
18	jeep	C - Ststvgcie
19	jeep	Gvzg
20	jeep	Gvzg
21	jeep	BC
22	jeep	C - Paostcie
23	prco	BC
24	1-tonner	Vbd (lijn)

Afb. 5

dergebracht, de verschillende installaties zouden hebben opgesteld.

De beveiliging van de commandopost

Tot de verantwoordelijkheid van de commandant van de stafstafverzorgingscompagnie behoren beveiliging en maskering, alsmede de alarmeringsvoorbereidingen en de beoefening ervan. Maskering, de alarmeringsvoorbereidingen en

alarmoefeningen zullen de commandant weinig problemen stellen. Anders ligt het met de beveiliging van de commandopost.

Het is bezwaarlijk, zo niet uitgesloten, de verkenningsgroep met deze taak te belasten. Haar taken zijn immers:

— het uitvoeren van terrein- en wegverkenning, voor zover daarbij voor het verkrijgen van de gegevens geen gevecht behoeft te worden aangeaan;

— het bezetten van waarnemingsposten;

— het verschaffen van beveiliging aan commandant en stafofficieren;

— het optreden als gids en verkeersregelaar.

Uit deze opsomming blijkt wel dat het belasten van de verkenningsgroep met de beveiliging van de commandopost een onjuiste opgave zou zijn, temeer omdat zij voor een permanente beveiligingstaak eenvoudig te zwak is. In de beveiliging van de commandopost zal daarom het personeel van de stafsecties moeten worden ingeschakeld. Tijdens het inrichten zal het personeel echter tijdelijk niet kunnen worden ingezet, omdat het in de eerste plaats moet zorgen voor het in bedrijf stellen van de commandopost. Vandaar dat bij het betrekken van de commandopost tijdelijk door niet tot de stafsecties behorend personeel in de beveiliging moet worden voorzien.

Een vaste drill is gewenst, in welk verband de volgende werkwijze kan worden aanbevolen. Op het moment dat de commandopost ter plaatse arriveert, beveiligd de verkenningsgroep het te betrekken gebied. De voertuigen nemen zo snel mogelijk hun opstellingen in, gedirigeerd door de commandant stafstafverzorgingscompagnie en het desbetreffende sectiehoofd. Zodra dit zijn beslag heeft, wordt de verkenningsgroep afgelost door de ca. 20 tot 25 chauffeurs van de voertuigen, behorende tot de commandopost. De compagniescommandant kan dan de beveiliging verder gaan organiseren. Bij de plaatsvervangend bataljonscommandant kan hij de dienstroosters van de secties krijgen en bij de bataljonsadjutant gegevens over het niet tot de stafsecties behorende personeel dat in de commandopost werkt. Uit een en ander kan hij een regeling voor het bezetten van de posten doen samenstellen. Personeel behorende tot de vooruitgeschoven commandopost wordt in de regel niet in de roulatie opgenomen. Indien de vooruitgeschoven commandopost niet uit is, kunnen deze soldaten wel als extra versterking bij de beveiliging worden ingezet.

Door de betrekkelijk geringe personeelssterkte

zal de beveiliging tot het minimum worden beperkt en zich bepalen tot de controle van bezoekers, goede waarneming en alarmering.

Wordt de commandopost gealarmeerd, dan betreft iedereen de door de compagniescommandant aangewezen opstelling. Het werk op de stafsecties zal dan noodgedwongen tijdelijk worden onderbroken.

De leiding van de bataljonsgevechtstrein

De bataljonsgevechtstrein zou kunnen worden beschouwd als een soort „vooruitgeschoven commandopost” van de bataljonstrein. Deze „vooruitgeschoven commandopost” is wel niet belast met de bevelvoering over het bataljon, maar vervult toch een zeer belangrijke functie bij het voeren van het gevecht.

Om het gevecht te kunnen blijven voeren is een snelle bevoorrading tot in de voorste lijn met Klasse I, III en V van de in het gevecht zijnde eenheden een eerste vereiste. De omstandigheid dat het pantserinfanteriebataljon over drie pantserrupsvoertuigen verzorging beschikt, maakt het mogelijk de bevoorrading snel tot in de voorste lijn te doen plaatsvinden.

De samenstelling van de gevechtstrein geschiedt niet volgens een vast schema maar moet door de S 4 voor elk gevecht worden bepaald. Steeds zal echter de mogelijkheid tot bevoorrading van Klasse I, III en V aanwezig moeten zijn. Afhankelijk van het soort gevecht, zal de gevechtstrein zich zo dicht mogelijk achter de gevechtseenheden (opmars) bij de commandopost (aanval) of in het gebied tussen bataljonsgoederentrein en de commandopost (vertraging) bevinden.

Met de directe leiding van de gevechtstrein dient een door de bataljonscommandant aan te wijzen functionaris te worden belast. Hiervoor werden nogal eens de compagniescommandant of de kapitein-wegtransport aangewezen. Bij de laatste in Hohne gehouden oefeningen (herfst 1966) is echter komen vast te staan dat de kapitein-wegtransport beslist niet met deze verantwoordelijkheid kan worden belast. Zodra namelijk een actie wordt ontketend is deze functionaris zeer druk bezet met bergings- en vervangingswerkzaamheden. In die tijdsperiode valt uiteraard ook de piek in de Klasse-III- of -V-bevoorrading. De compagniescommandant is evenmin een te missen figuur in de commandopost, zeker niet wanneer het gevecht een sterk mobiel karakter draagt, wat van het moderne gevecht nu eenmaal verwacht moet worden.

In de praktijk is gebleken dat de S4 zich wel degelijk met de directe leiding van de gevechtstrein kan belasten. Zijn verantwoordelijkheden vereisen niet dat hij bij voortduring in de commandopost aanwezig moet zijn. De aan hem toegevoegde sergeant-majoor, die zich in de commandopost in de 3-tonner van de S1/S4 bevindt, zorgt voor het contact. Deze functionaris beschikt over de nodige verbindingen, zodat het afwickelen van de lopende zaken is verzekerd. Bovendien bevindt de S1 zich in dezelfde 3-tonner, zodat ook deze functionaris assistentie kan verlenen. De geschetste methode is goed uitvoerbaar gebleken. Hoewel de ervaring over een betrekkelijk korte periode is opgedaan en dus niet als doorslaggevend mag worden aangemerkt, verdient het aanbeveling deze methode verder uit te proberen.

Samenvatting

Door de mechanisering spelen de operaties zich af over grotere afstanden en in grotere gebieden dan voorheen. De principes voor het voeren van het gevecht zijn dezelfde gebleven. De voorschriften zijn op deze principes gebaseerd; zij kunnen echter niet in alles voorzien en dat is maar goed ook, anders zou er voor initiatief niet veel ruimte overblijven. De middelen, waarover de commandant beschikt geven hem echter de mogelijkheden om, met wat hergroeperen en met wat improvisatie te voldoen aan de eisen die hem worden gesteld.

Er zijn goede en betere wegen die naar Rome leiden. Schrijver dezes is benieuwd welke beste weg in de „Meningen van anderen” zal worden uitgestippeld.

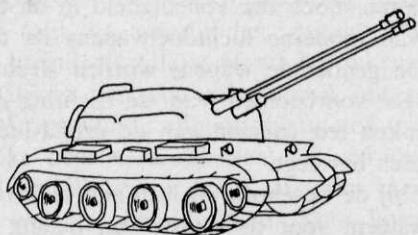

De luchtverdediging in de divisie

K. P. Bloema

Luitenant-Kolonel der Artillerie

De ontwikkeling van het vliegtuig voor oorlogsgebruik heeft in het verleden ook de ontwikkeling van de afweermiddelen gestimuleerd. De luchtdoelartillerie was hiervan één van de voornaamste middelen. Het belang van deze lua werd echter aanmerkelijk minder toen de technologische vooruitgang van vliegtuig en raket zodanig snel verliep dat de lua hierop geen afdoende antwoord scheen te hebben. De Amerikanen schaften de afdeling lua in de divisie af. In ons land verdween de lichte lua uit de organisatie van de divisie. De Sovjet-Unie bleef, voor zover mij bekend, belangrijke hoeveelheden lua behouden, onder andere de in afb. 1 geschetste ZSU-5/2.

Afb. 1 ZSU-5/2, Russisch, gemechaniseerd, gepantserd dubbel-loops luchtdoelkanon

Thans ziet men echter dat, mede onder invloed van de gebeurtenissen in Vietnam, de belangstelling voor lua weer aan het toenemen is. Toch is hier niet sprake van een volledig terugrijpen naar de oude lua. Deze was immers oorspronkelijk gericht tegen het optreden van schroefvliegtuigen op alle hoogten en werd later enigszins aangepast aan de grotere snelheden en andere aanvalstechnieken.

Vroeger kon men velerlei soorten optreden van vijandelijke vliegtuigen verwachten: duik-, glij- en scheervluchten, horizontaal bombardement, vluchten op zeer geringe hoogten, LABS-aanvallen, zeer langzame en stilstaande doelen. Tegenwoordig wordt een deel van de vroegere wijzen van optreden niet meer toegepast. *The Journal of the Royal Artillery* van sept. 1966 (blz. 141) schrijft bijvoorbeeld dat supersonische vliegtuigen óf vlak boven de grond, óf zeer hoog buiten bereik van de lua-sfeer zullen vliegen: „It is in the field of airdefence that some big anomalies exist”.

Luchtverdediging: een systeem

Bij de opbouw van een luchtverdediging kan men niet zonder meer volstaan met het weer in gebruik stellen van nog aanwezige oude middelen. Een luchtverdediging is een weloverwogen systeem van inzetmiddelen, die elk voor zich een aparte taak hebben, en voorts moeten de werkingssferen van de verschillende inzetmiddelen elkaar aanvullen en gedeeltelijk overlappen. Een systeem ten bate van de grondstrijdkrachten zal bijvoorbeeld moeten beschikken over kleine nabijverdedigingswapens tegen luchtdoelen bij alle onderdelen, lua tegen vliegtuigen op geringe hoogten en raketten tegen aanvallers op grote hoogten.

Wélke deze inzetmiddelen moeten zijn, de eisen waaraan ze moeten voldoen, hun aantal en de wijze van inzet hangt af van de aard van het onderdeel ten behoeve waarvan ze worden gebruikt. Dat is in dit artikel de divisie en, als onderdeel daarvan, de brigade. Deze beschouwing zal zich hiertoe beperken met slechts een enkele opmerking over aansluitende luchtverdedigingssystemen op hoger niveau.

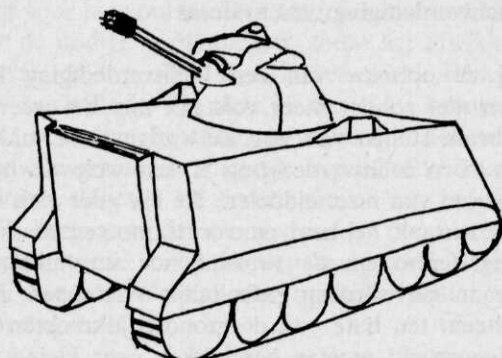
Welke luchtverdedigingsmiddelen?

De luchtverdedigingsmiddelen in de divisie zullen vooral moeten worden gebruikt tegen snelle, laagvliegende doelen en tegen doelen op grote hoogten.

In de categorie van de kleine inzetmiddelen bij alle onderdelen zijn dit de enkelloopsmitrailleur tegen luchtdoelen en een wapen van het type van de (verbeterde) Red Eye. Deze inzetmiddelen dienen in een modern luchtverdedigingssysteem bij alle eenheden aanwezig te zijn en te worden bediend door daartoe opgeleide militairen van het eigen onderdeel (dus niet door luchtdoelspecialisten).

Als gespecialiseerd inzetmiddel, bediend door luchtdoelartilleristen is een wapen nodig dat zeer snel kan worden gericht, zeer wendbaar is en een zeer hoge vuursnelheid heeft. De uitwerking van dit wapen is erop gebaseerd dat een modern supersonisch vliegtuig zeer kwetsbaar is, zelfs voor

een klein projectiel. Een „wolk” van kleine projectielen is beter dan een gering aantal projectielen van groter kaliber. Met andere woorden: de meerloopsmitrailleur tegen luchtdoelen is te prefereren boven de 4-tl of 6-tl. Door de Amerikanen is als zeer modern luchtdoelwapen de Vulcan (afb. 2) ontworpen en kort geleden in-

Afb. 2 Vulcan, nieuwe Amerikaanse gemechaniseerde, gepantserde 6-loops 20 mm mitrailleur

gevoerd in de divisie. Dit is een 6-loops 20 mm mitrailleur met munitietrommel voor 1200 schoten, gebouwd in een elektrisch beweegbare draaitoren met een hoeksnelheid van 45 tot 90°/sec. Gericht wordt met een vizier op doelen die bewegen tot een snelheid van 1000 km/h op meer dan 500 m afstand. Het voertuig is gepantserd en voorzien van rupstractie (onderstel M 113) zoals kan worden geëist voor een wapen in een moderne divisie die in een nucleaire oorlog moet kunnen optreden.

Een ander wapen in dit type is de reeds iets oudere Hispano Suiza 4-loopsmitrailleur van 30 mm, met radar gestuurd (Fledermaus) met een vuursnelheid van 600 à 650 sch/min per loop, dus ca. 2600 sch/min voor het gehele stuk. De Sovjet-Unie toonde op de jaarlijkse parade in Moskou in 1965 voor het eerst een 4-loopsmitrailleur, 23 mm kaliber, met radar gestuurd, licht gepantserd en met rupstractie.

Voor doelen op grote hoogten kan niet meer worden volstaan met geschut. Een G/L-raket op een licht mobiel onderstel is nodig teneinde de bewegingen van de divisie te kunnen volgen. Het Amerikaanse leger heeft sedert kort (teza-

men in één afdeling met de Vulcan) de Chaparral, een lichte G/L-raket met een bereik van 7 à 8 km, infraroodzoeker en 4 projectielen op een lanceerinrichting, in de divisie ingevoerd. De Chaparral wordt beschouwd als een interimoplossing. Een ander wapen in deze categorie is de Roland (afb. 3), een Frans-Duitse G/L-raket die een kleiner bereik heeft dan de Hawk, doch veel lichter en mobieler van uitvoering is en geschikt is voor optreden bij kleinere eenheden. De Roland vervoert 10 raketten op een gepantserd rupsvoertuig, wordt bediend door twee man en gericht via een met de hand bediend vizier, nadat een radarzoekapparaat het doel heeft opgespoord. De schutter blijft na het afvuren het doel volgen waarbij de richtgegevens draadloos op de raket worden overgebracht. Tenslotte richt deze zich met infrarood op het doel. Het maximumbereik is 6 km, de snelheid van de raket mach 1,6 (gegevens uit *Soldat u. Technik* (1966)398). Opgemerkt wordt dat het niet de bedoeling is om in dit artikel een bepaald fabrieksmerk te propageren, noch om volledigheid in de opsomming van moderne luchtdoelwapens na te streven. De genoemde wapens worden slechts vermeld als voorbeelden van de richting waarin het denken ten aanzien van de grond-luchtmiddelen zich beweegt.

Het is bij de beschouwing van een luchtverdedigingssysteem voor de divisie van belang om in het oog te houden dat de systemen van de divisie en die van het achtergebied elkaar moeten aanvullen. Het legerkorpsgebied zal zo mogelijk moeten beschikken over eveneens bij vele onderdelen aanwezige kleine luchtverdedigingswapens, over luchtdoelartillerie tegen doelen op lage hoogten, maar vooral over inzetmiddelen tegen doelen op grote hoogten. Dus een raket van het type Hawk of Thunderbolt II. Het bereik van dit wapen zal moeten aansluiten op het luchtverdedigingssysteem van de divisie. In vele gevallen zal een gedeelte van de achterzijde van het divisievak mede kunnen worden beschermd. Het streven zal voorts zijn om het legerkorpsluchtverdedigingssysteem te doen aansluiten op de Nike-belt, zodat het gehele gebied, van de frontzone naar achteren omhoog lopend, een aaneengesloten systeem vormt.

Tactiek

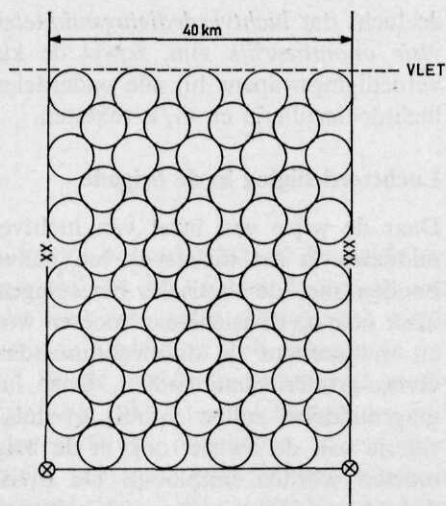
Bij de luchtdoelartillerie is de rondomverdediging om een object nog steeds de meest voorkomende wijze van optreden. Dit optreden stamt

Afb. 3 Roland, gemechaniseerde gepantserde afvuurinrichting voor G/L-raketten (Frans-Duits)

echter nog uit de tijd van de schroefvliegtuigen die door hun relatief geringe snelheid een object van alle zijden konden aanvallen. De huidige hoge vliegsnelheden laten dit evenwel niet meer toe. De laagvliegende vlieger is gebonden aan duidelijk waarneembare aanvliegeroutes in het terrein, zoals rivieren, valleien, spoorwegen of grote verkeerswegen, die hem leiden naar een „initial point”, vanwaar de uiteindelijke aanval wordt ingezet. In het vak van de divisie is het derhalve als minimale eis noodzakelijk om de frontzijde af te sluiten met een zone van lichte luchtdoelkanonnen. De afstand van deze lichte luchtdoelzone tot het front is afhankelijk van de effectieve dracht van het geschut, van de mobiliteit, pantsering en vorm van het enkele stuk. Een zone van lichte luchtdoelkanonnen is echter niet voldoende. De aanvaller kan bij deze zone zijn vliegtuig optrekken tot boven het bereik van deze lichte luchtdoelartillerie en daarna weer op zeer geringe hoogte zijn weg vervolgen. Er is dus verdieping nodig van de luchtverdediging. Zo komt men vanzelf tot de zg. *tapijtverdediging* (afb. 4), waarbij het gehele vak door lichte luchtdoelartillerie wordt bestreken volgens het patroon van een schaakbord (de schaaksgewijze opstelling), althans zolang nog niet wordt beschikt over G/L-raketten. In een divisievak van 40 à 60 km en 30 à 50 km breed zou zulks evenwel een dermate grote hoeveelheid luchtdoelartillerie vereisen dat dit niet uitvoerbaar is. Deze schaaksgewijze opstelling is bovendien veel te mathematisch, te star. Het is een te doorzichtig en onbeweeglijk verdedigingssysteem. Het is trouwens overbodig om overal even sterk te zijn. In het moderne gevecht komt het aan op snelheid en beweeglijkheid en, voor wat betreft de luchtverdediging, op de bescherming van de belangrijkste objecten, die zich ten dele veelvuldig zullen verplaatsen, zoals de gelegenheidsdoelen (troepeneenheden).

Voor de luchtdoelartillerist betekent dit dat hij zijn nogal statische en mathematische denkwijze zal moeten aanpassen aan een snelle, soepele en aan de bewegingen van de divisie aangepaste tactiek. In plaats van een statische tapijtverdediging of een zone van schaaksgewijs opgestelde lichte luchtdoelartillerie is een luchtverdedigingstactiek aan te bevelen die zich concentreert op de voornaamste punten in het divisievak en op het voortdurend en snel volgen van de bewegingen van de divisie. In de eerste plaats zullen moeten worden verdedigd: troepenconcentraties, de meest waarschijnlijke aanvliegerichtingen, be-

Afb. 4 Tapijtverdediging van een divisievak met schaaksgewijze opstelling van lichte luchtdoelkanonnen; elke cirkel stelt het bereik van een luchtdoel eenheid voor: een onuitvoerbare oplossing

langrijke objecten in het terrein en in beweging zijnde gevechtsformaties.

Luchtverkenningen

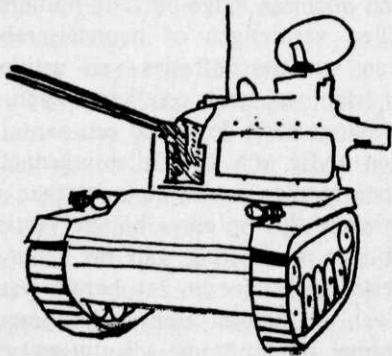
Een aspect dat bijzondere aandacht verdient is dat van de vijandelijke luchtverkenningen en de vijandelijke luchtwaarnemer (vuurleider). Deze zijn doorgaans gevaarlijker dan het supersonisch jachtvliegtuig of de jagerbommenwerper. De vijand zal een doel van enige omvang immers doorgaans willen vernietigen of neutraliseren door middel van vuurconcentraties van artillerie of mortieren, dan wel met een kernwapen. Voor deze activiteiten heeft de vijand een aantal voorbereidingen nodig, o.a. een inlichtingenactiviteit. Deze laatste kunnen onder meer bestaan uit fotoverkenningen, dus op enige hoogte verricht, en wellicht buiten het bereik van de lichte luchtdoelartillerie doch binnen het bereik van GL-raketten van de divisie. Een andere manier is de verkenning uit langzame vliegtuigen van het type Creek (komt overeen met de Pipercup), of uit heli's. Deze soort luchtverkenning is bijzonder eenvoudig uit te voeren boven de Nederlandse divisie die immers niet beschikt over luchtverdedigingsmiddelen. Er zijn weinig gebeurtenissen in een divisievak zo gevaarlijk als een vijandelijke verkenner of waarnemer die, rustig boven onze troepen zwevend, zijn gegevens per radio doormeldt, korte tijd later gevolgd door een vuurconcentratie of kernwapen op een van onze belangrijke punten.

Het is vooral tegen deze vijandelijke activiteit in

de lucht dat *luchtverdedigingsmiddelen in de divisie onontbeerlijk* zijn, zowel de kleine luchtverdedigingswapens bij alle onderdelen als lichte luchtdoelartillerie en G/L-raketten.

Luchtverdediging in de brigade

Daar de wijze van inzet van luchtverdedigingsmiddelen in het divisievak ten nauwste is verbonden met de tactische bewegingen, zal deze inzet ook op divisieniveau moeten worden geleid en wel namens de divisiecommandant door de divisie-artilleriecommandant. Deze luchtverdedigingsmiddelen zullen daarbij, evenals de veldartillerie van de divisie, ook in de brigadevakken moeten worden ontplooid. De divisie-luchtverdedigingsmiddelen zullen zich echter vooral richten op de verdediging van de meest waarschijnlijke aanvalsroutes, op doelen op grote hoogten en op concentraties en bewegingen van divisie-eenheden. De bewegingen van de brigade dienen echter door de brigade met eigen middelen te worden beveiligd. Hiervoor is een luchtverdedigingsmiddel nodig dat zeer mobiel is, terreinvaardig, gepantserd en in staat om zeer snel een grote hoeveelheid vuur te kunnen uitbrengen. Van het geschut dat in deze richting is ontwikkeld zijn reeds enkele meerloopsmitrailleurs genoemd. Behalve deze mitrailleurs zijn er de dubbelloopwapens, bv. de OeIL NOIR (afb. 5), een

Afb. 5 Oeil Noir, Frans gemechaniseerd, gepantserd dubbelloop lichtdoelgeschut op AMX-DCA

30 mm kaliber op AMX-DCA met radaropsporing en optische richtmiddelen. Verder zijn er de 35 mm OERLIKON CONTRAVES op gepantserd onderstel met rupstractie, de Amerikaanse 40 mm DUSTER en de 40 mm BOFORS VEA. Opmerkelijk

is dat de Amerikanen het 30 mm kaliber niet in hun luchtverdedigingssysteem hebben opgenomen, en dat de nieuwste Amerikaanse en Russische lichte luchtdoelwapens niet de dubbelloops 40 mm betreffen, maar meerloopwapens van kleiner kaliber.

De luchtverdediging grijpt niet terug naar het oude maar evolueert verder in nieuwe richtingen.

Welke mogelijkheden?

Het zal zonder meer duidelijk zijn dat een eventuele realisatie van een luchtverdedigingssysteem als boven geschetst een bijzonder kostbare aan gelegenheid is, zelfs zonder dat hier wordt ingegaan op het nodige aantal stukken geschut en de organisatie daarvan.

Gezien de positie van het defensieaandeel in de Rijksbegroting en de financieel toch al reeds zo moeilijke toestand, mag dan ook niet worden gerekend op een spoedige aanschaffing van alle nodige luchtverdedigingsmiddelen voor de divisie. Anderzijds is de aanwezigheid van deze middelen van vitaal belang voor het gevecht tegen een vijand die over een grote luchtmacht beschikt. Het is daarbij gewenst dat de divisie, die moet verwachten dat in oorlogstijd luchtdoelartillerie onder haar bevel of onder operationeel bevel kan worden gesteld (indien dan nog niet over organieke middelen zou worden beschikt), zich ook in vreedstijd meer zal moeten instellen op het gebruik hiervan. De desbetreffende staven van divisie, divisieartillerie, brigades en bataljons zullen reeds thans meer aandacht moeten gaan besteden aan het luchtverdedigingsaspect. Bij oefeningen zal dit aspect meer in de plannen moeten worden betrokken. Er dienen functionarissen te zijn die kundig zijn op het gebied van de luchtverdediging en er zou moeten worden gezien of de verbindingen functioneren, zowel voor wat betreft de commandovoering als de gevechtsleiding. Voorlopig zou nog moeten worden volstaan met het beoefenen van de juiste wijze van ontplooiing in een divisievak van een afdeling lichte luchtdoelartillerie, bewapend met de getrokken enkelloops 40 l 70 met radarvuurleidingstoestel L4/5. Er dienen nog vele regelingen te worden getroffen, wil de divisie een haar toegewezen afdeling lichte luchtdoelartillerie op de beste wijze kunnen gebruiken.

Handhaving van de krijgstucht

S. Muller

Kapitein van Vakdiensten

De handhaving van de krijgstucht is in het verleden reeds meermalen het onderwerp van discussie geweest; diverse artikelen zijn eraan gewijd, en zelfs zijn enkele voorschriften over dit onderwerp verschenen. Het is derhalve een materie die in de krijgsmacht meer dan gewone aandacht heeft verkregen.

Het is echter tevens een onderwerp, dat voortdurend aandacht blijft vragen, enerzijds omdat elke meerdere er dagelijks mee wordt geconfronteerd, anderzijds omdat het een probleem is waarvan de oplossing steeds weer opnieuw bezinning vraagt.

Het is niet de bedoeling van dit artikel thans weer een uitputtende verhandeling over het desbetreffende onderwerp te geven. Dit is in het verleden reeds voldoende door meer bevoegden geschied. Er zijn echter in de praktische toepassing van het tuchtrecht bepaalde aspecten, die men steeds weer ontmoet en die derhalve enkele nadere beschouwingen waard zijn.

In de eerste plaats zou de vraag kunnen worden gesteld of de wijze van handhaven van de krijgstucht — of liever nog: het opvoeden tot het aanvaarden en het handhaven van de krijgstucht — tegenwoordig nog wel op dezelfde manier kan worden benaderd als bv. vóór de Tweede Wereldoorlog. De jonge mensen waarvoor de meerdere zich thans ziet gesteld, zijn immers van een geheel andere instelling en hebben totaal andere opvattingen omtrent levenswijze en gedragspatroon dan de jeugd van vroegere jaren. Bepaalde opvattingen omtrent levensstijl, plichtsvervulling en gezagsaanvaarding die vroeger als juist werden aanvaard, blijken thans te zijn gewijzigd of worden niet meer als vanzelfsprekend geaccepteerd. Het gevolg hiervan is, dat de opvoeding tot de handhaving en de aanvaarding van de krijgstucht door de jonge generatie, zoal niet een voortdurende aanpassing, dan toch zeker een steeds weer opnieuw bezinnen zal vereisen.

Vervolgens moet worden gesteld, dat het handhaven van de krijgstucht, in de eerste plaats het aanvaarden daarvan vooropstelt. In het algemeen mag worden aangenomen, dat iedere jongeman, die in de militaire samenleving zijn intrede doet, een zeker „tuchtbegrip” meebrengt, afkomstig

van gezin, school of werkkring; in bepaalde zin is hij „opgevoed” en hij voldoet doorgaans aan de norm die stelt dat „ieder staatsburger wordt geacht de wet te kennen en zich daaraan te onderwerpen”. Bij de intrede in de militaire maatschappij krijgt hij echter te maken met een uitbreiding van wettelijke bepalingen en een veel strengere tucht, gebaseerd op regelingen, die hem voordien vreemd waren. Hij zal tot dit voor hem vreemde „krijgstuchtsbegrip” moeten worden opgevoed. Deze opvoeding is een *essentieel deel* van zijn opleiding tot een „gevechtvaardig soldaat”.

In het bijzonder bij zijn directe meerderen, voortdurend met hem in persoonlijk contact zijnde, ligt de immense taak van deze opvoeding. Behalve de compagnies/batterijcommandant zijn deze meerderen veelal lager gegradueerden, i.c. jonge korporaals, sergeanten/wachtmeesters en vaandrigs/kornetten. Hoewel op basis van hun kennis en persoonlijkheid tot die rang bevorderd, hebben zijzelf deze opvoeding pas achter de rug, zo zij in dit opzicht zelfs reeds als „volgroeid” mogen worden beschouwd. De jonge mensen die deze moeilijke taak wordt opgedragen, verkeren bovendien nog in de uitzonderlijk verzwarende omstandigheid dat ze te maken hebben met ondergeschikten van dezelfde leeftijd of soms zelfs van dezelfde lichtingsploeg, m.a.w.: zij moeten een toch al zeer moeilijke opgave tot een oplossing brengen, zonder de voordelen te genieten, die het diepere inzicht en de grotere ervaring van een wat meer gevorderde leeftijd bieden. Dit feit betekent uiteraard niet, dat in de beoordeling van de wijze waarop door de genoemde jongeren de krijgstucht wordt gehandhaafd andere, mildere, maatstaven moeten worden aangelegd, maar wél dat voortdurend rekening dient te worden gehouden met de specifieke moeilijkheden waaronder zij hun taak moeten verrichten. Juist deze moeilijkheden worden door ouderen en meerderen in rang nog wel eens onderschat, zoals de praktijk leert!

Vervolgens dienen wij stil te staan bij de middelen die de meerdere ter beschikking staan bij het handhaven van de krijgstucht, ervan uitgaande

dat de genoemde opvoeding succesvol is verlopen.

Het voorschrift 3106 zegt hierover:

1. het toedienen van een terechtwijzing;
2. het opmaken van een rapport;
3. aanzeggen van voorlopig arrest.

Met dit extract wordt niets nieuws geboden. Er is echter een punt waarop ik meer in het bijzonder de aandacht zou willen vestigen.

Een ieder die op enigerlei wijze te maken heeft met het toezicht op de praktische handhaving van het tuchtrecht zal het ongetwijfeld zijn opgevallen, dat doorgaans in hoofdzaak gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid tot het opmaken van een rapport. Hoewel dit in zeker opzicht moet worden toegejuicht (er wordt in ieder geval *iets* aan gedaan) kan men toch niet aan de indruk ontkomen, dat voor velen — bewust of onbewust — het handhaven van de krijgstucht bestaat uit het schrijven van een rapport. Het gevolg daarvan is, dat alle feiten — ook de kleinste — bij de tot straffen bevoegde meerdere op tafel komen. De nadelen van deze handelwijze zijn evident:

— de zaak wordt op een zodanig laat tijdstip afgedaan, dat de corrigerende werking sterk is verminderd;

— de tot straffen bevoegde meerdere wordt in een dwangpositie gebracht, daar hij op het motief „gezagshandhaving” veelal een straf moet opleggen, hoewel zijns inziens de overtreding zulks nauwelijks wettigt.

Terecht slaakt deze meerdere vaak de verzuchting: „Had men hieraan zelf niet iets kunnen doen?” Het is toch immers niet zo, dat uitsluitend de tot straffen bevoegde meerdere de verantwoordelijkheid voor een juiste tuchthandhaving draagt; deze verantwoordelijkheid moet mede worden gedragen door alle kaderleden.

Hoe moeilijk het zelfstandig optreden tegen vergrijpen ook moge zijn, dit feit mag toch niet leiden tot een zekere passiviteit in de vorm van het verschuiven van het probleem naar de tot straffen bevoegde meerdere. Uiteraard zijn er feiten die gerapporteerd *moeten* worden en wel zo spoedig mogelijk, doch hiertoe mag slechts worden overgegaan, indien de desbetreffende meerdere geen kans ziet, het gestelde doel op andere wijze te bereiken. Het zou dan ook een onjuiste interpretatie van de handhaving van de krijgstucht zijn, om een rapport als *het* „middel bij uitstek”

te beschouwen. De meerdere moet meer zijn dan alleen „rapporteur”. In tegenstelling tot een politiefunctionaris — uitsluitend belast met toezicht op de naleving van de wettelijke bepalingen — ligt de taak van de militaire meerdere veel meer in het opvoedende vlak. Zou, in dit verband, een onnodig rapporteren tot op zekere hoogte misschien een indicatie kunnen zijn van eigen onzekerheid?

Het hierboven gestelde zal zeker een punt van overweging dienen te zijn bij alle beoordelingen, waarop immers een aantekening moet worden gesteld omtrent de wijze waarop de beoordeelde optreedt tegen te zijner kennis gekomen krijgstuchtelijke vergrijpen. Het moeilijke is, dat nooit voor alle gevallen precies kan worden aangegeven, hoe te handelen op het moment dat men met de feiten wordt geconfronteerd. Ware dit zo, dan zou het probleem geen probleem meer zijn!

Bij het zoeken naar een mogelijke oplossing dient voorop te staan, dat de juiste handhaving van de krijgstucht een samenspel moet zijn tussen de commandant en zijn kader. Om dit samenspel te bereiken zal o.a. een regelmatig onderling overleg noodzakelijk zijn. Dit impliceert een uitwisseling van gedachten over de wijze waarop het gestelde doel zou kunnen worden bereikt, waarbij het opvoedende element, van de zijde van de commandant, in sterke mate een rol zal kunnen spelen. Deze opvoeding zou de vorm kunnen aannemen van gesprekken waarin, bv. aan de hand van ontvangen rapporten, de meer of mindere noodzaak van deze meldingen zouden kunnen worden besproken. Hierbij zou dan tevens aandacht kunnen worden besteed aan de wijze van rapporteren. Nog al te vaak laat een rapporteur zich in zijn rapport verleiden tot het trekken van (soms voorbarige) conclusies en beoordelingen, zonder te beseffen dat hij slechts feiten — en uitsluitend die — heeft te melden.

Bovendien zal voor de oudere en hogere (be-roeps) onderofficieren in de opvoeding en vorming van hun jongere collega's een ruime taak zijn weggelegd.

Het ruimere contact, voortvloeiende uit dit samenspel, zal ook meewerken tot de bevordering van een goede sfeer in het onderdeel en een stimulant zijn voor het scheppen van goede onderlinge verhoudingen.

Resumerend kan worden gesteld:

— de opvoeding tot handhaving en aanvaarding van een goede krijgstucht is een taak die door *alle* meerderen als een persoonlijke verantwoordelijkheid moet worden gevoeld;
— deze verantwoordelijkheid bestaat niet uitsluitend uit het signaleren van gepleegde vergrijpen,

doch vereist allereerst eigen zelfstandig optreden; — in het bijzonder moet het jonge kader worden bijgebracht, dat het schrijven van een rapport niet het „middel bij uitstek” bij de handhaving van de krijgstucht is, maar dat deze handelwijze slechts een „uiterst” middel dient te zijn.

Nieuwe uitgaven

The defence of India's northern borders, door Gen.-Maj. D. Som Dutt (Adelphi Paper nr 25), 11 blz., geïll.

Arms to developing countries 1945-1965, door J. L. Sutton en G. Kemp (Adelphi Paper nr 28), 45 blz., geïll.

India and the bomb (Adelphi Paper nr 30), 9 blz.
Uitg.: The Institute for Strategic Studies, Londen, 1966. Prijs: 5 sh per stuk.

Adelphi Paper nr 25 bevat een korte beschrijving van de strategische ligging van India en haar grenzen tegenover China. Het behandelt de Chinese uitgangsposities, o.a. in Tibet voor een mogelijke toekomstige agressie. Sub-onderwerpen zijn: berggevechten, kernwapenoorlog en de mogelijkheden voor een Himalaya-strijdmacht.

Paper nr 28 behandelt achtereenvolgens het doel en de achtergronden van de bewapening van de landen, die

in bedoelde periode hun onafhankelijkheid verkregen. In een tweede deel spreekt het uitvoerig over de vliegtuigen, geleide projectielen, oorlogsschepen en tanks, waarbij in de tekst vele vergelijkende staten worden gegeven. Dit deel eindigt met een beschrijving van de monetaire waarden. In deel 3 zijn de conclusies vervat.

Adelphi Paper nr 30 tenslotte geeft een zeer korte beschrijving over dit onderwerp, die spreekt over de mogelijkheden, de afhankelijkheid van de grootmachten, de argumenten vóór en tegen, de militaire overwegingen met inbegrip van de kracht van China en tenslotte de kostenfactor.

Van de drie hier besproken Adelphi Papers is vooral voor hen, die aan publiciteitsorganen meewerken, nr. 28 zeer interessant door de vele gegevens. In de twee andere treft men in het algemeen niet veel meer aan dan zaken, die men reeds in de pers heeft kunnen lezen. v.H.

BANDEN 1966

De geheel linnen banden voor de jaargang 1966 zijn in bewerking. De prijs bedraagt f 4,75 per stuk.

Levering uitsluitend na vooruitbetaling per giro (nr 44715) of per postwissel. Bestellingen te richten aan:

MOORMANS PERIODIEKE PERS N.V.
Zwarteweg 1 - Den Haag

De OTAS*

J. Boers

Majoor van de Generale Staf

Sinds enige tijd verschijnen de op de organisatie van de eenheden van de Koninklijke Landmacht betrekking hebbende documenten in een nieuwe gedaante, *OTAS* genoemd.

De *OTAS* is een boekwerkje, waarin zijn ondergebracht:

- het organigram, zijnde een organistieschema, waarin de personeelsbezetting en het voornaamste materieel zijn aangegeven;
- het grondpatroon voor de radioverbindingen;
- de OT (OrganisatieTabel), waarin de personeelsbezetting gedetailleerd in codes wordt weergegeven;
- de AS (AutorisatieStaat), waarin de materieeluitrusting is uitgewerkt.

Het leek nuttig — nu dit nieuwe document zijn intrede heeft gemaakt — om een algemene beschrijving te geven van het systeem, waarvan het document het produkt is, en om toe te lichten waarom tot dit nieuwe systeem werd overgegaan.

Voorheen bestonden bij de Koninklijke Landmacht verschillende documenten, die betrekking hadden op de organisatie van een eenheid:

- de VSS (vredessamenstelling), die de personeelsbezetting in vredetijd (met inbegrip van personeel met een klein-verlofbestemming) weer gaf;
- de OOT (oorlogsorganisatietabel), die de personeelsbezetting in oorlogstijd bevatte;
- de AS, waarin de materieeluitrusting was uitgewerkt.

Behalve genoemde documenten bestonden voorschriften met organisatieschema's, zoals vs. 2—1389 „organisatie infanteriedivisie”, met verbindingsschema's. Die documenten en voorschriften werden door verschillende instanties gemaakt en ontstonden op verschillende, soms ver uit elkaar liggende tijdstippen.

Deze gang van zaken had tot gevolg dat die documenten en voorschriften zelden geheel op elkaar waren afgestemd. Meestal kwamen allerlei afwijkingen voor. Ten gevolge van de produktiemethode, waarbij concepten werden overgetypt

en recapitulaties met de hand werden gemaakt, kwamen vrij veel onnauwkeurigheden voor, en ook nam de produktie zelf veel tijd in beslag. De afwijkingen en onnauwkeurigheden gaven in de praktijk aanleiding tot allerlei verwarring en moeilijkheden, hetgeen weer resulteerde in veel correspondentie en in een stroom van wijzigingen. Het „bij”houden van het organisatiedocumentenbestand vergde dan ook veel tijd en energie.

Bezwaren tegen de oude documenten bestonden echter niet alleen op gebruikersniveau. Ook voor de bepaling van de behoefte aan personeel en/of materieel bleken de oude documenten niet meer te voldoen.

Het zou te veel ruimte vergen om alle bezwaren in extenso uiteen te zetten. In het kort kunnen zij als volgt worden samengevat:

- de behoefte diende met de hand door middel van „turven” en met behulp van rekenvellen te worden berekend, hetgeen veel tijd en arbeid vergde; bovendien bleken de uitkomsten vrij onnauwkeurig te zijn;
- de gegevens in de oude documenten waren onvolledig, waardoor niet voldoende inzicht in de behoefte kon worden verkregen;
- in de documenten kwamen keuzemogelijkheden voor, die een nadere interpretatie vergden, bv. de xx- en x-functies uit de OOT'n;
- om de organieke vredesbehoefte vast te stellen waren nadere berekeningen nodig, waarbij met fillercoëfficiënten diende te worden gewerkt;
- de gegevens betreffende de organisatie waren niet zuiver, omdat organisatiebeleid en personeelsbeleid werden verward.

De onvolkomenheden van de oude organisatie-documenten en de voornoemde bezwaren gaven aanleiding tot de instelling van de commissie „automatisering van de beleidsadministratie”. Het probleem, waarvoor deze commissie zich gesteld zag, hield in het kort in: „een systeem te ontwerpen waardoor het mogelijk zou worden op een snelle en betrouwbare wijze gegevens te verkrijgen ten behoeve van de behoeftebepaling”. De gedachten gingen uiteraard direct uit naar de

* OrganisatieTabel en AutorisatieStaat

moderne elektronische en mechanische gegevens verwerkende apparatuur.

De commissie kwam spoedig tot het besef, dat het weinig zin had om de verwerking met behulp van moderne hulpmiddelen te integreren in de bestaande systemen of, anders gezegd, om de oude documenten te handhaven en de gegevens daaruit over te nemen voor een verdere verwerking. Overwogen werd dat:

— het overnemen van de gegevens een „vertaling” zou vergen in machine„taal”, i.c. in codes. Bij deze „vertaling” zouden licht fouten kunnen worden gemaakt;

— zoals eerder vermeld, de oude documenten onvolledig en onnauwkeurig waren;

— de enige code, die in de VSS en OOT voorkwam, nl. de MOS-code, minder geschikt was, omdat deze MOS-code te gedifferentieerd was en niet gelijkvormig was voor alle functies;

— integratie in de oude systemen zou inhouden, dat de mogelijkheden van de moderne apparatuur niet voldoende zouden kunnen worden uitgebuit. Een dergelijke integratie zou overeenkomen met het spannen van een volbloed renpaard voor een boerenkar.

Voor wat betreft de toe te passen hulpmiddelen werd onderkend, dat de kwantiteit en de verscheidenheid van de te verwerken gegevens massaal zijn, terwijl die gegevens naar velerlei gezichtspunten moeten kunnen worden gesorteerd en gegroepeerd. Daarom werd besloten het nieuwe systeem te baseren op verwerking door een elektronische gegevens verwerkend apparaat, dat populair veelal „computer” wordt genoemd.

Bij het ontwerpen van het nieuwe systeem werd uitgegaan van het principe, dat in een zo vroeg mogelijk stadium gebruik diende te worden gemaakt van de mogelijkheden van die moderne apparatuur. Met name werd ernaar gestreefd mechanische routinehandelingen, zoals overtikken en tellen, door de machine te laten doen.

Voor een goed begrip van het nieuwe systeem is het dienstig enige aandacht te besteden aan de filosofie, die aan dat systeem ten grondslag lag. Om te beginnen is het nodig de begrippen „organiseren” en „organisatie” nader te definiëren. „Organiseren” als werkzaamheid kan worden omschreven als: „het tot een geordend geheel brengen van mensen, materieel en infrastructuur, met het oogmerk een gesteld doel met zo gering mogelijke offers te bereiken. Het tot een geordend geheel brengen houdt in: het geven van

doelstellingen aan de delen en het op elkaar afstemmen van de taken en werkzaamheden van die delen”.

„Organisatie” als resultaat van die werkzaamheid kan worden omschreven als: het geordende geheel van mensen, materieel, infrastructuur en systemen, welk geheel is afgestemd op het bereiken van een gesteld doel.

Uit deze omschrijving valt af te leiden, dat de „organisatie” een werkelijkheid is, die zeer ingewikkeld is en velerlei aspecten toont. Daardoor wordt het moeilijk de „organisatie” in haar totaliteit te vatten en vast te leggen in leesbare, begrijpelijke beelden.

Vandaar, dat allerlei hulpmiddelen worden gebruikt en methoden worden toegepast om aspecten van die „organisatie” vast te leggen. Als zodanig kunnen worden genoemd:

— organisatieschema's;

— bevoegdheidenschema's, instructies en taakomschrijvingen;

— tabellen met de personeelsbezetting en de materieeluitrusting;

— beschrijvingen van de communicatiesystemen;

— voorschriften met procedures, enz.

Geen van die hulpmiddelen geeft echter de totaliteit weer. Het is dus fout het begrip „organisatie” te gebruiken wanneer een hulpmiddel wordt bedoeld. Het is eveneens fout onder „organiseren” en onder „het maken van een organisatie” te verstaan het maken van een organisatie-document.

Het „organiseren” is een mentaal proces, dat — volgens de organisatieleer en de leer van het management — een taak is van de leiding, dus thuishoort in de beleidssfeer.

De vastlegging in organisatie-documenten is in feite een kwestie van uitvoering en zou dus moeten worden verricht door een secretarie of een ander dienstverlenend orgaan.

Deze op het oog zo logisch schijnende scheiding kan echter niet geheel worden doorgevoerd, omdat immers het resultaat van het denkproces van de leiding in de een of andere concrete vorm ter kennis van de uitwerkers moet worden gebracht. Het organisatieschema, waarin de samenhang van de delen en de personeels- en materieelbezetting tot uiting komt is hét geschikte middel voor een eerste vastlegging van de gedachte organisatie. Zo'n organisatieschema is dus te beschouwen als basisdocument. Bij het nieuwe systeem wordt dit basisdocument „organigram” genoemd, een be-

Tankeskadron		Organisatie				Personeel		Wapens		Voornaamste materieel		Overig materieel	
Par	Rgl												
010	010	tlesk											
020	010	eskst											
030	010	cogp											
020						1* ritm cav		9 p		1 vau 1/2 t 4x4		tdmat	
030						1* Int cav/nbc		8 pm(2 per tk)		2 AN/GRC-7 (tk)		2 IRO-cent	
040						1* cw cav/nbc		2 lm op tk		1 AN/VRC-18 (vau 1/2 t)		2 IRO-rij type C	
050						1* wmr vbdn		2 kn 20 pdr op tk		2 ahw benz (900 l)		2 IRO wrn binoc	
060						1* wmr cavtk cent							
070						2* kpl ch tk cent (tech spec)							
080						2 kpl cavtk cent							
090						1 huz cavtk cent (1s)							
100						2 huz cavtk cent							
110						1 huz trp/ch ltvau							
040	010	admbveogp											
020						1* sm admr		5 pm		1 vau 1 t 4x4			
030						1 wmr vzg				1 vau 3 t 6x6			
040						1 kpl hip admr				2 ahw 1 t			
050						1 huz ch ltvau							
060						1 huz hip beh/ch vau							
050	010	onhgp											
020						1* sgt onh rvtgn cent		7 pm		1 vau 1/2 t 4x4		tdmat	
030						1* kpl onh rvtgn cent (tech spec)		1 m.50		1 AN/VRC-18 (vau 1/2 t)		1 aff M49	
040						1* kpl onh rd (tech spec)				1 vau 3 t 6x6			
050						1 kpl onh kgt cent				1 ahw 1/2 t			
060						1 onh drbrwpn				1 ahw 1 t toolset			
070						1 huz onh rvtgn cent/ch ltvau							
080						1 huz onh wvtgn/ch vau							
060	010	aanvgp											
020						2 wmr cavtk cent		8 p					
030						2 kpl ch tk cent							
040						2 kpl cavtk cent							
050						2 huz cavtk cent							

Afb. 1 Voorbeeld van een bladzijde van het organigram

3CIII.61.643.525411.12

naming die in Frankrijk en België vrij gebruikelijk is.

Zoals eerder opgemerkt, is het „organiseren” een ingewikkeld proces, waarbij allerlei zaken in onderling verband moeten worden gebracht en waarbij allerlei factoren in beschouwing moeten worden genomen. Een dergelijk proces kan nooit door één functionaris of door één instantie alleen worden verricht.

Bij het oude systeem werden de verschillende aspecten en factoren van een organisatie deelsgewijs, min of meer los van elkaar, door verschillende instanties op verschillende tijdstippen in beschouwing genomen. Zo ontstond in het algemeen eerst de OOT, daarna de VSS en vervolgens ongeveer 6 maanden na de OOT werd de AS uitgegeven. Los van deze documenten werd het verbindingsschema opgemaakt. Deze gang van zaken had o.m. tot gevolg, dat:

- de vredes- en de oorlogsorganisatie veelal niet logisch op elkaar waren afgestemd;
- de materieelindeling vaak niet overeenstemde met de personeelsbezetting;
- de verbindingsmiddelen voorkomende in de verbindingsschema's qua aantal en soort vaak niet overeenkwamen met die genoemd in de AS'n.

De lering, die uit deze gang van zaken kon worden getrokken, was, dat het maken van een organisatie een samenspel behoort te zijn, waarbij alle betrokkenen, i.c. de commandant(en), de autoriteiten of instanties die verantwoordelijk zijn voor de beleidsbepaling en -voering op personeels- en materieelgebied, de opleidingsspecialisten, de specialisten op gebied van de communicatie, van operationele en administratieve systemen enz., gezamenlijk tot een conceptie geraken.

Bij dit proces zal steeds rekening moeten worden gehouden met de gegeven omstandigheden, mogelijkheden en beperkingen. Uit de verschillende alternatieve oplossingen zal die moeten worden gekozen, die de garantie biedt dat het gestelde doel met de minste offers kan worden bereikt. De aldus verkregen conceptie vindt haar beslag in het eerder genoemde organigram; de overwegingen, die een rol hebben gespeeld bij het maken van de organisatie dienen te worden vastgelegd in een *memorandum*.

Het organigram met het bijbehorende memorandum wordt voorgelegd aan de tot goedkeuren bevoegde autoriteit. Na de goedkeuring kan het

organigram — vooruitlopende op de uitgifte van de complete OTAS — in beperkte mate ter informatie en voor planningdoeleinden worden uitgegeven.

Het organigram (zie afb. 1) heeft de min of meer ongewone verticale opstelling gekregen, omdat bij een dergelijke opstelling geen ruimtegebrek kan ontstaan. Bovendien wordt het dan mogelijk de met elkaar verband houdende zaken bij elkaar te houden; voorts kunnen paragraaf/regelnummers worden toegepast, hetgeen weer de verwijzing vergemakkelijkt.

Het organigram biedt — zonder te veel in details te gaan — goed inzicht in de organisatie en is daarom waardevol voor commandanten, voor stafofficieren en ook voor leerlingen/cursisten. Daarom werd besloten dit organigram in de OTAS op te nemen. Om dezelfde reden werd ook het verbindingsschema daarin opgenomen. Omdat de OTAS een ruime verspreiding heeft, konden de voorschriften met organisatieschema's, of met verbindingsschema's, welke voorschriften toch nooit „bij” konden zijn, worden ingetrokken.

Om te bereiken, dat de vervaardiging en de uitgifte van de overige organisatiedocumenten synchroon zouden lopen en dat die documenten op elkaar zouden zijn afgestemd, werd vastgesteld, dat de verdere produktie door één instantie diende te worden bestuurd.

Daartoe werd de afdeling-OTAS ingesteld. Deze afdeling werd ondergebracht in de sectie beleidsadministratie (SBA) van het HKKL.

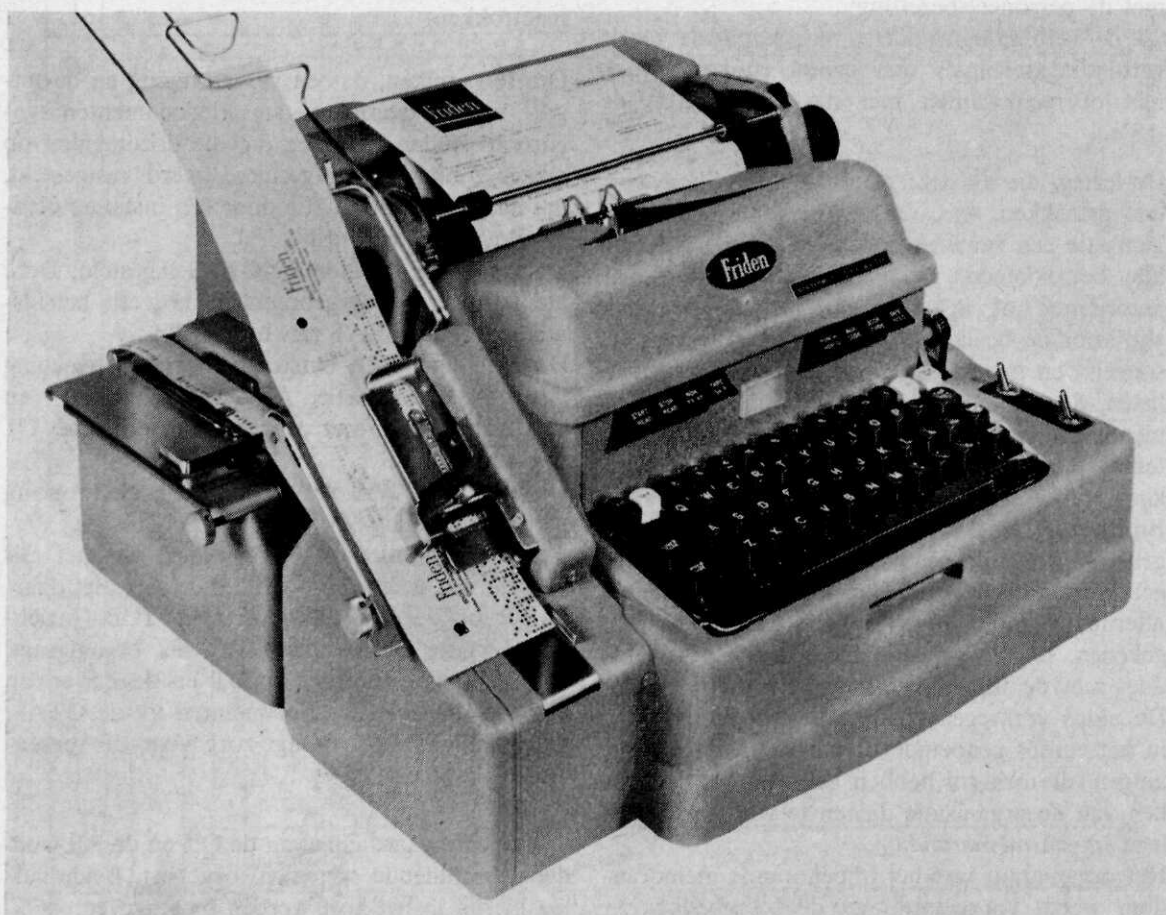
De afdeling-OTAS ontstond door samenvoeging van SAMUS (Sectie Adviezen Materieel- en UitrustingsStaten) met een deel van de sectie G1 van het HKKL.

De afdeling-OTAS vervaardigt in samenwerking met de afdeling-MEVAG (MEchanische Verwerking Administratieve Gegevens) van het ministerie van defensie de OT en de AS, ziet daarna toe op de reproductie door de IUB (Inrichting Uitgifte Boekwerken) van het organigram, het verbindingsschema, de OT en de AS en op het bundelen van die documenten tot de OTAS. De afdeling-OTAS draagt zorg voor de verzending van de OTAS.

Voor de vervaardiging van de OT en de AS worden verschillende systemen toegepast. Beide zullen hierna in het kort worden omschreven. Bij de produktie van de OT worden ponskaar-

AAT			A00X0			
paragraaf	regelnummer	rang	wapen/ dienstvak	categorie dienstverband	aantal	status
0 0 0 0 1 2 3	0 0 0 4 5					
1 1 1 1	1 1					
2 2 2 2	2					
3 3 3 3	3					
4 4 4 4						
5 5 5 5						
6 6						
7 7						
8 1 2 3 4						
9						

Afb. 2 Voorbeeld van een voorgeponste „mark-sensing“-kaart

Afb. 3 De Friden Programatic Flexowriter

ten gebruikt (zie afb. 2), waarin functiebenaming en -nummer zijn voorgeponst en waarop door aanstrepen met een speciaal potlood („mark-sensing”) aanvullende gegevens kunnen worden aangebracht.

Deze ponskaarten worden aan de hand van het organigram gelicht, in volgorde geplaatst en vervolgens bijgewerkt voor wat betreft de gegevens betreffende rang, wapen/dienstvak, categorie naar dienstverband, aantal en paragraaf/regelnummer.

Dit ponskaartenbestand gaat dan naar de afdeling-MEVAG, waar een machine de strepen op de kaarten omzet in ponsgaten. Daarna wordt met behulp van een schrijfwerk een *kladlijst-OT* gemaakt, die ter controle aan de afdeling-OTAS wordt gezonden.

Na akkoordbevinding worden de gegevens van het ponskaartenbestand overgezet op een magnetische band voor verdere computerverwerking. De computer maakt volgens een bepaald programma de recapitulatie per samengestelde eenheid (bv. bataljon) waarna het aan de computer gekoppelde schrijfwerk met een snelheid van 30.000 regels per uur de OT en de recapitulatie uittekst.

Dit produkt van de computer wordt bij de IUB volgens een fotografisch procédé overgezet op een offsetplaat en vervolgens gereproduceerd in de vereiste aantallen.

Voor wat betreft de AS wordt door de afdeling-OTAS in overleg met de materieelinspecties en met de betrokken wapeninspectie eerst een concept-AS gemaakt. Dit is nodig omdat voor wat betreft het materieel, buiten het in het organigram genoemde voornaamste materieel nog vele andere uitrustingsstukken moeten worden opgenomen.

Bij de vervaardiging van de AS wordt gebruik gemaakt van een Friden Flexowriter (zie afb. 3). Dit is een soort boekhoudmachine, die kan worden geprogrammeerd en die is voorzien van een „inlees”-inrichting voor ponskaarten en van een ponsbandapparaat.

De ponskaarten, die bij de productie van de AS worden gebruikt, zijn voorgeponst met NSN-nummer en benaming. Deze ponskaarten worden aan de hand van het concept-AS gelicht en in de juiste volgorde in de „inlees”-inrichting van de machine geplaatst.

Na te zijn gestart tikt de machine het NSN-nummer en de benaming in de juiste kolommen, waarna de typiste de aantallen aanslaat. De ma-

chine produceert hierbij een ponsband, die bij de afdeling-MEVAG wordt overgezet op een magnetische band (AS-bestand). Het blad dat wordt beschreven, wordt bij de IUB op dezelfde wijze als de OT gereproduceerd.

Uit de beschrijving blijkt dat de hoeveelheid mensenwerk beperkt is, waardoor de kans op fouten door onnauwkeurig werken sterk is verkleind. De vroegtijdige inschakeling van de machine heeft verder de productiecapaciteit aanmerkelijk vergroot.

Door de vastlegging van de gegevens uit de OT en de AS in magnetische banden wordt het mogelijk m.b.v. de computer recapitulaties te maken per ressort en per totaal KL. Voor wat betreft de personeelsbehoefte zullen de aldus verkregen cijfers inzicht verschaffen in de organieke vredes- en oorlogsterkte en in de organieke behoefte aan personeel met een klein-verlofbestemming. Deze sterktecijfers zullen zijn gesplitst naar categorie, naar dienstverband, naar wapen/dienstvak, naar rang en naar functienummer. Een dergelijke recapitulatie voor de KL zal naar verwachting 2 à 3 machine-uren vergen.

Voor dergelijke recapitulaties moeten speciale draaiprogramma's worden opgesteld. Simpel uitgedrukt moet de machine worden geïnstrueerd welke gegevens uit welke OTAS'n moeten worden opgezocht en op welke wijze die gegevens moeten worden verwerkt. Dergelijke programma's worden afgeleid uit het Legerplan en uit de Slagorde-KL.

Voor de verwerking met behulp van de moderne apparatuur dienden de gegevens in de organisatiedocumenten te worden „vertaald” in codes, die door de machine kunnen worden verwerkt. Omdat de moderne apparatuur door de grotere capaciteit en snelle verwerkingstijden ruimere mogelijkheden biedt tot het maken van vergelijkingen tussen diverse administraties (bv. vergelijking organieke sterkte met de werkelijke sterkte) en tot het gebruiken van gegevens uit de ene administratie ten behoeve van een andere (bv. gegevens voor de betaling uit de personeelsregistratie) openen zich mogelijkheden tot integratie van administratieve systemen.

Een dergelijke integratie is echter alleen mogelijk wanneer de codes zijn gestandaardiseerd. Vandaar dat in de OT codes worden gebruikt, die ook bij de personeelsregistratie en bij de financiële administratie worden toegepast. Voorts werd bij het ontwerpen van de nieuwe functie-

code bewust gestreefd naar een aansluiting bij de code voor de indelingsadviezen.

Het zou te ver gaan om de verschillende codes hier te behandelen. Volstaan moge worden met een verwijzing naar de voorschriften 2—1103 en 2—1104. Wel zal nader worden ingegaan op het organisatietypenummer.

Het organisatietypenummer werd ingevoerd om de verschillende organisatiedocumenten van elkaar te kunnen onderscheiden en om de machine een „adres” te geven, waarop de benodigde gegevens kunnen worden gevonden. Dit organisatietypenummer bestaat uit drie cijfergroepen.

De eerste groep van twee cijfers geeft de wapeninspecteur aan, die met de vervulling van de organisatie is belast (voor de „diverse” organisaties treedt de BLS op als wapeninspecteur).

De tweede groep van vier cijfers vormt een willekeurig volgnummer binnen het wapen/dienstvak. Hierbij bestaat geen enkel verband tussen het nummer van de samengestelde eenheid (bv. bataljon) en dat van de enkelvoudige eenheid (bv. compagnie) die deel uitmaakt van de samengestelde eenheid. Dit is met opzet gedaan, omdat het kan vóórkomen dat een organisatie van een enkelvoudige eenheid in verscheidene samengestelde organisaties is opgenomen. Het leggen van enig verband is ook niet nodig, omdat in de OTAS van de samengestelde eenheid de OTAS'n van de enkelvoudige eenheden staan vermeld.

De derde groep van twee cijfers geeft het fasenummer weer. Dit fasenummer is ingevoerd, omdat organisaties verschillende fasen kunnen doorlopen, waarbij het karakter van de organisatie niet ingrijpend verandert, zoals in het geval dat een *painfbat* een ander wapen tegen tanks of een ander gepantserd voertuig krijgt. Wanneer het karakter wel wijzigt, zoals in het geval dat een getrokken afdeling veldartillerie wordt gemechaniseerd, is er sprake van verschillende organisaties en dienen dus verschillende organisatietypenummers te worden gebruikt.

In het nieuwe systeem kan ten behoeve van de planning over de lange termijn worden gewerkt met zg. *plan-OTAS'n*. Dit zijn OTAS'n die — doordat er nog vele onzekere factoren bestaan (bv. betreffende de uitrusting) — niet in detail zijn uitgewerkt. Deze *plan-OTAS'n* zijn te onderscheiden van de *werk-OTAS'n* door het fasenummer. Dit nummer ligt voor *plan-OTAS'n* boven de 50 en voor *werk-OTAS'n* tussen 01 en 49.

Het organisatietypenummer staat min of meer los van benaming van de eenheid, nl. in dier voege dat op eenheden met een gelijklopende benaming toch verschillende organisaties en dus organisatietypenummers van toepassing kunnen zijn. Dit doet zich voor wanneer er afwijkingen zijn in de personeels- en/of materieelbezetting. Een paraat *painfbat* bv. heeft een andere personeelsbezetting dan een mobilisabel *painfbat*. Een mobilisabel bataljon van het legerkorps heeft vaak een andere uitrusting dan een mobilisabel bataljon uit de territoriale sector.

Deze strenge logica met betrekking tot het organisatietypenummer is nodig met het oog op de verwerking door de machine.

De mens kan noten als: „ingeval dit . . . te lezen dat . . .”, in een organisatiedocument nog wel bevatten. De machine kan dit niet en dwingt dus tot rechtlijnigheid en eenvormigheid.

Om een goede behoeftebepaling en planning op lange termijn mogelijk te maken, is het nodig te beschikken over organisaties die op de toekomst betrekking hebben. Daarom mogen organisatiedocumenten niet alleen worden beschouwd als autorisatiedocumenten voor het aanvragen van personeel en/of materieel.

In het verleden werd een organisatiedocument van kracht op het moment van uitgifte. Deze handelwijze maakte een planning op lange termijn onmogelijk, omdat organisaties, die op de toekomst betrekking hadden, niet konden worden uitgegeven zodat in feite alleen kon worden gewerkt met organisatiedocumenten, die betrekking hadden op het heden.

In het nieuwe systeem staat het van kracht worden van een organisatiedocument geheel los van de uitgifte; voorts kan het van kracht worden niet alleen betrekking hebben op de vervulling doch ook op de planning. Zo kan een organisatiedocument op dit ogenblik van kracht zijn om de behoefte in de toekomst te bepalen, hoewel het nog niet van kracht is voor de vervulling, met andere woorden: nog geen autorisatie geeft voor het aanvragen van personeel en/of materieel.

Het van kracht worden wordt als volgt geregeld: — het van kracht verklaren voor de vervulling geschiedt in een *beschikking* van de CGS, waarin wordt aangegeven dat een bepaalde eenheid vanaf een bepaalde datum moet zijn georganiseerd volgens een bepaalde organisatie. Deze op het heden betrekking hebbende situatie wordt vastgelegd in de *Slagorde-KL*;

— het van kracht zijn voor behoeftebepaling en

voor planning wordt aangegeven in het *Legerplan-KL*.

Vorengaande beschouwing van het nieuwe systeem bleef oppervlakkig, ten eerste omdat de ruimte ontbreekt om in detail datgene weer te geven wat zich in een periode van ca. 5 jaar met betrekking tot het uitdenken, beproeven en invoeren van technieken, procedures, programma's, formuleren en coderingen heeft afgespeeld, ten tweede omdat de „doorsnee"-lezer met een der-

gelijk diepgaand betoog toch niet zou zijn gebaat. Getracht werd de sluier gedeeltelijk op te lichten door de filosofie, die aan het nieuwe systeem ten grondslag ligt, te belichten en door een globale beschrijving van de toegepaste technieken te geven.

De bedoeling was voorts, de aandacht te vestigen op een gebeuren, dat — hoewel het zich onopvallend voltrok — een belangrijke stap vooruit betekent op het pad van de automatisering van de verwerking van beleidsgegevens.

AANWIJZINGEN VOOR MEDEWERKERS

Wij verzoeken u om uw bijdragen in te leveren in enkelvoud, getypt met een marge van tenminste 3 cm, met dubbele spatie en voorzien van uw naam, adres en evt. gironummer. Bijdragen voor de rubriek „Meningen van anderen" echter in duplo in te zenden.

Voorts eventuele schetsen of tekeningen en foto's niet tussen de tekst aan te brengen, doch wel aan te geven, waar deze tussen die tekst moeten worden opgenomen.

Men voege tekeningen en schetsen afzonderlijk bij, in Oost-indische inkt en op teken- en calqueerpapier. Letters en

cijfers moeten daarbij zo groot worden getekend, dat zij na verkleining duidelijk leesbaar blijven. Daartoe moeten zij, na verkleining, nog tenminste 1 mm groot zijn. Men houde er daarbij rekening mee, dat tekeningen en schetsen als regel, bij reproductie, worden verkleind tot ten hoogste 15 cm breedte.

Toevoeging van schetsen en afbeeldingen, respectievelijk foto's, verhoogt de aantrekkelijkheid van uw artikelen ten zeerste vooral indien zij origineel zijn.

Enkele aspecten van de stafopleiding bij de Koninklijke Luchtmacht*

M. de Swart

Kolonel van de Koninklijke Luchtmacht

Inleiding

Bij de overneming van de functie van Directeur Luchtmacht Stafschool is het passend dat de optredende Directeur gebruik maakt van zijn recht om van zijn inzichten te doen blijken. Ik zal mij daarbij beperken tot enkele algemene opmerkingen betreffende het doel van de stafofficiersopleiding en in het bijzonder van de cursus Hogere Stafvorming. Bovendien vereisen enkele speciale aspecten de aandacht die betrekking hebben op toekomstige ontwikkelingen die momenteel reeds in gang zijn. Deze zijn:

- a. de betekenis van het Ontwerp van Wet op het Wetenschappelijk Onderwijs voor de Krijgsmacht;
- b. de instelling van een Commissie van Advies voor de Luchtmacht Stafschool;
- c. de stage van de cursisten Hogere Stafvorming die onder verantwoordelijkheid van de Directeur Luchtmacht Stafschool zal plaatsvinden.

Plaats militaire organisatie in maatschappij

Het doel van de cursus Hogere Stafvorming is omschreven als:

- a. het opleiden van officieren voor het vervullen van staffuncties bij de Koninklijke Luchtmacht c.q. geallieerde staven;
- b. het leggen van de grondslag voor de vorming van deze officieren voor het bekleden van hogere commandofuncties.

Deze doelstelling dient te worden gezien tegen de achtergrond van de plaats die de militaire organisatie in de maatschappij inneemt en uiteraard de taak van de staf in de militaire organisatie zelf.

Prof. Van Doorn heeft opgemerkt dat de krijgsmacht in het verleden het karakter had van een totale organisatie, doch dat er nu een duidelijke

* Op 14 oktober 1966 aanvaardde Kolonel De Swart de functie van Directeur van de Luchtmacht Stafschool. De bij die gelegenheid door hem uitgesproken rede acht de redactie ook voor kennisgeving in bredere kring van belang.

lijke tendens naar een grotere openheid waarneembaar is.

Ik acht het bewijs hiervoor aanwezig in bv. hetgeen van militaire zijde werd ondernomen op grond van de wens profijt te trekken van de ervaringen van het bedrijfsleven op het gebied van organisatie en bedrijfsvoering. Maar er is ook de steeds nauwere samenwerking tussen de militaire organisatie en de wetenschapsbeoefening. In eerste instantie was dat een verhouding opdrachtgever—uitvoerder. Die verhouding is in vele opzichten geëvolueerd en in de Verenigde Staten geworden tot een enge binding zoals die tussen de USAF en de RAND-Corporation. De invloed van medewerkers uit de verschillende instituten op het defensiebeleid mag dan ook niet worden onderschat.

In Nederland is de eerste fase van samenwerking nog niet ten einde. De wetenschap wordt te hulp geroepen in de fysieke orde, techniek, medicijnen. De Rijksverdedigingsorganisatie TNO is de hoog gewaardeerde vorm waarin dit voornamelijk geschiedt. Dat in Nederland problemen van militaire aard, die tot problemen uit de sociale orde kunnen worden herleid, door beoefenaren van sociale wetenschappen worden onderzocht, is mij niet bekend.

In Duitsland heeft dit vraagstuk eveneens de aandacht. De rector van de Münchener Universiteit, Prof. Kotter, formuleerde de volgende wensen ten aanzien van de bevordering van de Studie der Krijgswetenschappen:

„De universiteiten dienen een bijdrage te leveren in de totale verdediging van ons volk en zijn medeverantwoordelijk voor de vorming van ook militaire leiders. Te dien einde zouden aan universiteiten krijgswetenschappelijke leerstoelen, instituten en onderzoekinrichtingen dienen te worden ingesteld, en bestaande leerstoelen zouden krijgswetenschappelijke problemen in aanmerking moeten nemen. Niet slechts de bekende krijgswetenschappen zouden moet worden onderricht, maar ook militaire pedagogie, krijgssociologie, de theorie van de interne voorlichting en de problemen van oorlog en vrede onder nucleaire omstandigheden.”

Zonder mij hier volledig achter te stellen, wijs ik in dit verband op een uitspraak van Generaal Mathon, uit wiens inaugurale rede ik het volgende aanhaal:

„In een tijd waarin zoveel wetenschappen aandacht en inspanning vragen, zijn geschiedenis en krijgsgeschiedenis niet alleen wetenschappen voor historici, noch alleen voor diplomaten, staatslieden en journalisten, doch wetenschappen, die alleen die belangstelling hebben voor het menselijk leven en voor de publieke zaak, iets geven kunnen. Iedereen, die thans leeft, kan de huidige ontwikkeling beangstigen, doch tegelijkertijd fascineren. Beide geschieden in het bijzonder als men kennis neemt van al hetgeen met het voorkomen van een oorlog verband houdt.”

Ik meen in dit verband te mogen opmerken dat de wetenschappelijke benadering, het systematisch en georganiseerd onderzoek van het oorlogsvraagstuk niet zonder inschakeling van vrijwel alle wetenschappen kan geschieden, militaire wetenschappen niet uitgezonderd.

De ontwikkeling die in de Verenigde Staten plaatsvond en ten dele in Westeuropese landen volgde, vindt een reden in de overtuiging dat de krijgsmacht een deel van de maatschappij moet zijn en mede daardoor in het besef dat ook de sociale wetenschappen een essentiële rol spelen rondom de dreiging met en de aanwending van militaire middelen, waarbij bovendien een streven naar het voorkomen van oorlog waarneembaar is.

Hierin is de diepere grond gelegen voor wijzigingen die reeds werden aangebracht in de programma's van militaire instellingen van onderwijs en hieraan dient het onderwijs in de verschillende — in het programma van de Hogere Stafvorming opgenomen — maatschappijwetenschappen, te worden getoetst.

De plaats van de staf in de militaire organisatie

De plaats van de staf in de militaire organisatie wordt uitsluitend bepaald door de *taak* van de staf, die is om de commandant te dienen; om de commandant terzijde te staan bij de bevelvoering. De veelzijdige taken van de commandant zijn over de staf verdeeld en gedelegeerd, doch dit is geschied zonder enige inbreuk op zijn verantwoordelijkheid en zijn gezag, die één geheel blijven.

Elke stafofficier staat de commandant bij in

planning, organisatie, leiding, coördinatie en controle van de werkzaamheden die tot het verantwoordelijkheidsgebied van de commandant behoren. Het belang van een juiste coördinatie kan hierbij niet hoog genoeg worden aangeslagen en is in feite bepalend voor de doeltreffendheid van de gehele organisatie.

De omvang en de ingewikkeldheid van een moderne militaire organisatie als de Koninklijke Luchtmacht noodzaakte tot specialisatie die ook in de staven is weerspiegeld. Aan de stafofficier worden daardoor zeer bepaalde eisen gesteld, ook t.a.v. zijn bekwaamheid en kennis opdat hij in staat zij het middel tot coördinatie: de communicatie, doelmatig aan te wenden.

Het goed sluitende stafdienstsysteem stelt hem daartoe in staat mits hij behalve de bekwaamheid om dit systeem te hanteren, over voldoende kennis beschikt om als het ware de taal te spreken en te verstaan van de specialist; om de resultaten van de specialistische arbeid te gebruiken met begrip voor en inzicht in de problemen in de verschillende dienstvakken; dit alles ten dienste van de uiteindelijke besluitvorming van de commandant en de uitwerking van zijn besluiten. Behalve alle verscheidenheid bestaat immers voor allen het gemeenschappelijk fundament: allen zullen een taak moeten vervullen in het algemeen belang in dienst van de Koninklijke Luchtmacht.

Doch ook wanneer bekwaamheid en kennis op het vereiste niveau aanwezig zijn, zullen toewijding en verantwoordelijkheidsbesef de geestelijke gesteldheid bepalen om bekwaamheid, kennis en energie te gebruiken ter verwezenlijking van de taak van de Koninklijke Luchtmacht.

Toewijding en verantwoordelijkheidsbesef zijn in toenemende mate van belang, doch worden binnen de organisatie bedreigd door toenemende specialisatie, en in verband daarmee door het gevaar van onduidelijke communicatie, soms ook door bepaalde gevallen van een verstoorde verhouding tussen staf- en commandolijn. De rol van de doeltreffende uitvoering van de taak van de Koninklijke Luchtmacht wordt in het totaalbeeld van het individu soms overgenomen door een gecompliceerde apparatuur die in zijn voorstelling een object van vaktrots is. Bij de stafofficier kan dit de vorm van „hobbyïsme” aannemen. Dit dwingt tot een groeiende eis van de ontwikkeling van het inzicht in de onderlinge samenhang van de taken en dienstverrichtingen in de Koninklijke Luchtmacht.

Opleiding stafofficier

Alvorens de vraag te beantwoorden wat het voorgaande betekent in het licht van vorming en opleiding, dient te worden bedacht dat de krijgsmacht vanouds heeft ingezien dat het mogelijk is om buiten alle specialistische kennis, bepaalde standaarden te stellen voor degenen, die men wenst te betrekken bij de leiding van een bepaald belangrijk onderdeel van de organisatie. Bovendien bestaat in de krijgsmacht een grote ervaring in het harmoniseren van alle mogelijke uiteenlopende functies.

Nu lijkt het een modern modeverschijnsel te zijn om te menen dat slechts wetenschappelijk opgeleide specialisten werkelijk competent zijn om de 20e-eeuwse militaire problemen op te lossen op grond van de ervaring dat deze steeds meer afhankelijk zijn geworden van beslissingen waarbij wetenschappelijke kennis is vereist. Ik vraag mij in dit verband af of het vermogen tot logisch denken van een natuurkundige, een socioloog of een militair essentieel verschilt. Ik meen dat in het verleden juist is bewezen dat de opleiding van officieren tot een niveau waarop over voldoende kennis van wetenschappelijke methodes en technieken en recente wetenschappelijke resultaten wordt beschikt, met succes kan geschieden, dat weliswaar een dergelijke opleiding van tijd tot tijd aan een herbeoordeling moet worden onderworpen, doch dat dit soort opleiding geen lange cursusduur behoeft te vereisen.

Conclusie m.b.t. vorming en opleiding

Wanneer ik mij de vraag stel wat dit betekent in het licht van vorming en opleiding, dan is mijn conclusie drieledig.

Ten eerste. Het fundament aan vorming en kennis waarover een ieder zal moeten beschikken die, op welke wijze dan ook, bij de leiding is betrokken, dient — op grond van de plaats van de krijgsmacht in de maatschappij en de eisen door de maatschappelijke ontwikkeling in nationaal en internationaal verband daaraan gesteld — een universeel karakter te dragen, om over de grenzen van eigen specialisatie heen te kunnen zien.

Ten tweede. Aandacht dient te worden besteed aan technische ontwikkelingen en wetenschappelijke resultaten m.b.t. de werkzaamheden in de staf en de bevelvoering. Ontwikkeling van het inzicht in de onderlinge samenhang van de

dienstvakken blijft daarbij een dwingende eis.

Ten derde. De aangeduide noodzakelijke herziening van de opleiding brengt mee dat gelegenheid moet bestaan om vorming en opleiding op peil te houden en aan te passen aan de zich wijzigende aspecten verbonden aan de vervulling van de totale taak van de Koninklijke Luchtmacht.

Met deze conclusies in gedachten is het mogelijk om het programma van de cursus Hogere Stafvorming te beoordelen. De vraag of dit programma aan de eisen voldoet, beantwoord ik bevestigend. Voor wat betreft de derde conclusie dient evenwel nog ervoor te worden gezorgd dat de bezetting van de Vaste Staf van de Luchtmacht Stafschool is ingesteld op de vervulling van deze eis.

Wet Wetenschappelijk Onderwijs Krijgsmacht

Met betrekking tot het ontwerp van een wet op het wetenschappelijk onderwijs voor de krijgsmacht valt op te merken dat deze ontwerp-wet de luchtmacht stafschoon in een bijzondere positie plaatst. Dit wetsontwerp maakt onderscheid tussen:

- a. opleiding, waarmee de vorming tot beroepsofficier wordt aangeduid: de militaire vakstudie dus;
- b. voortgezette vorming, waarmee het wetenschappelijk onderwijs aan of onder auspiciën van de KMA wordt aangegeven;
- c. hogere vorming, aangeduid als het wetenschappelijk onderwijs voor beroepsofficieren anders dan aan of onder auspiciën van de KMA. De KMA is in de Ontwerp-Wet verklaard tot een instelling bij de krijgsmacht waar wetenschappelijk onderwijs wordt gegeven. Omtrent de hogere vorming bepaalt het wetsontwerp dat dit bij AMvB wordt geregeld.

De reden waarom de hogere vorming nog niet kan worden geregeld, wordt in de Memorie van Antwoord gezocht in het feit dat niet te overzien is hoe de opleiding nieuwe stijl aan de KMA zal doorwerken in het eerste gedeelte van de carrière der beroepsofficieren en evenmin kan worden voorzien of en, zo ja, op welke wijze de hogere vorming moet worden herzien.

Hier kan men nog vrede mee hebben, doch wanneer in de MvA in dit verband wordt verklaard dat zelfs nog niet in de formulering van een doelstelling kan worden uitgedrukt welke verhouding zal moeten ontstaan tussen voortgezette weten-

schapsbeoefening en gevorderde vakstudie, dan ontstaat ernstige twijfel aan de juistheid van de bestaande opvattingen omtrent de opleiding van officieren voor het vervullen van staffuncties bij de KLu. Hiermee wordt twijfelachtig of in het verleden inderdaad is bewezen dat buiten alle specialistische kennis aan bepaalde standaarden kan worden voldaan bij de opleiding van staf-officieren. Ik meen dat in de MvA is uitgegaan van een verkeerd uitgangspunt namelijk: de opleiding nieuwe stijl aan de KMA, die evenwel niet meer kan bepalen dan het niveau van bekwaamheid en kennis van de aanstaande cursisten Hogere Stafvorming en die generlei invloed kan en mag hebben op de aard van het onderwijs aan de Luchtmacht Stafschool, die uitsluitend behoort te worden bepaald door de aan de stafofficier te stellen eisen. Het zal m.i. noodzakelijk zijn hiermee rekening te houden bij de totstandkoming van de door de wet geëiste AMvB ter regeling van de hogere vorming.

Commissie van Advies

Het is mede in dit verband dat ik met instemming de instelling van een Commissie van Advies voor de Luchtmacht Stafschool tegemoet zie. De verwachte samenstelling van deze Commissie geeft de zekerheid dat de vraagstukken rond de opleiding aan de Luchtmacht Stafschool passende aandacht zullen krijgen en de bestaande inzichten aangaande de wetenschappelijke vorming aan de Luchtmacht Stafschool op hun juistheid zullen worden beoordeeld.

Stage

Omtrent de stage van de cursisten Hogere Stafvorming is het volgende bepaald:

„De stage is een periode van toepassing van het geleerde op het gebied van het stafwerk. Te dien einde moet de stagiair werken onder leiding van een gebreveteerd stafofficier, die bij voorkeur een hogere staffunctie bekleedt. Aan het einde van een detachering wordt een beoordeling opgemaakt in overleg met en voor de Directeur van de Luchtmacht Stafschool.”

De beslissing dat de stagiair tweemaal gedurende zes maanden boven de sterkte zal worden gedetacheerd maar gedurende die tijd bij de Luchtmacht Stafschool geplaatst blijft, vraagt een nadere aanduiding van de gedachte die hieraan ten grondslag ligt. De bedoeling is dat de stagiair in de gelegenheid wordt gesteld gedurende de detachering te bewijzen dat hij het in theorie geleerde in de praktijk weet toe te passen. Hij zal daartoe belast worden met werkzaamheden die in dit verband passend zijn, d.w.z. dat de aan de stagiair op te dragen taak inhoud moet hebben en daartoe verband dient te houden met de specifieke taak van de staf en de stafsectie waarbij hij is gedetacheerd. Bij voorkeur zal zijn taak betrekking moeten hebben op planning, coördinatie of controle. Het mag dan niet worden toegestaan dat de stagiair een taak krijgt opgedragen die lange tijd is blijven liggen en in een dergelijk geval meestal een zuivere stafdiensttoefening inhoudt.

Ik acht het mijn taak om terzake overleg te plegen met de commandanten van onderdelen waarbij de stagiair is gedetacheerd, opdat ook bij de vaststelling van de stage-opdracht met het voorgaande rekening wordt gehouden. Het ligt in mijn bedoeling om gedurende de stageperiode zo nauw mogelijk contact te onderhouden met de betrokken commandanten en de stagiair teneinde de stagebeoordeling mede te kunnen opmaken.

Verkeers-vervoersproblemen bij een grotendeels gemechaniseerd legerkorps

A. Stapelkamp

Luitenant-Kolonel der Aan- en Afvoer Troepen

Definities

De grote mate van beweeglijkheid, die het kenmerk is van de moderne oorlogvoering, heeft geleid tot een ver doorgevoerde mechanisatie en motorisering. Als gevolg hiervan zijn talloze problemen gerezen, zowel op tactisch als op logistiek gebied. Zeer vele van deze problemen kunnen in wezen tot verplaatsingsproblemen worden teruggebracht. Het verdient om te beginnen aanbeveling dit woord „verplaatsingen” wat nader toe te lichten.

Verplaatsingen — in de zin van het Engelse „movements” — omvatten alle handelingen, maatregelen en regelingen die tot doel hebben de mobiliteit te verzekeren en te bevorderen. De nieuwe Verzorgingshandleiding zal de volgende omschrijving geven: „Een verplaatsing is de activiteit, welke ten doel heeft personen, materieel of goederen een afstand te doen overbruggen”. Onder verplaatsingen in deze zin worden zowel vervoer als verkeer begrepen. Het onderscheid tussen deze twee begrippen is nog steeds een bron van veel misverstand, hetgeen geen wonder mag heten in een land waarin een Rijks Hoofdinspecteur voor het Verkeer zetelt die uitsluitend met vervoer bemoeienis heeft. Alvorens over te gaan tot het eigenlijke onderwerp van dit artikel is het daarom wellicht dienstig in het kort de beide begrippen uiteen te zetten.

Vervoeren wil zeggen iets overbrengen van de ene plaats naar de andere. In een publikatie van het Centraal bureau voor de statistiek, „Nomenclatuur voor het verkeer ten gebuike bij vervoers- en verkeersstatistieken”, zegt het CBS van vervoer: „Vervoer is de verplaatsing van goederen of personen door de verkeersmiddelen, door middel waarvan behoeftespanningen worden opgeheven”.

Dit is een weinig fraaie definitie; een uitleg als in het tweede deel van deze zin hoort eigenlijk in een definitie niet thuis; verkeersmiddelen dienen niet om te vervoeren.

In de nieuwe Verzorgingshandleiding wordt de volgende omschrijving opgenomen: „Onder vervoer wordt verstaan de overbrenging van personeel, materieel of goederen met behulp van vervoermiddelen”.

Verkeer wordt in genoemde publikatie van het CBS als volgt omschreven: „Verkeer is de ruimtelijke activiteit van het verkeersapparaat, ongeacht of hierbij vervoer plaatsvindt”.

Ook op deze omschrijving valt wel het een en ander aan te merken: is het wel juist in een omschrijving van het woord verkeer het begrip verkeersapparaat te introduceren, en wat is dat dan?; het al dan niet plaatsvinden van vervoer is juist bij verkeer niet ter zake dienend en verduidelijkt de omschrijving dus niet.

De nieuwe Verzorgingshandleiding zegt van verkeer: „Verkeer omvat de activiteiten ter overbrugging van de ruimtelijke afstand tussen plaatsen en/of gebieden”.

Uit het bovenstaande moge blijken dat verkeer en vervoer, alhoewel zeer nauw verwant, geen identieke begrippen zijn. Bij vervoer is het doel van de verplaatsing bepalend: iets vervoeren. Bij verkeer doet het doel van de verplaatsing niet terzake. Iedere verplaatsing resulteert in verkeer; niet iedere verplaatsing heeft tot doel iets te vervoeren.

Kernachtig gezegd: *Geen vervoer zonder verkeer, maar alle verkeer is geen vervoer*”.

Alle verplaatsingsproblemen zijn dus te splitsen in vervoers- en verkeersproblemen; wij willen ze dan ook in deze volgorde bezien.

Vervoersproblemen

Met de toenemende mechanisatie — o.a. invoering AMX/PRI en YP-408 — is het personeelsvervoer in steeds grotere mate verzekerd. Nog niet zo lang geleden was een groot deel van het transportpotentieel van het legerkorps bestemd om de infanterie te motoriseren. Daar dezelfde

Geen vervoer zonder verkeer en...
verkeersproblemen

voertuigen in feite tot taak hadden de logistieke bevoorrading te verzorgen, behoeft het geen betoog dat dit een situatie was die tot vele hoofdbrekens aanleiding gaf. Momenteel is een groot deel van dit probleem opgelost; met ingang van 1967 mag het gehele legerkorps als gemechaniseerd worden beschouwd, althans voor wat het parate deel betreft.

Niettemin is het transportprobleem als zodanig niet van de baan; de aard van de moeilijkheden is alleen gewijzigd. De toeneming van de mobiliteit heeft een grotere transportbehoefte bij de logistieke ondersteuning tot gevolg. Het zal duidelijk zijn dat bijvoorbeeld de kl III-bevoorradingseisen sprongsgewijze omhoog zijn gegaan.

Maar meer nog dan deze toenemende bevoorradingseisen vraagt een nieuw concept alle aandacht, het concept van de mobiele voorraden. Deze gedachte is opgekomen met als achtergrond de snel wisselende lokaties in de moderne gevechtsvoering, waarbij het niet meer mogelijk wordt geacht grote voorraden „aan de grond” te hebben, in verband met de hoeveelheid mankracht en de lange tijdsduur die daarvoor vereist zijn.

Hierbij dient voorop te worden gesteld dat het vervoermiddel, gebruikt als opslagplaats, in wezen een zeer oneigenlijk gebruik van dit vervoermiddel betekent; iedere vervoerder zal zich instinctmatig verzetten tegen een dergelijk oneconomisch gebruik van transportpotentieel. Indien tot een dergelijk gebruik van transportmiddelen wordt overgegaan, mag dit dan ook slechts worden gezien als een tussenoplossing; de uiteinde-

lijke oplossing van dit probleem is niet moeilijk of onmogelijk — containervervoer is al lang geen nieuwtje meer — maar hierbij komen financiële factoren in het geding, die in de praktijk vaak een grotere rol spelen dan de technische. In afwachting van de technisch meest fraaie oplossing zal dus tot de economisch weinig aantrekkelijke moeten worden overgegaan.

Zoals bekend, is de logistieke bevoorrading van het Nederlandse legerkorps een nationale verantwoordelijkheid. Dientengevolge is deze bevoorrading opgedragen aan de nationale territoriale eenheden. De transporteenheden uit de territoriale sector verzorgen de opvoer uit de depots naar de legerkorpsaanvullingsplaatsen.

Tot nu toe werd daarbij ervan uitgegaan, dat de eis deze aanvullingsplaatsen te kunnen binnenrijden het gebruik van 10-tons opleggers zo niet uitsloot dan toch in sterke mate beperkte. Tegen deze gedachte zou ik stelling willen nemen.

In een gebied als dat waarin de legerkorpsaanvullingsplaatsen zullen worden ingericht bestaan voldoende mogelijkheden op het gebied van wegen en terreinen om deze aanvullingsplaatsen zodanig te kiezen dat ze zonder moeite met 10-tons opleggers te bereiken zijn. Het is mogelijk dat de huidige lokaties niet met dit oogmerk zijn gekozen, maar dat is dan een zaak, die nadere aandacht verdient. Inderdaad moet daarbij ervan worden uitgegaan dat de 10-tons oplegger niet buiten de verharde wegen bruikbaar mag worden geacht, maar nogmaals, dit is een factor die

bij de keuze van de lokatie in aanmerking kan worden genomen.

Indien nu de capaciteit aan 10-tonners van de transporteenheden die onder de TBO ressorteren zou worden uitgebreid, zou een groot deel van de bevoorrading van het legerkorps met 10-tonners kunnen geschieden. Dit biedt een aantal voordelen, die hier nader zullen worden toege-licht.

Het spreekt vanzelf dat minder personeel nodig zal zijn; twee man — een chauffeur en een hulp-chauffeur — kunnen in één slag met een 10-tonner ruim drie maal de hoeveelheid vervoeren van zes man op drie 3-tonners. Ook zal minder brandstof nodig zijn; één 10-tonner gebruikt aanzienlijk minder brandstof dan drie 3-tonners. Tenslotte is er de tijdwinst: het laden en lossen van drie 3-tonners kost meer tijd dan het laden en lossen van één 10-tonner. Maar de grote voordelen van het gebruik van de 10-tons oplegger zijn juist verbonden met het feit dat het hier een oplegger betreft; de trekkracht is dus te scheiden van het laadgedeelte, waardoor één van de grote bezwaren van de vervoerder tegen het concept van de mobiele voorraden voor een groot deel komt te vervallen. Een oplegger zonder trekker is geen vervoermiddel en kan dus worden gebruikt als opslagplaats; een drietonner die wordt gebruikt om goederen op te leggen is als vervoermiddel onbruikbaar.

Indien de zware transportcompagnieën worden uitgerust met een bepaald surplus aan opleggers, is het mogelijk deze opleggers als opslagplaats te benutten. Dit kan geschieden door de opleggers in de aanvullingsplaatsen niet te lossen, doch beladen te laten staan. De trekker gaat met een ledige oplegger terug, zodat diens transportcapaciteit volledig wordt benut.

Alhoewel dit systeem niet geheel voldoet aan de eis die men aan een mobiele aanvullingsplaats stelt — mobiel wil immers zeggen op elk moment verplaatsbaar, en een oplegger zonder trekker is niet op elk moment verplaatsbaar — moet het toch worden gezien als een gelukkig compromis tussen de twee tegenstrijdige belangen van mobiele opleg en economisch gebruik van transportmiddelen.

Om enige beweeglijkheid te garanderen zal het aanbeveling verdienen bij het legerkorps een beperkt aantal 10-tons combinaties in te delen, ten-einde voor de aanvullingsplaatsen „rangeer” mogelijkheden te scheppen. Hierbij ware bv. te denken aan een peloton 10-tonners. Het is mogelijk

bij de huidige samenstelling van een zwtcie in deze behoefte te voorzien. Uiteraard is hierbij ervan uitgegaan dat de opleggers onderling verwisselbaar zijn; dit vereist dus één type trekker.

De bovenstaande oplossing is echter alleen mogelijk indien principieel voor het lange-afstandsvervoer — hieronder bv. te verstaan afstanden boven 120 km — gekozen wordt voor de 10-tons oplegger en voor het korte-afstandsvervoer voor de drietonner.

Hieruit volgt dat het vervoer binnen het legerkorps in beginsel met drietonnens zal plaatsvinden, zodat overslag in de aanvullingsplaatsen noodzakelijk blijft.

Bij de huidige opzet van de treinenbataljons is de taak van de bevoorradingscompagnieën in de pantser(infanterie)brigades en de divisies (zie de voorlopige richtlijnen brigade/divisietreinenbataljons) o.a.: „het aanhouden van de voorgeschreven voorraden kl I, kl III en kl V goederen op/in voertuigen”. Hierbij kan dus werkelijk van „mobiele” voorraden worden gesproken, doch wil men van deze mobiliteit het volle profijt trekken dan dient de overslag tot een minimum te worden beperkt. Bezien wij echter bijlage A, blad 2 van de genoemde richtlijnen, dan zien wij dat op brigadeniveau (brigadeverdeelpaatsen) opnieuw overslag plaatsvindt; de bataljons komen met eigen transportmiddelen hun voorraden halen. Een uitvoerig artikel van de hand van maj. F. L. baron van Hogendorp, „Logistiek in de uitwisselbare brigade” (*Mil. Spect.* 135(1966)(7) 305) geeft een duidelijk inzicht in de logistieke en organisatorische opzet. Zoals in dat artikel duidelijk wordt aangegeven dient de tactische commandant de volledige zeggenschap te hebben over de voor de ondersteuning van zijn gevecht essentiële, plaatselijk aanwezige, logistieke middelen. Als gevolg hiervan is het noodzakelijk dat binnen de brigade overslag plaatsvindt; de voertuigen van de bevoorradingscompagnie vervullen in de eerste plaats de taak van rollend magazijn.

Het vreemde is nu, dat het vervoer over de lange afstand zoveel mogelijk in één slag geschiedt, zonder overslag, doch dat bij het vervoer over de korte afstand tenminste éénmaal overslag plaatsvindt. De vraag rijst of het niet mogelijk is deze overslag te vermijden. Ten aanzien van kl V speelt dit probleem al niet; de bevoorradingsketen kl V loopt voor alle brigade-eenheden rechtstreeks naar de legerkorpsaanvullingsplaatsen. Dit moge enerzijds als een beperking van de lo-

gistische zelfstandigheid van de brigadecommandant worden gezien — zonder dat dit overigens van invloed is op de logistische uitwisselbaarheid van de brigades — anderzijds biedt het, uit vervoers oogpunt, het grote voordeel van vervoer zonder overslag.

De uiterste consequentie van het „transportmiddel als rollend magazijn” is het systeem „leeg tegen vol”. Dit houdt in dat ledige voertuigen worden ingewisseld tegen beladen voertuigen; het ledige voertuig van het bataljon wordt ingevuld tegen een beladen voertuig van de brigadebevoorradingcompagnie. Dit brengt uiteraard grote personeels- en materieelproblemen mee. Om deze te beperken zouden alle voertuigen, die in deze cyclus betrokken zijn, onder één commando dienen te worden gesteld, i.c. de commandant van de transporteenheid van de bevoorradingcompagnie. Hiermee zouden dus de huishoudelijke-dienstwagens van de bataljons in een transportpool worden opgenomen, althans voor een groot deel. Een beperkte hoeveelheid eigen transportmiddelen zullen compagnieën en bataljons voor algemene taken moeten behouden. Het is een voor de onderdeelscommandanten wellicht weinig aantrekkelijke propositie; niettemin is het een oplossing die een minimum aan overslag en een maximum aan snelle bevoorrading garandeert. Het spreekt vanzelf dat dit idee een veel vollediger studie behoeft om tot een optimale — en voor een ieder aanvaardbare — oplossing te komen, maar zolang de moderne middelen — als pallet- en containervervoer — in het militaire vervoersapparaat nog geen vaste plaats hebben veroverd, zal een dergelijke noodoplossing moeten worden gevonden, wil de tactische be-

weeglijkheid de logistische mobiliteit niet vele malen gaan overtreffen.

Op een geheel ander gebied liggen de problemen die bij de toenemende mechanisatie steeds groter worden: het vervoer van rupsvoertuigen over de weg en het vervoer van rupsvoertuigen per trein, waarbij een onderscheid moet worden gemaakt tussen de lichte rupsvoertuigen (AMX) en de middelzware tanks (Centurion).

De eerste vormen een probleem door hun toenemend aantal; het vervoer als zodanig biedt weinig moeilijkheden, daar ze op de normale platte wagens van de spoorwegen kunnen worden vervoerd.

Het vervoer over de weg van de lichte rupsvoertuigen kan zonder veel bezwaar op eigen kracht geschieden; dit zal veelal ook moeten, want het aantal diepladers dat het legerkorps ter beschikking staat is te enen male onvoldoende om zelfs maar een fractie van het totaal aan lichte rupsvoertuigen over de weg te vervoeren. In de praktijk beperkt dit zich tot defecte voertuigen.

De middelzware rupsvoertuigen — hieronder te verstaan de Centuriontanks maar ook het M107-geschut — leveren daarentegen jaarlijks in vredetijd en ook voor de mobilisabele beweeglijkheid vele problemen op. In de eerste plaats vallen deze voertuigen bij spoorwegvervoer onder de „buiten-profiel” categorie, hetgeen ernstige beperkingen voor het treinvervoer inhoudt. Alleen al de termijn voor aanvragen voor dergelijke vervoeren ligt vele malen hoger dan voor normale spoorwegvervoeren.

Ten tweede kunnen deze voertuigen slechts met speciale spoorwagens worden vervoerd, spoorwagens die lang niet altijd onmiddellijk ter beschikking staan, zodat hiervoor eveneens tijdig maat-

Het vervoer van Centuriontanks levert vele problemen op

regelen moeten worden getroffen. Ook deze maatregelen worden in de langere aanvraagtermijn gecalculleerd. Verder dienen de middelzware rupsvoertuigen veelal met diepladers naar/van het station te worden vervoerd, hetgeen eveneens beperkingen oplevert.

Tenslotte moet de verzender tijdig zorgen voor bevestigingsmiddelen (kettingen, klampen, stopwigen) die slechts in beperkte mate voorradig zijn, zodat veel overleg en een goede samenwerking tussen de verschillende hierbij betrokken instanties noodzakelijk is.

Al deze problemen zijn oplosbaar en ze worden iedere keer weer opgelost, doch ze worden hier nog eens genoemd opdat de onderdelen zich realiseren dat de voortdurende vraag naar zo vroeg mogelijk indienen van vervoersaanvragen, met name in vredetijd, essentieel is bij het vervoeren van rupsvoertuigen in het algemeen en van buitenprofielvoertuigen in het bijzonder.

Verkeersproblemen

Bij het bespreken van verkeerszaken geraken wij in de moeilijkheid dat de terminologie, die op verkeersgebied wordt gebezigd, nogal eens tot misverstand aanleiding geeft.

Momenteel geldt in het militaire spraakgebruik het woord verkeersregeling als het omvattende begrip voor verkeersleiding (= planning) en verkeerscontrole (= toezicht op de uitvoering). Het ligt in de bedoeling in de nieuwe Verzorgingshandleiding het begrip verkeersregeling niet meer op te nemen, daar dit herinneringen wekt

aan de taak van de verkeerspolitie. Men zal alleen nog spreken over verkeersleiding en verkeerscontrole.

Bezien wij de taakverdeling van de speciale staf-officieren, zoals omschreven in de leidraad voor de bevelvoering en de dienst in staven (VS 2—1390), dan lezen wij bij de taak voor de transportofficier, pt 34, onder e: „de verkeersleiding, waartoe hij een verkeersplan opstelt en voor de uitvoering daarvan zorg draagt”. Deze tekst zou tot enige misverstanden aanleiding kunnen geven; weliswaar stelt de transportofficier het verkeersplan op, hetgeen zijn verkeersleidingstaak is, maar de uitvoering van dit plan is de taak van de onderdeelcommandanten; de controle op deze uitvoering is de taak van de verkeerscontroleorganen.

Bij de taak van de marechausseeofficier (pt 29) lezen wij onder pt g: „de controle op het verkeer, waarbij de zorg voor de wegaanduiding en voor de verkeersleidingsborden voor het tijdelijk gebruik van wegen”.

Wij willen nu even voorgaan aan het onduidelijke begrip „verkeersleidingsborden”, waarmee routeaanduidingsborden, richtingsborden en wegomleidingsborden zullen zijn bedoeld, maar vaststellen dat hier het begrip verkeerscontrole in twee betekenissen wordt gehanteerd: toezicht op het gedrag van de verkeersdeelnemers en toezicht op de uitvoering van de verkeersplannen. De leidraad stafdienst zegt namelijk verder in pt 233:” De verkeerscontrole geschiedt met behulp van de Koninklijke Marechaussee, volgens richtlijnen en orders van het betrokken verkeersor-

De controle geschiedt met behulp van de Koninklijke Marechaussee

gaan waaronder de verkeerscontroleposten ressorteren", hierbij in het midden latende welke bevelsverhouding daartoe wordt geconstrueerd. Hier valt dus duidelijk op te maken dat, alhoewel de Koninklijke Marechaussee de verkeersleidingsorganen behulpzaam is bij de verkeerscontrole, de verkeersleidingsorganen de uiteindelijke supervisie hebben over de verkeersplannen en de overkoepelende controle op de uitvoering hiervan.

De situatie die nu bij het legerkorps is gegroeid, waarbij de Legerkorpsmarechausseeofficier het verkeerscontroleplan maakt en de Legerkorpstransportofficier het verkeersplan, kan dan ook niet geheel overeenkomstig de hiervoren vermelde richtlijnen worden genoemd.

Het bovenstaande wil niet zeggen dat de samenwerking tussen het verkeersleidingspersoneel en het verkeerscontrolepersoneel te wensen zou overlaten; integendeel, tijdens diverse oefeningen is deze samenwerking steeds uitstekend gebleken. Hierbij dient echter wel te worden bedacht dat al deze ervaringen berusten op de praktijk in vredestijd; tijdens oorlogsomstandigheden wordt een aanzienlijk grotere wissel getrokken op het Marechaussee personeel, gezien de vele taken die het zijn toebedacht.

Het is in dit verband, dat hier wordt gepleit voor het bundelen van de verkeerstaken bij de verkeersleidingsorganen, opdat het marechaussee personeel niet zwaarder wordt belast dan noodzakelijk is. Verkeerscontrole dus door marechaussee personeel, maar de supervisie hierover en het maken van het verkeerscontroleplan door de verkeersleidingsorganen.

Het behoeft geen betoog dat een eerste vereiste voor een goede verkeersleiding is een snelle verbindingsmogelijkheid tussen de verkeersleidingsorganen onderling en de verkeersleidings- en de verkeerscontroleorganen.

In dit verband mag worden gewezen op de gelukkige omstandigheden dat de Koninklijke Marechaussee over eigen verbindingen beschikt, waarmee een verkeerscontrole net kan worden opgezet. Ook de verkeersleidingsorganen van het legerkorps beschikken over verbindingsmiddelen, zij het dat deze niet op het net van de verkeerscontrole kunnen worden ingezet. Door een intensieve liaison tussen de verkeersleidingsorganen en de verkeerscontroleposten onderling wordt dit bezwaar grotendeels opgevangen. Ook bestaat een liaison tussen de territoriale verkeersleidingsorganen en die van het legerkorps.

Binnen het legerkorps beschikt de verkeersstaf over een aantal verkeersdetachementen. De verkeersstaven van de divisies beschikken hierover niet, zij kunnen echter in voorkomend geval een verzoek tot steun bij het legerkorps indienen. Zulk een geval kan zich voordoen indien door de divisie bv. een rivierovergang wordt voorbereid, een operatie die doorgaans tot grote verkeersproblemen aanleiding geeft. Als regel zal dan ook een speciaal voor dit doel opgezet verkeersorgaan met de verkeersleiding binnen het voor deze operatie aangewezen gebied worden belast. Hiertoe kunnen één of meer verkeersdetachementen worden aangetrokken, op aanvraag te verstrekken door de Legerkorpstransportofficier.

De verkeersleiding binnen het legerkorps heeft diverse malen de gelegenheid gehad verplaatsingen op grote schaal te leiden. Na de vroegste oefeningen in groot verband — Hold Fast, Battle Royal, Grand Repulse — waar door schade en schande veel kostbare ervaring werd opgedaan, kwamen de grote verplaatsingen naar La Courtine, en ook nu worden nog jaarlijks verplaatsingen naar de oefengebieden in Duitsland en België voorbereid en uitgevoerd.

Dank zij al deze ervaringen werd een apparaat opgebouwd dat in staat mag worden geacht op zeer korte termijn verplaatsingen van duizenden voertuigen voor te bereiden, te leiden en te controleren.

Dit is in niet geringe mate te danken aan het feit dat de troepenofficieren van het legerkorps er begrip voor hebben dat de maatregelen en richtlijnen van de verkeersleiding beogen hun onderdeel zo te leiden dat dit zo min mogelijk wordt beïnvloed door de tientallen andere onderdelen die wellicht gelijktijdig langs dezelfde route moeten worden verplaatst.

Bij het toenemende wegverkeer in vredestijd wordt ook het zo min mogelijk hinder veroorzaken aan — en ondervinden van — het civiele wegverkeer meer en meer een eis, in beider belang. Om deze reden wordt dan ook bij het legerkorps de procedure aanvragen/toestemming weggebruik reeds in vredestijd toegepast.

Besluit

Zonder in het minst aanspraak te willen maken op volledigheid is in dit artikel getracht even het licht te werpen op enkele vervoers/verkeersproblemen die bij het legerkorps spelen.

Het einde van de rit; de laatste wagens van een colonne rijden La Courtine binnen

Het is hier niet de plaats de grotere problemen aan te roeren, die in feite niet zozeer voor het legerkorps alleen, maar voor de gehele Koninklijke Landmacht van belang zijn. Willen wij tot een moderne opzet van het vervoersapparaat binnen het legerkorps overgaan, dan hangt hiermee onverbrekkelijk een ver doorgevoerde eenheid van manipulatie van achterland tot frontlijn samen.

Dit betekent in feite dat het legerkorps niet verder kan gaan met de rationalisatie van het vervoer dan de situatie in de territoriale sector toelaat. Het is echter mogelijk vervangingsmethoden

te passen die op korte termijn realiseerbaar zijn, zonder dat hiermee enorme investeringen zijn gemoeid. In dit verband wordt bv. gewezen op de losse laadbak, die in het civiele wegvervoer meer en meer wordt gebruikt, op de hydraulische kraantjes die alom worden toegepast, op de mogelijkheid tot het pallettiseren van goederen, enz.

De toenemende beweeglijkheid van het legerkorps vraagt een flexibel en veelzijdig verzorgingsapparaat; ook in de toekomst zal het vervoer in staat moeten zijn hierin zijn taak volledig te vervullen.

Militaire telecommunicatie in de nabije en verre toekomst

V. Thorn-Leeson

Luitenant-Kolonel van de Verbindingsdienst

In de achter ons liggende decennia hebben wetenschap en techniek een stormachtige ontwikkeling doorgemaakt. Ook de elektrotechniek is niet onberoerd gebleven, deze heeft zelfs een nieuwe tak van techniek en wetenschap voortgebracht: de elektronica.

De elektronica heeft, sedert haar eerste toepassing, reeds een zodanig grote vlucht genomen, dat tegenwoordig vrijwel niets kan gebeuren of er is ergens gebruik gemaakt van deze of gene toepassing ervan. De meest spectaculaire ontwikkeling aller tijden, de ruimtevaart, zou, zonder de toepassing van elektronica, onmogelijk zijn geweest. Ook op militair gebied heeft de elektronica grote veranderingen gewrocht en vele nieuwe mogelijkheden geschapen. Men denke aan radar en vuurleiding, infrarood en ook en zeker niet in de laatste plaats aan de telecommunicatie.

In het licht van de binnen het bereik komende, door de snelle ontwikkeling van de techniek bereikbaar gemaakte mogelijkheden, is het interessant een blik te werpen, in het bijzonder, op de consequenties voor de militaire communicatie.

Huidige toestand

Momenteel hebben wij de beschikking over een uitgebreide sortering van radio-, straalzender, telefoon- en telexapparatuur, die ons in toenemende mate in staat hebben gesteld onze taak uit te voeren. Maar zijn wij „up to date?“

Er doen zich ontegenzeggelijk enkele omstandigheden voor, die een spectaculaire metamorfose van communicatiematerieel en -systemen, dwin-

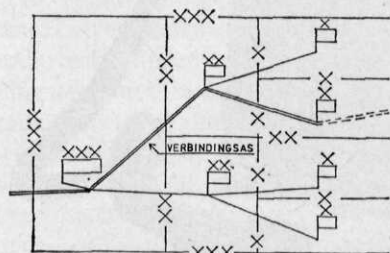
gend voorschrijven. Als voornaamste kunnen worden genoemd:

— de snelle technische veroudering van het communicatiematerieel;

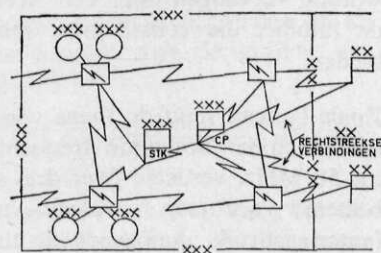
— het steeds dwingender worden van de eis tot mobiliteit, ten gevolge van de mechanisatie en de motorisatie, en het rekening houden met de inzet van NBC-strijdmiddelen;

— de sterk verhoogde dynamiek in de commandovoering.

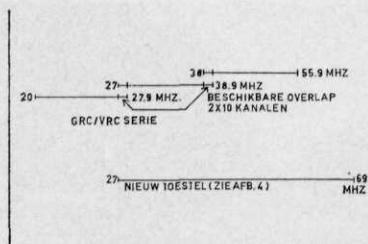
De in de laatste twee decennia ontwikkelde wijzigingen in de tactische doctrines, hebben slechts zeer ten dele hun weerspiegeling gevonden in de ontwikkeling van de verbindingssystemen. In dit verband kan het feit worden genoemd dat, ten gevolge van de verhoogde mobiliteit, de lange lijn- en kabelverbindingen zijn vervallen. In de behoefte wordt thans voorzien door straalzenderverbindingen. Veldkabelverbindingen worden thans nog uitsluitend toegepast voor verbindingen binnen de commandoposten en voor lokale uitlopers, tot een maximumlengte van enkele kilometers (bv. in aanvullingsplaatsgebieden). Een tweede aanpassing aan de gewijzigde omstandigheden, nl. de verhoogde mobiliteit en het rekening houden met de inzet van kernwapens, is het prijsgeven van het éénassige verbindingstelsel geweest en de vervanging daarvan door een maasvormig verbindingstelsel, of een verbinding raster, eveneens voornamelijk tot stand gebracht door middel van straalzenders (zie afb. 1 en 2). Aan de eisen van de verhoogde dynamiek in de commandovoering wordt enigszins tegemoetgekomen door in het raster rechtstreeks (dus buiten centrales en verbindingscentra om)

Afb. 1 Voorbeeld van een éénassig verbindingstelsel

Afb. 2 Voorbeeld van een rasterverbindingstelsel

Afb. 3 Overzicht frequentie-indeling

geschakelde telefoonkanalen en telexverbindingen met „on-line” cryptobeveiliging te reserveren, waardoor inderdaad een zeer snelle uitwisseling van inlichtingen en bevelen mogelijk wordt gemaakt.

Binnen de tactische eenheden zijn de verbindingssystemen en de verbindingsmiddelen zeer conventioneel gebleven en is er slechts sprake van verbetering van technieken, die reeds voor 1950 algemeen gangbaar waren.

De tactische FM-radionetten zijn, behoudens numerieke uitbreiding, nog op dezelfde wijze samengesteld. De administratieve AM-radiotelegrafienetten danken hun voortbestaan nog steeds aan de morsetelegrafie, hetgeen meebrengt, dat voor de bediening hoogwaardig (dus langdurig!) opgeleid personeel wordt vereist, en dat ook een „off-line” vercijfersysteem beschikbaar moet zijn met bijbehorende codisten. Een laatste bezwaar tegen de conventionele radioapparatuur, is het feit, dat er steeds meer gebruikers op de beschikbare frequenties opduiken, waardoor een evenredige achteruitgang in de betrouwbaarheid ontstaat.

Toekomst

De eerstkomende jaren zullen, in de interimfase, nog in het teken staan van de technische verfijning van de apparatuur, echter nog steeds in op orthodoxe wijze gegroepede verbindingsstelsels. De belangrijkste en meest interessante verbeteringen, zullen zich voordoen op het gebied van de radiocommunicatie. Met name zal de huidige familie FM-radiotelefonietoestellen, in de wandeling betiteld als de GRC-VRC/serie, worden vervangen door een sterk vereenvoudigde familie, die echter meer mogelijkheden zal bieden.

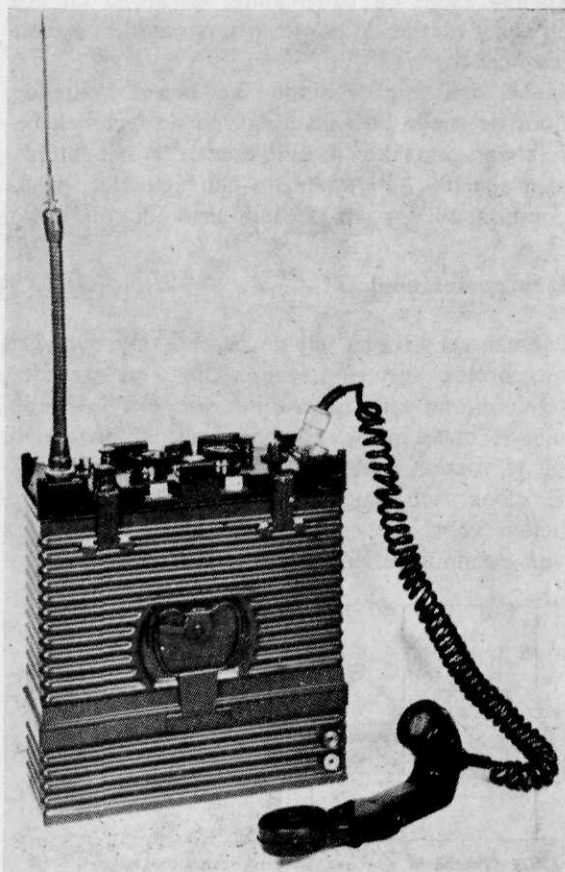
Zoals bekend reikt de thans voor tactische FM-radiotelefonie bestemde frequentieband van 20 tot 56 MHz, verdeeld over drie series toestellen, bestemd voor resp. cavalerie-, artillerie- en infanteriegebruik. Aangezien de tussenruimte tussen de kanalen is ingesteld op 100 kHz, zijn dus

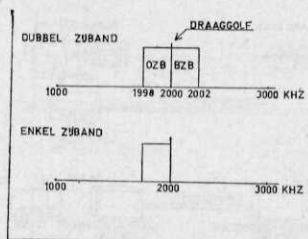
in totaal, voor *alle* tactische netten, maximaal 360 kanalen beschikbaar.

De verdeling in drie series maakt de communicatie tussen de wapens onderling bijzonder moeilijk, omdat samenwerking slechts mogelijk is op de bovenste 10 en de onderste 10 kanalen van de aan elkaar grenzende frequentiebereiken (zie afb. 3).

De voor vervanging bestemde en in ontwikkeling zijnde serie, zal werken in de frequentieband van 27 tot 69 MHz, met een kanaalsinterval van 50 kHz, zodat het aantal beschikbare kanalen wordt verhoogd tot 840, hetgeen niet alleen een aanzienlijke verruiming geeft (een winst van maar liefst 480 kanalen), doch ook het optreden van de verbonden wapens aanzienlijk zal vereenvoudigen, daar ieder onderdeel over identieke apparatuur zal beschikken. Dank zij de toepassing van de modernste technieken zoals transistorisatie, microminutuarisatie, geïntegreerde schakelingen enz., valt het basistoestel zeer compact uit (afb. 4). Mede daardoor worden de problemen ten aanzien van voeding en onderbrenging (montage in voertuigen) tot het uiterste gereduceerd.

Afb. 4 Draagbare versie van het nieuwe FM radiotelefonietoestel

Afb. 5 Dubbel-zijBand
Enkel-zijBand

Ook op het gebied van de AM-communicatie (administratieve en lange-afstandsverbindingen in het kortegolfg gebied van ca. 1,2 tot ca. 25 MHz) is een aanzienlijke verbetering te verwachten. De momenteel in gebruik zijnde apparatuur is van het Dubbel-ZijBand (DZB) type. Dat wil zeggen dat de draaggolfrequentie wordt geflankeerd door twee frequentiegebieden die de informatie vervoeren. Men spreekt van een bovenste zijband en een onderste zijband.

Voorbeeld

Een zender is afgestemd op 2 MHz = 2000 kHz. Deze draaggolf wordt gemoduleerd door een signaal van 2 kHz. Deze 2 kHz verschijnen nu in de ether als $2000 - 2 = 1998$ kHz (Onderste ZijBand) en $2000 + 2 = 2002$ kHz (Bovenste ZijBand) (afb. 5).

Onderzoekingen hebben aangetoond dat het mogelijk is om één van de twee zijbanden te onderdrukken zonder dat het oorspronkelijke signaal ook maar iets aan duidelijkheid of verstaanbaarheid inboet. Het maakt dan geen verschil welke zijband wordt uitgezonden, zolang de ontvanger overeenkomstig is afgestemd.

Het praktische resultaat van de toepassing van deze techniek zal zijn, dat ook hier meer ruimte ontstaat, hetgeen de betrouwbaarheid van de verbindingen zal verhogen. Teneinde dan tevens de efficiency te verhogen, zullen de stations worden uitgerust met „on-line” beveiligde telexapparatuur. De hogere kosten en de grotere gecompliceerdheid van de installaties, zullen in ruime mate worden goedge maakt door het feit dat dan meer berichten, in kortere tijd en met een hogere graad van geheimhouding zullen kunnen worden verzonden, zodat het grote voordeel van radioverbindingen, nl. het feit, dat de verbinding zeer snel (in de orde van grootte van enkele minuten) tot stand kan worden gebracht, dan weer volledig kan worden uitgebuit.

De invoering van de tot zover opgesomde verbeteringen en verfijningen kan reeds op korte termijn (3 à 4 jaar), worden tegemoetgezien, en aangezien de technische ontwikkeling een door-

lopend proces is, zullen in deze periode ook prototypen van de uiteindelijk in gebruik te nemen apparatuur, geleidelijk op het toneel verschijnen.

Na 1975

Modernisering van de militaire communicatie betekent niet uitsluitend het vervangen van verouderd materieel. Tenminste even belangrijk is de wijze van inzet van het materieel, of de opbouw van de verbindingssystemen(stelsels). Eén van de heden ten dage zeer begeerde systemen is het rasterverbindingstelsel. De daarin toegepaste wijze van groepering van de straalzenders met bijbehorende en aanverwante apparatuur, biedt een grote mate van fysieke veiligheid en betrouwbaarheid. Het is in personeels- en materieelsoptzicht echter zeer kostbaar. De naties die bereid zijn een dergelijk offer te brengen, zullen zeker een rasterverbindingstelsel in hun begroting opnemen.

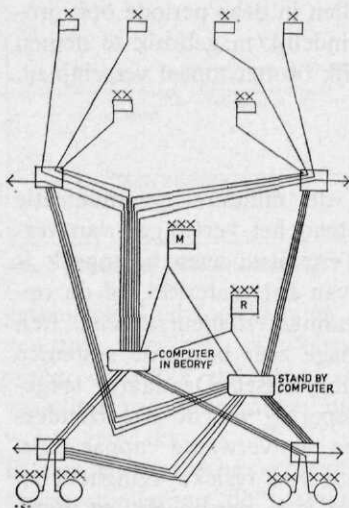
Het rasterstelsel zoals wij dat kennen, zal echter ook belangrijke veranderingen ondergaan:

— het telefoonverkeer wordt geautomatiseerd. Ieder verbindingscentrum wordt uitgerust met een automatische telefooncentrale. In afwijking van de gangbare procedure bij de openbare telefoondiensten, zullen geselecteerde deelnemers (abonnees) de mogelijkheid krijgen om een plaatsvindend gesprek te verbreken, teneinde hun voorrang te doen gelden.

— het telegraaf(telex)verkeer wordt eveneens geautomatiseerd. Het door de opsteller geproduceerde bericht wordt via de verreschrijver overgebracht op het geheugen van een centraal in het raster geplaatste computer. De computer zoekt in het stelsel een vrij kanaal naar de geadresseerde, verzendt het bericht, corrigeert de eventueel ontstane verminkingen, vraagt recu en wist eerst dan het bericht uit het geheugen. Blijkt, om welke reden dan ook, het bericht onverzendbaar te zijn, dan stuurt de computer het retour aan de afzender, die dan weet dat dit bericht nu via een ander medium moet worden verzonden. De computer zal in staat zijn om berichten aan verscheidene geadresseerden te verzenden en tevens rekening te houden met de graden van voorrang (zie afb. 6).

Voo'ts zal het raster zijn ingericht voor de overdracht van:

— *televisie*, die een dankbare toepassing zal vinden t.b.v. gevechtsveldbewaking en doelopsporing; tevens zal tv het meest geschikte coördi-

Afb. 6 Automatische telegrafie in het raster

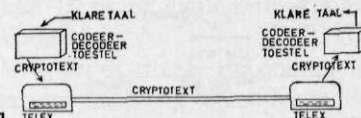
natiemiddel blijken te zijn voor een in pantser-voertuigen opererende bevelsstaf;

— *facsimile*, voor de overbrenging van documenten, zonder de riskante fysieke overbrenging die wij nu nog kennen;

— *data* voor de overbrenging van gevechtsweld-bewakings-, doelopsporings- en vuurleidingsgegevens; voor logistieke- en personeelsdoeleinden en voor toegang tot de in het achterland gelegen computercentra.

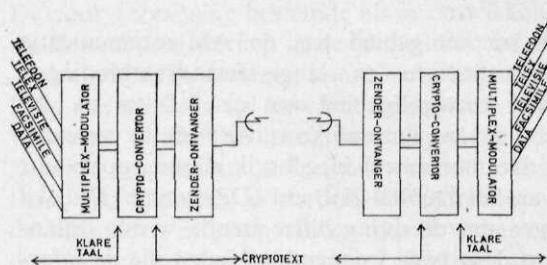
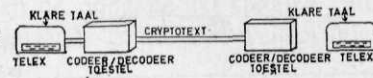
Doelbewust is in het voorgaande niet gerept over geheimhouding of codering, waaraan thans enkele beschouwingen zullen worden gewijd. Ten behoeve van de telefonie (lijn en radio), is, behalve enkele laagwaardige gevechtscodes, geen elektronisch codeermiddel beschikbaar. Cryptofonie is dan ook een al lang gekoesterde wens. Bij de telegrafie is de toestand gelukkig anders. Er is hoogwaardig cryptomaterieel beschikbaar, waarmee ieder bericht tot onbreekbare tekst kan worden vercijferd. Zulke berichten kunnen per ordonans, radiotelegrafie of telex worden verzonden. Bovendien beschikken wij over automatische vercijferingsapparatuur, die, in samenwerking met de verreschrijvers, ogenblikkelijke ver- en ontcijfering van de berichten mogelijk maakt. Omdat deze apparatuur een deel uitmaakt van de elektrische weg tussen de verreschrijvers, wordt dit betiteld met „on-line” cryptoapparatuur, in tegenstelling tot „off-line” apparatuur, die niet elektrisch is gekoppeld. In ieder telexkanaal wordt afzonderlijk vercijferd. Deze methode heet „channel encryption” (zie afb. 7 en 8).

Moderne toepassingen van modulatiesystemen

Afb. 7 "Off-line" codering

Afb. 8 "On-line" codering (channel encryption)

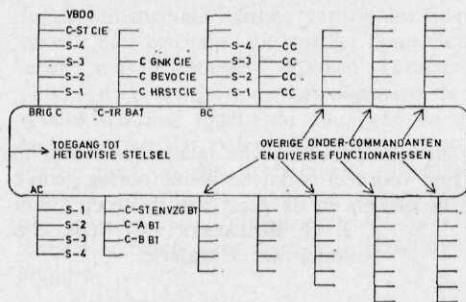
Afb. 9 "Link encryption"

maken het thans mogelijk om *alle* via *één* zender uitgezonden telefoon-, telegraaf- en datakanalen tegelijkertijd en gezamenlijk te coderen. Dergelijke systemen worden „link-encryption” genoemd (afb. 9). Vanzelfsprekend zal ons toekomstig rasterverbindingstelsel dankbaar gebruik maken van deze mogelijkheden, waardoor zelfs onze, dan automatische, telefoon zal worden gepromoveerd tot een volkomen veilig verbindingsmiddel.

Om het beeld van ons toekomstig raster compleet te maken, dient te worden vermeld dat het leggen van veldlijnen, zo niet geheel overbodig gemaakt, zal worden beperkt tot enkele honderden meters voor lokale aansluitingen binnen een commandopost. In dit verband dient echter ook rekening te worden gehouden met de mogelijkheid om lokale abonnees „draadloos” op de centrale aan te sluiten. Alle onderdelen en installaties, die thans nog voor hun verbindingen afhankelijk zijn van enkele kilometers veldkabel, zullen met het raster worden verbonden door middel van eenvoudige straalzenders met een telefoon- en een „on-line” beveiligde telexaansluiting.

Radio

Tactische FM-radiotelefonienetten, zoals thans in gebruik, zullen na 1975 nauwelijks meer worden toegepast. De netten zullen zijn opgelost in een „mobilofoon”achtig stelsel. In een dergelijk stelsel zal iedere gerechtigde deelnemer, voorzien van een eigen zend/ontvanger met vaste frequentie, bij toerbeurt en naar willekeur, met iedere aangesloten deelnemer kunnen spreken. De gesprekken zullen, al dan niet door

Afb. 10 "Random access" radiotelefoniestelsel

tussenkomst van een centrale (afhankelijk van de keuze van het systeem), automatisch tot stand komen. De mogelijkheid van het verbreken van een lopend gesprek, voor een andere oproep met een hogere voorrang, zal aanwezig zijn, alsmede de mogelijkheden van omroep en meervoudige oproep voor conferentiedoelinden. De algemene typering van dergelijke stelsels is „random access“-systemen (afb. 10). Zij streven een maximale uitbuiting van de frequentiebanden na, alsmede maximale betrouwbaarheid en veiligheid. De saillante voordelen zijn, dat een groot aantal (afhankelijk van het gekozen systeem) deelnemers, zeer gemakkelijk te bereiken zal zijn en dat de gesprekken slechts zullen worden gehoord door degenen voor wie ze zijn bestemd. Een aantal, in uitvoering uiteenlopende, systemen is in voorbereiding. De uiteindelijke keuze van een systeem zal tevens het niveau van toepassing bepalen (bv. binnen het bataljon, de brigade of de divisie). Het staat nu reeds vast dat door de steeds toenemende behoefte aan communicatie in en met tactische eenheden, het orthodoxe systeem van onderdeelstradionetten in de naaste toekomst onbruikbaar zal blijken en dringende vervanging behoeven.

De EnkelZijBand (EZB) radiosystemen zullen ook na 1975 een dankbare toepassing vinden voor administratief en logistiek verkeer over grote afstanden en, in de gevechtszone, als een welkome reserve en aanvulling op de straalzenderverbindingen. Deels passen in dit verband ook de „Forward scatter“ verbindingen, die echter op nationaal niveau toepassing zullen vinden.

En zou het tenslotte werkelijk teveel zijn gevegd van ons voorstellingsvermogen om de mogelijkheid van militaire communicatie met behulp van een eigen communicatieaardsatelliet (bv. op divisie niveau) onder ogen te zien?

Bediening en onderhoud

Het relaas zou onvolledig zijn als niet enkele woorden werden gewijd aan de bediening en het onderhoud.

Het gevolg van de toepassing van moderne elektronische technieken in de militaire communicatiemiddelen, i.c. microminiaturisatie, gedrukte schakelingen, geïntegreerde schakelingen, transistorisatie enz. is, dat de apparatuur compacter wordt en minder toegankelijk voor bedienings- en onderhoudsingenrepen. Bovendien worden bedieningsfuncties door een elektronische automaat nu eenmaal beter uitgevoerd dan door een gespannen bedienaar. De uitwendige bediening zal derhalve aanzienlijk eenvoudiger worden, waardoor de bedienaar zeer weinig opleiding zal behoeven. De gecompliceerdheid van de apparatuur zal veldonderhoud, behoudens zeer eenvoudige handelingen, vrijwel onmogelijk maken. Een defect apparaat zal eerder in zijn geheel worden vervangen, dan te velde worden hersteld. Herstel zal nl. zoveel tijd en specialistische hulpmiddelen vereisen, dat alleen basisherstel in het achterland, lonend zal blijken te zijn. De moraal van dit betoog is, dat de gebruiker, de bedienaar en de onderhoudsmonteur in de toekomst zullen zijn verenigd in één persoon, nl. de gebruiker. Iedereen bedient thans zelf zijn telefoon; in de toekomst zal iedere stafsectie haar eigen telex bedienen of welk ander elektronisch apparaat dan ook.

Vanzelfsprekend zullen de geschilderde omstandigheden niet nalaten de „verbindingslogistiek“ te beïnvloeden. De behoefte aan bevoorrading van reservedelen en componenten, zal groten-deels plaats maken voor verwisselvoorraden van complete eenheden en complete toestellen en, voor zover deze zonder bezwaar door de gebruikers kunnen worden geplaatst, kaarten met gedrukte schakelingen en modules.

Ook het wezen van het verbindingdienstpersoneel zal evolueren. De technische herstellende in de logistieke installaties in het achterland buiten beschouwing latende, zal het verbindingdienstpersoneel in de gevechtsformaties bestaan uit:

- bedrijfstechnici op de verbindingscentra, voor het in bedrijf stellen en houden van het stelsel;
- communicatiedeskundigen, die in het stelsel de wegen moeten banen voor een doeltreffende afwikkeling van de stroom van elektronische informatie.

De in dit artikel neergelegde voorspellingen zijn niet ingegeven door een overdadige raadpleging van „science fiction“. De geopperde ontwikkelingen zijn alle technisch uitvoerbaar. De uiteindelijke realisatie zal slechts afhankelijk zijn van de dan geldende militaire en politiek-economische omstandigheden.

Meningen van anderen

Opvoeren van de slagkracht door speciale infanterie

Het vertragen van de vijandelijke opmars door speciale infanterie heeft in België grote aandacht gekregen. Zo maakte ik mee dat twee bataljons paracommando's, in de Ardennen in een vak van 20 km breed en 40 km diep, werden achtergelaten om de verbindingen van de vijand te hinderen en commandoposten te overvallen. Het zeer beboste terrein leende zich hiertoe. Er werd veel zorg aan besteed dat de ingezette troepen weer konden terugkomen door luchttransport en contra-infiltratie. Voor het moreel is dit noodzakelijk.

De Russische militaire attaché, die de oefening ook meemaakte, vroeg zich wel af waarom voor dit doel elitetroepen werden ingezet. Bij hen deden dit guerrilla's. Het antwoord was, dat men zich hier in vijandelijk gebied bevond.

Anders dan Majoor Antoniotti¹ geloof ik, dat afsnijden van de verbindingen gemakkelijker zal zijn — nl. tevoren voor te bereiden — dan het opzoeken van kernwapen-afvuurinrichtingen. Snel doorstotende vijandelijke pantserspitsen zullen niet voldoende snel kunnen worden gevolgd door versterkingen, die het terrein uitkammen. Uitkammen neemt veel tijd. Hier liggen grote mogelijkheden, nl. het achterlaten van troepen.

Uiteraard zullen deze troepen zeer marsvaardig en gehard moeten zijn. Hun organisatie dient uit kleine eenheden compagnieën met pelotons van ca. 25 man te bestaan en hun uitrusting moet draagbaar zijn.

België doet dit voornamelijk met diensplichtigen met een dienstduur van 15 maanden, zodat dit bij ons ook mogelijk moet zijn. Hebben wij niet reeds Commando's en kunnen deze niet voor dit doel worden gebruikt? Anders moet men een speciale „Sky cavalry” organiseren.

Voor hetzelfde doel als de speciale infanterie, in het geval dat men troepen verstoopt achterlaat, zijn ook lichte tanks met gemechaniseerde verkenningswagens bruikbaar. Hierbij spaart men veel mensen; een zwaar blijft het voertuiggeruis tijdens de contra-infiltratie. In een wat latere fase, wanneer de divisies 2e en 3e echelon van de aanvaller zijn aangetrokken, zal er kort achter het front weinig ruimte voor speciale infanterie meer over zijn, echter des te meer op grote afstand. Luchtvervoer met heli's wordt dan echter noodzakelijk. Door de snelle ontwikkeling (heli's van Bell Aviation maken reeds 240 km/h met een actieradius van 700 km) ontstaan hier grote mogelijkheden.

De snelheid van inzet zal echter gepaard moeten gaan met een grotere mogelijkheid voor doelopsporing. Dat men met „vrije jacht” op kernwapenopstellingen veel kan bereiken geloof ik niet, zodat voor mij de hindering van aanvoerwegen, o.a. door gebruik van mijnen, het belangrijkste is.

Zowel speciale infanterie als verkenningsstroepen zullen voor de kleine oorlog moeten worden ingezet om een

afremming en een aanvulling van inlichtingen mogelijk te maken. Een voordeel is dat de kleine oorlog gemakkelijk is te beoefenen en de geest van de troep stimuleert.

J. J. G. BEELAERTS VAN BLOKLAND,
Kolonel der Cavalerie.

Opvoeren van de slagkracht door speciale infanterie

Het artikel van Majoor J. J. M. Antoniotti in *De Militaire Spectator* 135(1966)(10)470 heb ik met belangstelling gelezen. Met zijn conclusie dat de KL behoefte heeft aan speciale infanterie ben ik het van harte eens. Ik ben nl. van mening dat hoe meer een land wordt geïndustrialiseerd of een strijdkracht gemechaniseerd, des te eenvoudiger het wordt de goede gang van zaken te ontworpen door het steken van een stok tussen de spaken van het zo delicaat uitgebalanceerde wiel. Industriële organisaties en wapensystemen hebben altijd de neiging om steeds groter, gecompliceerder en dus kwetsbaarder te worden; voorbeelden te over in onze moderne wereld. Het leven in een stad als New York wordt geheel en al ontregeld als het elektriciteitsysteem voor enige tijd uitvalt. Een storing in de automatische beveiliging van de spoorwegen kan het verkeer in een bepaalde sector lam leggen. Het is dan ook mijn vaste overtuiging dat een klein land als Nederland, met beperkte militaire middelen, voor een machtige vijand bijzonder hinderlijk kan zijn, mits het beschikt over de speciale infanterie waarop Majoor Antoniotti doelt. Goed getrainde, koelbloedige, moedige, goed gedisciplineerde en geleide mannen kunnen in een conflict, waar ook ter wereld, worden ingezet en veel meer rendement afwerpen dan de in de opleiding en uitrusting gestoken financiën kunnen doen vermoeden. Bovendien is het transport van enkele licht bewapende en uitgeruste speciale infanteriecompagnieën, naar waar ook ter wereld hun aanwezigheid gewenst c.q. noodzakelijk is, een heel wat eenvoudiger en minder kostbare aangelegenheid dan het transport van een pantsersinfanteriebataljon.

De vraag die zich nu opwerpt, is: beschikken wij in Nederland over deze speciale infanterie, c.q. kunnen wij in Nederland speciale infanterie opleiden? Over het eerste gedeelte van de vraag kunnen wij het n.m.m. heel vlug eens worden. Momenteel beschikken wij niet over het soort speciale troepen, die Majoor Antoniotti op het oog heeft. Ik ben er echter heilig van overtuigd dat wij hier te lande zeer goed in staat zijn om dergelijke troepen op te leiden. Mijn mening baseer ik op de volgende feiten.

1. Sedert 1950 heeft het KCT een schat van ervaringen opgedaan bij de fysieke en mentale harding, in het bijbrengen van technische bekwaamheden aan duizenden Nederlandse dienstplichtigen, beroepsofficieren en onderofficieren, die tot commando werden opgeleid. De legerleiding erkent dit feit en buit de ervaringen van het KCT uit, door het Korps een groot aantal cursussen op te dragen, die allen o.m. tot doelstelling hebben de

¹ Zie: *Mil. Spect.* 135(1966)(10)470.

fysieke en mentale harding van de cursisten. Het KCT vervult hier een taak, die wij het beste met de Engelse term „morale booster” kunnen karakteriseren. Het blijkt dat de cursist over het algemeen de mentale en fysieke harding, tijdens de duur van de cursus, goed ondergaat en dat oefeningen waarbij men een stevig beroep doet op zijn inventiviteit, zijn uithoudings- en doorzettingsvermogen, hem aanspreken. Men mag naar mijn mening hieruit concluderen dat Nederland de potentiële soldaten voor speciale infanterie wel kan opbrengen.

2. Tot de Operatie Chirurg beschikte het KCT over drie parate commandocompagnieën, die in het algemeen en in het bijzonder voor de volgende taken waren opgeleid.

Algemeen

— Het heimelijk binnendringen van vijandelijk gebied door de lucht, over water, te land, ten einde op te treden tegen vijandelijke objecten die van vitaal belang zijn voor de vijandelijke oorlogs- en gevechtsvoering.

— Het verzamelen van inlichtingen over de vijand, die niet door andere inlichtingenorganen kunnen worden verkregen.

— Het uitvoeren van bijzondere opdrachten in het kader van verlenen van militaire bijstand, zowel in Europa als waar ook ter wereld.

Bijzonder

— Optreden tegen vijandelijke stafkwartieren, commandoposten, waarnemingsposten, verbindingswegen, knooppunten, installaties, verzamelgebieden, artillerie- en raketopstellingen, concentraties van vijandelijke gevechtsvoertuigen.

— Het uitvoeren van lange-afstandspatrouilles.

— Het maken van krijgsgevangenen.

— Aanvalsopdrachten over water, echter niet over zee.

3. Behalve de para-instructeurs, die in België werden opgeleid en sedert 18 mei 1966 de opleiding tot militair inzetbaar parachutist bij het KCT zelfstandig ter hand namen, telt het Korps nog voldoende vaarinstructeurs, kikvorsinstructeurs, rotskliminstructeurs, vernielingeninstructeurs om naast de waarnemings- en verkennings-taak commando's op te leiden voor de in punt 2 genoemde taken.

In zijn artikel memoreert Majoor Antonietti dat landen als België, Duitsland, Frankrijk en de V.S. over troepen beschikken die in staat zijn om in de diepte van 's vijands gebied te ageren op de wijze zoals hij die zich voorstelt. In het kader van deze opmerking zou ik willen opmerken dat tijdens de oefening Colibri II, gehouden in de herfst van 1963, Duitse para's bij verrassing landden uit 16 laag vliegende Noratlas in een door de Fransen beheerst gebied. In dit gebied werd intensief door de Fransen gepatrouilleerd, maar toch was de inzet van de Duitse para's een succes te noemen.

Alvorens mijn op papier gezette gedachten te laten uitmonden in een conclusie, wilde ik gaarne nog het volgende onder de aandacht van de lezers brengen.

Elseviers Weekblad van 1 oktober 1966 had op blz. 25 een bericht waarin werd betoogd dat de Belgen hun permanente troepenmacht in Duitsland, bestaande uit twee divisies met een sterkte van 30.000 man graag zouden willen terugbrengen tot 1 divisie. De Belgen besteedden in het laatste begrotingsjaar BF 24 miljard aan hun

defensie. Het ministerie van landsverdediging zou tot de conclusie zijn gekomen dat een uitbreiding van het paracommandoregiment meer rendement zou betekenen dan de fondsen te versnipperen aan een opdracht, die de krachten van een klein land te boven gaan.

Conclusie

Het betoog van Majoor Antonietti zou ik met klem willen ondersteunen. Het is mijn mening dat *kleine commando-eenheden met de vuurkracht van moderne wapens, agerend in de diepte van 's vijands gebied, geduchte vechteenheden vormen als zij getraind zijn om het geïsoleerde gevecht te voeren tegen een in getalsterkte superieure vijandelijke eenheid.*

Het KCT beschikt momenteel nog steeds over goed geschoolde en ervaren instructeurs, die in staat zijn commando's op te leiden, die volkomen berekend zijn voor de taken als door Majoor Antonietti bedoeld.

H. A. COORS, Majoor der Infanterie, S3 KCT

De tactiek van de gemechaniseerde lichte artillerie (105 hw mech)

Het bovenstaande artikel van Luitenant-Kolonel der Artillerie K. P. Bloema (*Mil. Spect.* 135(1966)(11) 529) geeft mij aanleiding tot de volgende opmerkingen.

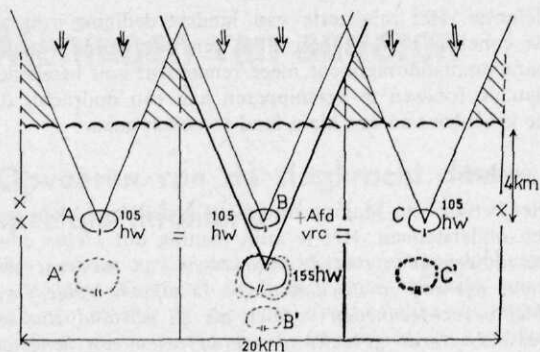
1. Spreiding

De eerstgenoemde manier van kernwapeninzet door de vijand sluit naar mijn mening het eigen optreden geheel uit. Indien de vijand zou beschikken over een „atomic-plenty” en dit tegen ons gebied zou gebruiken, zonder voornoemd gebied met andere middelen aan te vallen, vraag ik mij af waarom wij dan streven naar een afdelingsverband of het verblijven in verspreide afwachtingsgebieden? Het lijkt mij logischer veel zorg te besteden aan een goed misleidingsplan en onze opstellingen daar te kiezen, waar wij de tweede manier van het te verwachten kernwapengebruik tegemoet kunnen zien.

Nu is het naar mijn mening zo dat na de eerste inzet van een kernwapen, de tactische commandant steeds rekening zal moeten houden met een eventuele inzet van een vijandelijk kernwapen in zijn vak en derhalve zijn onderdelen, uit preventief oogpunt gezien, reeds (meer) verspreide opstellingen zal laten innemen. Dit pleit voor de batterijgewijze ontplooiing (spreiding) van de lichte artillerie (105 hw mech). Dit zou echter in strijd zijn met de artilleristische taak om snel geconcentreerd vuur te kunnen uitbrengen. Gezien het bovenstaande is naar mijn mening deze artilleristische taak voor alle óf althans de meeste gevallen nauwelijks meer van kracht.

2. Wijze van optreden

Indien de geconcentreerde lichte afdeling een bv. 4 × snelvuur midden doel (72 projectielen) afgeeft, zal de breedte van dit vuur ca. 250 m, bij een diepte van 200 m bedragen. Gezien de zeer geringe trefkans op een bewegend doel, weegt de concentratie in afdelingsverband niet op tegen het grote nadeel, dat de afdeling door te concentreren een gewild kernwapendoel vormt. Zonder nadere redenen te ontwikkelen rechtvaardigt schr. een gedecentraliseerd optreden van de afdeling

Afb. 1 Fase 1. Uitgangssituatie. Vij hoofdav heeft zich nog niet afgetekend. De drie vuurmondbatterijen nemen deel aan batterijvuren. Reserve stgn zijn ingemeten door tmd.

105 hw mech, alleen in het kader van het verdragend gevecht, maar wijst deze wijze van optreden categorisch af voor alle andere vormen van het gevecht.

Deze nogal ongenueanceerde stellingname lijkt aantrekkelijk, doch kan de toets der kritiek bij een nadere beschouwing niet doorstaan. Een massaal optreden van de vijand is immers — gezien de geschetste twee mogelijke wijzen van kernwapeninzet — allerm minst aanmerkelijk. Zowel in de verdediging als in de aanval zal een ieder te allen tijde trachten te vermijden een kernwapendoel te vormen. Vandaar dat de moderne oorlogvoering zo'n beweeglijk karakter heeft.

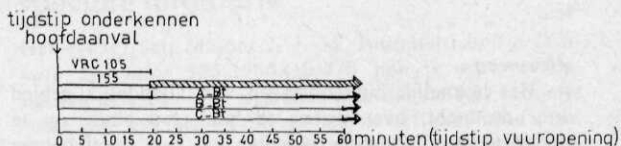
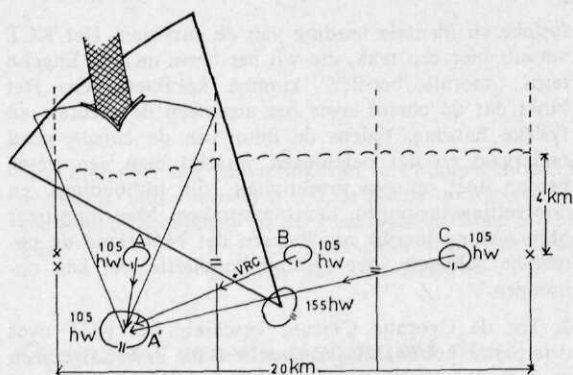
Maar dat impliceert, dat het — door schr. — getekend beeld voor het verdragend gevecht, eveneens veelal het beeld zal zijn bij de andere vormen van het gevecht en dat een plaatselijke zege niet wordt bereikt door eenmaal massaal op te treden, maar door een aantal overwinningen in successie op laag niveau (zie max bat). Dat betekent uiteraard niet, dat het gecentraliseerd gebruik van de afdeling 105 hw mech geheel zou zijn vervallen.

3. Inzet van de artillerie

Wanneer wij nu korthedshalve de verdediging — voor ons een belangrijke gevechtsvorm — beschouwen, dan zijn er overwegingen aan te voeren, die ertoe kunnen leiden, dat in de eerste fase de veldartillerievuur op gepantserde eenheden, die zich over grote breedten en diepte bewegen zal — onder deze omstandigheden — erin resulteren, dat slechts enkele gepantserde voertuigen zullen worden uitgeschakeld.

Een initiële inzet van de veldartillerie, vooral door het gebruik van rookgranaten gemengd met brisantgranaten, zal door het belemmeren van de waarneming zowel bij dag als bij nacht de vijand ernstig vertragen, daar deze met gesloten luiken moet rijden; bovendien wordt de vijand tot ontplooiing gedwongen. Hierdoor levert ook de artillerie haar bijdrage tot de antitankbestrijding. Teneinde dit effect te bereiken zijn geen afdelingsconcentraties nodig, batterijvuren zullen steeds voldoende effect sorteren.

De inzet van zelfstandig vurende batterijen, die in de eerste fase van de verdediging vrij ver naar voren zijn geplaatst, vermeerdert het aantal doelen, dat onder vuur kan worden genomen. Door deze wijze van optreden komt „de lange arm van de artillerie” in het moderne gevecht beter tot zijn recht.

Afb. 2 Fase 2. Hoofdav tekent zich af op liflank.

1. Afd vrc 105 mm verplaatst naar A' (20 minuten);
2. Afd 155 mm verlegt tegelijkertijd vuursector (20 minuten); hierbij is ervan uitgegaan dat de afd nog niet heeft gevuld, opstg is dus niet bekend bij vij;
3. B- en C 105 mm verplaatst onmiddellijk naar opst A', binnen 1 uur tot vuren gereed
4. Wanneer vuursector 155 mm hw is verlegt, verplaatst ABt naar A' (30 minuten)

Nadeel: deze oplossing levert te allen tijde verplaatsingen op. **Voordeel:** over de gehele frontbreedte is in eerste instantie een beperkte vast aanwezig

In de verdediging echter kan ook een moment aanbreken, waarbij de afdeling veldartillerie een „vuist” moet tonen. Deze fase breekt aan, wanneer de vijand door kunstmatige of natuurlijke hindernissen wordt gedwongen te stoppen c.q. te concentreren en eventueel moet uitstijgen. In deze gevallen is een afdelingsvuur gewenst, indien men op zijn minst de vijand wil neutraliseren.

Gezien het bovenstaande is de volgende wijze van optreden mogelijk:

— twee vuurmondbatterijen nemen deel aan batterijvuren op een zo groot mogelijke afstand, eventueel met inschakeling van een luchtwaarnemer, waarbij uiteraard toestemming tot registratie werd verleend. De derde vuurmondbatterij staat meer naar achteren opgesteld en vormt reeds de nucleus van de toekomstige afdelingsstelling. Er wordt geregistreerd, terwijl de terreinmeetdienst de drie batterijstellingen inmeet. Op bevel van de tactische commandant verplaatsen de twee voorbatterijen naar dit afdelingsgebied. Tijdens deze verplaatsing kan de batterij in de afdelingsstelling reeds enige vuursteun verlenen. Indien e.e.a. goed is voorbereid, moet het mogelijk zijn binnen korte tijd — om de gedachte te bepalen: binnen 45 min — in afdelingsverband te kunnen vuren, waarna zo spoedig mogelijk weer tot decentralisatie moet worden overgegaan. Hierdoor zal de afdeling artillerie — meer dan voorheen — beweeglijk moeten optreden en zou de leuze „de vuureenheid van de artillerie blijft de afdeling” dienen te worden gewijzigd in: „de artillerie treedt veelal batterijgewijs op, doch moet in staat zijn snel te concentreren teneinde afdelingsvuren te kunnen afgeven”.

In het geval dat een afdeling 155 hw vv is, zal een andere wijze van optreden van de gemechaniseerde lichte artillerie (105 hw) mogelijk zijn. Kortheidshalve is deze mogelijke wijze van optreden d.m.v. schetsen weergegeven (zie afb. 1 en afb. 2).

A. E. WOUTERS, Majoor der Infanterie, S3 toeg 42 Painfbrig.

De intendanceproblematiek in een gro- tendeels gemechaniseerd legerkorps

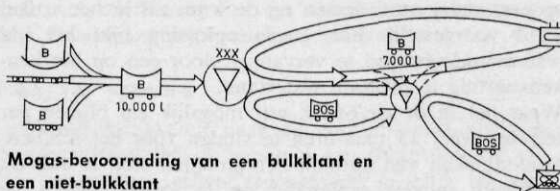
Het bovenstaande artikel van Kolonel van de Intendance Staf H. W. Zoomers (*Mil. Spect.* 135(1966)(11) 502) geeft mij aanleiding tot de volgende opmerkingen over de klasse-III-bevoorrading.

1. In zijn beschouwing spreekt schr. alleen over mogas; m.i. dient echter ook dieso in beschouwing te worden genomen. Het verbruik aan dieso bedraagt na voltooiing van het huidige mechanisatieproces reeds 10 en 7% van het dagverbruik aan voertuigenbrandstof in een painfbrig resp. een pabrig, percentages die gezien de moderne motorontwikkeling waarschijnlijk nog zullen toenemen.

2. In de aanhef van het artikel stelt schr. op blz. 505, dat het tankbataljon de bulkklant is omdat dit het grootste percentage van het dagverbruik van mogas voor zijn rekening neemt. Als schr. in dit geval onder bulkklant de grootste afnemer verstaat, ben ik het geheel met hem eens. Maar te stellen, dat het tankbataljon om *deze* reden in bulk, d.w.z. door middel van tankauto's, moet worden bevoorrad, gaat mij te ver. Het tankbataljon wordt toch door middel van tankauto's bevoorrad, omdat het een grote afnemer is *en* omdat het aftanken van de gevechtstanks zelf m.b.v. jerrycans inefficiënt en tijdrovend is. Dit is trouwens, zoals schr. verder zelf stelt, overeenkomstig de conclusie van de Duitsers na de Tweede Wereldoorlog: alleen de benzineauto inzetten voor voertuigen, die een behoefte hebben van 300 l of meer. Hoe schr. tot de conclusie komt „Bij bulkbevoorrading dient de klant derhalve over eigen bulkopslag en eigen bulkoverslagmiddelen te beschikken” (blz. 505, rechter kolom, 5e alinea), is mij niet geheel duidelijk. Dit gaat toch zeker niet op voor een tankbataljon. De middelen die de brigade voor bulkbevoorrading heeft, nl. de 7000 l tankauto's, dienen om de gevechtstanks van een tankbataljon rechtstreeks te bevoorraden. Hiertoe bezitten deze tankauto's 4 slangen van 10 m die elk 90 l/min kunnen overpompen. Een nauw samenspel tussen de S4 van het bataljon en de brigade dient ertoe te leiden, dat de tankauto's tijdig aanwezig zijn bij de gevechtstanks tijdens een gevechtspauze, in een vzeob of in overeenkomstige omstandigheden. Indien dit onmogelijk is door bv. het gebonden zijn aan de vijand, is bevoorrading d.m.v. jerrycans de enig mogelijke methode. Deze jerrycans dienen via een stootvoorraad bij het bataljon van de brigade te worden betrokken. Het is m.i. onjuist het tankbataljon te belasten met de overslag bulkjerrycans. Mocht schr. eigen gemechaniseerde bulkmiddelen bij het tankbataljon bedoelen, dan lijkt dit voorschands nog een wensdroom daar deze middelen niet of slechts in zeer geringe mate aanwezig (zullen) zijn en dus ten hoogste enkele gevechtstanks kunnen aftanken.

3. Op blz. 507, rechter kolom, voorlaatste alinea, stelt schr.: „De bulkopslag (afb. 3, de bravin) is bestemd

voor de bulkklant. Alle overige klanten handhaven het oude principe op basis van de can: leeg tegen vol. Aldus ontstaat er naast een „can-lijn” een „bulk-lijn”. Dit is echter, dacht ik, niet geheel waar: het „bulkopslagmiddel „bravin” kan terdege jerrycans vullen. Uit één bravin kunnen 6 tankauto's en 6 jerrycans tegelijkertijd worden gevuld. De lkavpl is de plaats, waar de in bulk aangevoerde brandstof uit de bravin of rechtstreeks uit de 10.000 l tankauto's wordt overgeslagen in jerrycans. Hier gaat de „bulklijn” overeenkomstig de door schr. gestelde verhouding bulk : can = 1 : 2 voor 2/3 over in de „can-lijn”. (Het zou bijzonder interessant zijn deze overslag in grote hoeveelheden eens in de praktijk te beproeven). De hierbij afgedrukte schets brengt e.e.a. in beeld.

Mogas-bevoorrading van een bulkklant en een niet-bulkklant

4. Tenslotte nog enkele opmerkingen over de dagvoorraden. Schr. spreekt van de operationele dagbehoefte en het huishoudelijke verbruik. Misschien schuilt hier een misverstand in de terminologie: ik meen, dat wij naar analogie van de NAVO-begrippen de voorraden uitdrukken in standaarddagen (standarddays) en gevechtsgedagen (combatdays). Een gevechtsgedagvoorraad is een variabel gegeven, waarvan de grootte wordt bepaald door de aard en de intensiteit van het gevecht. In een langdurige gevechtspauze kan deze voorraad relatief klein zijn en min of meer overeenstemmen met het verbruik, dat plaatsvindt bij het verrichten van huishoudelijke diensten. Een standaarddagvoorraad komt overeen met het gemiddelde verbruik, gemeten over een langere termijn. Dit gegeven, dat dus een vaste waarde heeft, wordt gebruikt voor planningdoel-einden, het voorschrijven van voorraadviveaus (bv. op de lkavpln) en bij rapportages. Uitgaande van deze feiten kan dus niet worden gesteld, dat de voorgeschreven voorraad 40% groter is dan de directe behoefte. In theorie is immers de voorgeschreven voorraad, uitgedrukt in x standaarddagen, gelijk aan het gemiddeld verbruik gedurende x dagen, waarin zowel heftige gevechten moeten worden gevoerd, als rustpauzes voorkomen.

Voorts moet worden opgemerkt, dat per definitie een eenheid slechts mag beschikken over de middelen, die voor een normale taakuitoefening zijn vereist. Schr. is echter bij de organisatie en uitrusting ervan uitgegaan, dat met 75% van de middelen in 100% van de nodige capaciteit kan worden voorzien. Er dienen wel *zeer gewichtige redenen* te zijn om van dit principe af te wijken en een dergelijke, relatief grote reserve in de organisatie in te bouwen.

Mijn laatste opmerking is, dat het niet de bedoeling kan zijn om 40% van de voorgeschreven voorraad van de lkavpln in een mobiele toestand achter de hand te houden. De beschikbare bulktransportmiddelen voor herbevoorrading vanuit achterwaarts gelegen depots zijn zodanig schaars, dat gebruik als *mobiele opslagcapaciteit* moeilijk aanvaardbaar is.

A. C. DE JONGE, Majoor der Infanterie

De intendanceproblematiek in een gro- tendeels gemechaniseerd legerkorps

Het artikel van Kolonel van de Intendance Staf H. W. Zoomers geeft mij aanleiding tot de volgende opmerkingen ten aanzien van de bevoorrading op bataljonsniveau.

1. Klasse I

Meervoudige onderdelen van infanterie, cavalerie en veldartillerie beschikken over een organisatie, waarbij de veldkeuken op bataljonsniveau is ingedeeld en niet op compagniesniveau. Dientengevolge is, bij invoering van de mobiele veldkeuken, het tractieprobleem niet zo eenvoudig op te lossen op de wijze als in het artikel werd voorgesteld. Een goede oplossing lijkt het, de wateraanhangwagen te vervangen door een op het keukenvoertuig te plaatsende watertank.

Waar het in de cie/bt/esk wel mogelijk zal blijken per dag ongeveer 15 man-uren te vinden voor het schillen/schoonmaken van aardappelen/groenten e.d., is ook dit probleem minder eenvoudig op te lossen, indien de keuken zich in het verzorgingssechelon bevindt. Daar is immers de mankracht niet aanwezig, om behalve de normale verzorgingstaken (en nabijbeveiliging) ongeveer 60 man-uren voor dit doel vrij te maken.

Een volgend praktisch probleem is het schoonmaken van het eetgerei; het door de hygiënisten zo vurig bepleite 3-vatensysteem kan onmogelijk worden toegepast. Te overwegen ware de invoering van plates, die dan in het verzorgingsgebied zouden moeten worden gereinigd, dan wel de invoering van zg. weggooiplates. Hoewel de centralisatie van de veldkeuken op bataljonsniveau de mobiliteit van cie/bt/esk ten goede komt, wordt het de vraag in hoeverre, na invoering van de mobiele keukenaanhangwagen, de belemmering nog opweegt tegen de voordelen van de keuken op compagniesniveau. Deze voor- en nadelen zullen per wapen/dienstvak verschillend zijn.

2. Klasse III

Uitgaande van de hypothese dat, behalve voor tank-eenheden, jerrycanbevoorrading op basis „leeg tegen vol” de meest rationele wijze van bevoorrading is, meen ik te moeten opmerken, dat het principe „leeg tegen vol” voor de troepencommandant eerst enige waarde verkrijgt, indien dit tot op voertuigniveau kan worden doorgevoerd.

Thans is dit niet mogelijk, omdat tegenwoordig op de voertuigen geen jerrycans meer organiek aanwezig zijn. De bij bat/afd volgens autorisatiestaat aanwezige cans zijn nauwelijks voldoende voor herbevoorrading bij de aangewezen verzorgingseenheid, doch laten niet toe de bevoorrading binnen bat/afd op basis leeg tegen vol uit te voeren. Als gevolg van dit tekort aan cans is de bevoorrading van Klasse III steeds weer een grote zorg voor de troepencommandant, in het bijzonder wanneer over meer dan 100 km is verplaatst.

De zinsnede in het artikel, waarin wordt gesteld, dat „de onderdeelcommandant bij voortdurende dient te zorgen voor het verzamelen en afvoeren van lege jerrycans”, is helaas in de praktijk maar al te waar gebleken. Het zou echter naar mijn mening niet nodig moeten zijn, dat de tactische troepencommandant aan deze ma-

terie zijn kostbare tijd en aandacht moet besteden, daar dit euvel door het opvoeren van een 300 jerrycans extra is op te lossen.

Zoals Kol. Zoomers in de derde alinea van zijn artikel reeds schreef, dienen bij bat/afd zowel de middelen voor herbevoorrading bij de aangewezen verzorgingseenheid, als de middelen voor verzorging binnen de eenheid aanwezig te zijn. Derhalve dient in de autorisatiestatuten zo spoedig mogelijk een zodanig aantal *extra* jerrycans te worden opgenomen, dat op elk voertuig jerrycans op basis van bekende indelingsnormen organiek kunnen worden ingedeeld. Deze cans behoren in principe het voertuig nimmer te verlaten, doch dienen slechts te worden geruild leeg tegen vol. Eerst dan zal de bevoorrading Klasse III onder alle omstandigheden zijn verzekerd, zoals terecht als eis werd gesteld.

G. VAN DEN HAM, Majoor der Artillerie

Antwoord op meningen van anderen Opvoeren van de slagkracht door speciale infanterie

Voor de waardevolle aanvulling op mijn betoog ben ik de militair attaché bij H. M. Ambassade te Brussel zeer erkentelijk. Uit het feit dat België zijn paracommando's gebruikt voor taken waarvoor ik speciale infanterie nodig acht, blijkt toch wel dat e.e.a. nadere bestudering zou kunnen wettigen.

Wel meen ik te moeten opmerken, dat de kolonel mij een grotere voorkeur voor het bestrijden van kernwapen-inzetmiddelen toedenkt dan naar mijn mening uit mijn artikel blijkt. Op de blz. 470 en 471 noem ik een aantal objecten waarvan het uitschakelen kwalijke gevolgen zal hebben voor 's vijands gevechtskracht. Kernwapenartillerie is daarbij slechts één — zij het een zeer belangrijk — element.

Omtrent de grootte van de eenheden heb ik nog geen mening en helaas motiveert de kolonel zijn voorkeur niet voor pelotons van ca. 25 man. De organisatie zal moeten voortvloeien uit de taakstelling, de wijze van optreden en de te gebruiken uitrusting en transportmiddelen enz., en dan zal de doelmatigheid bepalend zijn en niet het „aantal”.

Indien men aan het begrip „Sky cavalry” de gangbare — Amerikaanse — betekenis wil toekennen, dan zie ik hierin geen vervanging voor de door mij voorgestane speciale infanterie. Zouden wij ooit over dergelijke *verkenningseenheden* beschikken, dan dunkt mij dat zij ook voor hun primaire taak moeten worden gebruikt. „Lichte tanks met gemechaniseerde verkenningswagens” (verkenningseenheden?) zijn evenmin als de speciale infanterie opgewassen tegen vijandelijke gemechaniseerde strijdkrachten. Doch waar de speciale infanterie bescherming ontleent aan het zich baseren op voor gemechaniseerde eenheden moeilijk toegankelijk terrein (blz. 472), vervalt deze mogelijkheid voor de „lichte tanks met gemechaniseerde verkenningswagens”. Bovendien gaat de verrassing niet alleen verloren door

het „geruis” maar ook door de moeilijk uitwisbare sporen die deze voertuigen achterlaten. Van heimelijke verplaatsing, waaraan de speciale infanterie ook bescherming ontleent, kan bij verkenningseenheden dan ook geen sprake zijn. Dat verkenningseenheden bij de te verwachten vermenging van eigen en vijandelijke troepen op het gevechtveld wel eens bij verrassing een overval zullen kunnen uitvoeren valt natuurlijk niet te loochenen. Naar mijn mening echter moet deze „toevallige bate” niet in de toch reeds — qua inhoud — omvangrijke taakstelling van de verkenningseenheden worden opgenomen.

De oplossing kan dan ook in beginsel alleen maar worden gezocht in speciale infanterie van het type dat wij kenden in het Korps Commandotroepen, voordat daar „chirurgisch” werd ingegrepen.

J. J. M. ANTONIETTI, Majoor van de Generale Staf

De tactiek van de gemechaniseerde lichte artillerie (150 hw mech)

De beschouwing van Majoor A. E. Wouters richt zich in hoofdzaak tegen het naar zijn mening *te weinig* tot recht komen van de mogelijkheid van de lichte veldartillerie om gedecentraliseerd op te treden. Deze bijdrage tot een discussie over de moderne artillerietactiek is bijzonder belangwekkend, vooral omdat mij van artilleriezijde reeds mondeling is verweten dat ik *te veel* ruimte liet voor batterijvuren!

Alvorens nader in te gaan op de batterijvuren, verdient de eerste zin van de beschouwing van Majoor Wouters de aandacht. De eerstgenoemde manier van kernwapeninzet is die, waarbij grotere kt-waarden worden gebruikt, bv. 50 kt. Deze wijze van kernwapeninzet sluit het eigen optreden mijns inziens *niet* uit. Zelfs dient ernstig rekening te worden gehouden met deze wijze van kernwapengebruik. Het voeren van een oorlog is een hoogst ernstige aangelegenheid, waarbij alle middelen worden gebruikt die kunnen bijdragen tot de overwinning. Er bestaat geen kernstop bij 30 kt!

Bij het gebruik van grotere kernwapens zal echter geenszins een geheel divisie- of brigadevak worden bestreken, zodat bij een goede spreiding van de onderdelen wel degelijk overlevingskansen aanwezig zijn. Voor de artillerie is het daarbij gewenst om in verspreide afwachtingsgebieden te verblijven zolang zulks mogelijk is, totdat zij in actie moet komen. Dit geldt dus voor artillerie die *nog niet* aan het gevecht deelneemt.

Aanpassing van het gevecht aan grotere (doch nog steeds tactische) kernwapens vergt veel ruimte (divisievak tot 50 à 60 km diep) en voorts bijzondere aandacht voor onze eigen kernwapeninzetmiddelen, die het enige antwoord vormen op die van de vijand. De infanterie en tanks zullen dan in de verdediging vooral een taak hebben als beveiliging van onze kernwapeninzetmiddelen en in de aanval zal hun taak bestaan in het uitbuiten van de door onze kernwapens veroorzaakte inbreuken in 's vijands gelederen. Men zou in een nucleaire oorlog in plaats van over „vuursteun”, met evenveel recht kunnen spreken over „manoeuvresteun” door de infanterie-tankteams. Door het grote belang van de kernwapeninzetmiddelen is het dan ook een onderwerp van studie of de verspreiding van deze middelen over het divisievak niet rechtstreeks dient te

worden geregeld door de divisiestaf; een ander onderwerp, dat in discussie is, heeft betrekking op de commandovoering op het nucleaire gevechtveld. Kan de divisiecommandant dit gevecht niet beter leiden uit de divisieartilleriestaf, daartoe bijgestaan door zijn G3 als hoofd van een „MSCC” (Manoeuvre Steun Coördinatie Centrum) of dient de divisieartilleriestaf te worden ingegreerd in de divisiestaf? Mijns inziens is geen van beide aangeduide mogelijkheden juist, doch het zou te ver voeren daar thans op in te gaan.

Naar ik hoop bevat het bovenstaande voldoende aanwijzingen om het verwijt te ontgaan dat ik ongenueanceerd stelling neem voor de mening dat ook bij gebruik van grotere tactische kernwapens het gevecht nog mogelijk is. Sterker, wij moeten ons erop instellen dat een eventueel conflict in Europa zou kunnen uitlopen op deze desastreuze wijze van oorlogvoeren.

Wijze van optreden

Laten wij terugkeren naar de conventionele artillerie. In mijn artikel heb ik gepoogd een compromis te vinden tussen twee geheel tegengesteld gerichte factoren. Degenen die de spreiding op het nucleaire gevechtveld accentueren, streven naar een tussenruimte tussen de batterijen van een afdeling artillerie van tenminste 5, doch liefst meer dan 6,5 km. Ik meende onder meer door de schets bij mijn artikel te hebben aangetoond dat voor de 105 hw de spreiding tussen de batterijen ten hoogste ca. 3 km mag bedragen, wil een afdeling 105 hw in het gestelde voorbeeld nog enige afdelingsvuursteun kunnen verlenen. Daarbij werd erop gewezen dat voor snel en flexibel gebruik van een afdeling artillerie zelfs deze tussenruimte vele nadelen had, zodat met kleinere tussenruimten genoegen moet worden genomen indien de tactische commandant verwacht dat zich merendeels doelen zullen voordoen die hij d.m.v. de artillerie wil *vernietigen* of *neutraliseren*. De wens om een doel te vernietigen of te neutraliseren zal zich in de verdediging en in de aanval meer voordoen dan in het verdragend gevecht, waarbij er zich een veelheid van kleine doelen op een breed front zal vertonen die zich leent voor *storende* (en niet vernietigende of neutraliserende) vuren van de artillerie. In dit laatste geval zou veelal kunnen worden volstaan met batterijvuren, doch met handhaving van het afdelingsverband. Deze gedachtengang is duidelijk en zelfs met gebruik van vele cursiveringen in mijn artikel weergegeven.

De inzet van de artillerie hangt dus (met handhaving van het streven naar zo groot mogelijke spreiding) vooral af van de soorten doelen die worden verwacht in het type gevecht waarin men is gewikkeld. Majoor Wouters schrijft dat zowel in de verdediging als in de aanval een ieder zal trachten te vermijden een kernwapendoel te vormen. Op dit streven wordt de mening gebaseerd dat nu het type gevecht bij de verdediging en de aanval veelal hetzelfde beeld zal opleveren als bij het verdragend gevecht. Dit is een opvatting die afwijkt van al hetgeen hierover tot nu toe bekend was. Voor het aangrijpen van een bepaald aanvalsdoel zullen daarvoor immers de nodige middelen moeten worden geconcentreerd. Teneinde de kwetsbaarheid voor kernwapens zo gering mogelijk te doen zijn, dient deze concentratie zo laat mogelijk te worden verkregen en zo kort mogelijk te duren (Gevechtshandleiding pt

200). Ik geloof dat ik dus mag stellen dat, zowel in de verdediging als in de aanval, wel degelijk rekening moet worden gehouden met doelen die de inzet van een of meer afdelingen artillerie nodig maken. Er is geen tactische commandant die zich kan veroorloven in de laatstgenoemde gevechtsvormen de vuursteun van afdelingsvuren te ontberen. Trouwens, ook Majoor Wouters niet. Zodra zich (zie zijn afb. 2) de hoofdaanval van de vijand aftekent, laat hij de afdeling 105 hw snel concentreren en roept liefst nog een afdeling 155 hw daarbij te hulp.

Het voorbeeld van de inzet van de artillerie

De beschrijving van de inzet van de artillerie met de afbeeldingen 1 en 2, zoals deze door Majoor Wouters zijn gegeven, richt zich niet op de tactiek van de afdeling 105 hw mech in het algemeen, doch neemt hieruit een bepaald geval (hetgeen zijn goed recht is). Hierbij is het interessante voorbeeld gekozen van de overgang tussen een situatie waarbij een *gedecentraliseerd* optreden van de artillerie wenselijk werd geacht, en een situatie waarbij *gecentraliseerde* vuren konden worden verlangd. Er is daarbij uitgegaan van enkele premissen nl. dat er ruimschoots tijd is geweest voor de verkenningen van de vele stellingen en voor het inmeten door de terreinmeetdienst; dat er over deze stellingen coördinatie heeft plaatsgehad met de brigadestaf; dat er in het tweede geval een afdeling 155 hw vv ter beschikking staat, en vooral: dat er in fase 1 slechts kleine en zeer verspreide doelen worden verwacht.

Afb. 1 vertoont nu het beeld van het vertragend gevecht waarbij de artillerie zodanig verspreid is opgesteld dat de nadruk valt op batterijvuren. Dit onderstreept dus hetgeen ik in mijn artikel heb gesteld. Indien de afstand tussen de batterijen echter te groot is om te kunnen overgaan op afdelingsvuren, dan moet de tactische commandant in deze situatie welbewust hebben afgezien van één van de voornaamste mogelijkheden van de artillerie, namelijk van het snel over grotere afstanden geconcentreerd vuur kunnen uitbrengen. Deze beslissing kan hij echter, na door zijn artillerieadviseur op alle voor- en nadelen te zijn gewezen, nemen. Opgemerkt wordt dat echter te allen tijde het afdelingsverband dient te worden gehandhaafd, aangezien een centrale commandovoering in een afdeling onmisbaar is op grond van de door of via de afdelingsstaf te verstrekken schietgegevens, de behandeling van vuurversterkingsaanvragen, de regeling van de verkenningen, de verplaatsingen, de NBC-, munitie- en andere logistieke en administratieve aangelegenheden.

De geschetste overgang van gedecentraliseerd naar ge-centraliseerd optreden van de afdeling 105 hw mech is vervat in een systeem van verschillende alternatieven, die elk enkele verplaatsingen inhouden. Het is een oplossing die mij doet denken aan de uitdrukking „artistieke tactiek”. Hierbij wordt echter, gezien de scherp gestelde tijden, gerekend op een uitstekend geoefende afdeling 105 hw mech en er wordt zeer weinig ruimte overgelaten voor „als er iets mis gaat” ten aanzien van de verbindings-, de verplaatsingen en ... de appreciatie van het kennelijk nogal trage vijandelijke optreden. Het is mijns inziens een riskante oplossing die ten aanzien van het gebruik van de artillerie te weinig gebruik maakt van diens mogelijkheden en die strijdig is

met het beginsel van „houd het plan eenvoudig”.

Uit het bovenstaande zal het duidelijk zijn dat het mijns inziens bepaald niet juist is om batterijen te gebruiken buiten afdelingsverband (ik neem aan dat ook Majoor Wouters dit niet wil), dat het bezigen van batterijvuren wel mogelijk en soms wenselijk is, doch dat een uitbuiten van de mogelijkheden van de artillerie alleen ten volle kan geschieden bij het optreden in afdelingsverband en met vuren van een of meer afdelingen. *De vuureenheid van de artillerie blijft de afdeling.* Hoewel ik dus met de opvattingen van Majoor Wouters beslist niet kan instemmen, acht ik de weergave van zijn mening toch van bijzonder belang voor de discussie over de tactiek van de artillerie en ik ben hem dankbaar voor zijn beschouwing.

K. P. BLOEMA, Luitenant-Kolonel der Artillerie.

De intendanceproblematiek in een gro- tendeels gemechaniseerd legerkorps

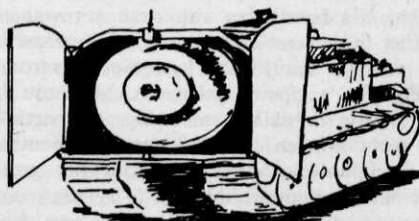
Met genoegen heb ik geconstateerd dat mijn artikel tot de zo nuttige open uitwisseling van gedachten heeft bijgedragen. Graag wil ik dan ook op de „meningen van anderen” reageren.

Ik wil daarbij eerst de door Majoor A. C. de Jonge gemaakte opmerkingen op de voet volgen.

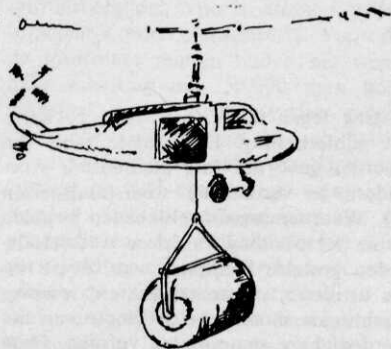
1. In mijn artikel heb ik mij bepaald willen distantiëren van de in dit stadium voor de Intendance niet direct belangrijke zaken. Daartoe behoort het dieso-verbruik: in een pabrig 0,2% en in een painfbrig — afhankelijk van haar organisatie — 2, 4 of ca. 7%. In de problematiek speelt dieso derhalve geen rol. Uiteraard worden de ontwikkelingen op de voet gevolgd. Ook in de toekomst wordt echter geen dieso-probleem verwacht.

2. Inderdaad heb ik bedoeld te zeggen: „In beginsel benzau-bevoorrading voor tanks en can-bevoorrading voor de overige voertuigen en in beginsel geen overslag bulk-jerrycans bij de gebruikende eenheden”. In beginsel, omdat incidenteel wel in de eventuele behoefte tot afwijking van het beginsel kan worden voorzien. In casu beschikt ook het tankbataljon over een organiek aantal cans — dat in beginsel dus de „canlijn” bevoorrading, leeg tegen vol, moet volgen — waardoor, behalve de tankbevoorrading per benzau, ook de bevoorrading van de tanks met cans steeds is verzekerd. Bij mijn conclusie m.b.t. de middelen waarover de bulkklant zou moeten beschikken, heb ik daadwerkelijk de in ontwikkeling zijnde apparatuur voor ogen gehad, nl.:

- de opvouwbare tanks in de AMX-prvr (afb. 1);
- de opvouwbare tank met trekhefboom (afb. 2);
- de opvouwbare tanks op vau 3 ton (afb. 2);

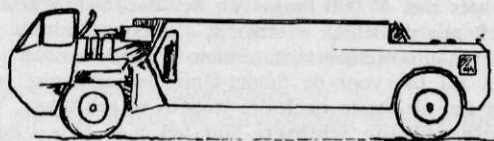
Afb. 1 Opvouwbare cilindrische tank, cap. 1500 l, in AMX-Cargo

Afb. 3 Opvouwbare tank voor luchttransport

Afb. 2 Twee opvouwbare tanks, gemonteerd op een 3-tons truck; truck; links: opvouwbare tank met trekboom

Afb. 4 Goer-type tankauto, cap. 5000 en 2500 US gallon (US Army)

— de opvouwbare tank t.b.v. luchttransport (afb. 3);
— de „lage” gepantserde tankauto, Goer-type (afb. 4), tegenover de hoge niet gepantserde benzau

Het behoort tot de intendanceproblematiek bij de „directe bevoorrading” het onderdeel te bereiken; het behoort tot de „distributie-problematiek” binnen de gebruikende eenheid, hoe de interne distributie onder alle omstandigheden dient te worden gerealiseerd.

Wat de tanks betreft: zolang het kan en de operationele omstandigheden zulks toelaten, en zolang het niet anders kan, met de benzau van de Bevoc’ie van het Treinenbataljon van de Brigade.

3. De Lkavpl is de plaats waar — in beginsel — de met 10.000 l tankauto’s in bulk aangevoerde brandstof wordt overgeslagen óf in de bravin óf in de cans t.b.v. resp. de verstrekking in bulk en de verstrekking in cans. De bravin dient — in beginsel — voor de verstrekking in bulk; als zodanig kunnen zes 7000 l benzau in een half uur tegelijkertijd worden afgetankt. Na aftanken in bulk kunnen deze 7000 l benzau eventueel tegelijkertijd hun eigen brandstofreservoirs en eventuele organieke cans aftanken. De bravin is daartoe van een faciliteit voorzien, die, wanneer hij eventueel voor overslag in cans zou moeten worden gebruikt bij een 10-urige werkdag en 6 can-overslagpunten een praktische maximumcapaciteit zou leveren van 72 t of 3600 cans.

Afgezien van de extra „handling” en het extra interne transport kan door het organieke overslagmaterieel waarover de Lkavpln beschikken t.b.v. can-overslag uit 10.000 l benzau, dezelfde productie in 2 uur worden bereikt.

Bovendien ben ik van mening dat, uit het oogpunt van spreiding en van kwetsbaarheid, in beginsel, jerrycan-overslag uit de bravin dient te worden vermeden.

De overslag in cans uit (10.000 l) benzau vindt reeds jaren lang regelmatig bij alle grote oefeningen — ook in grote hoeveelheden — plaats.

De schets mogasbevoorrading van een bulkklant geeft niet aan dat de bevoorrading in bulk altijd via de brigade dient te lopen.

4. Ik ga geheel met Majoor De Jonge akkoord, zowel v.w.b. het gebruik van de door hem gebezigde terminologie en begrippen, als met zijn opmerking dat daaruit volgt dat niet kan worden gesteld dat de voorgeschreven voorraad 40% groter is dan de behoefte. Maar dan dienen ook de middelen voor de opslag en de verwerking daarvan ter beschikking te staan. De 75% paraat

aanwezige middelen voorzien daarin slechts voor 60%. De problematiek ligt dan in de keuze van de oplossing, nl. meer middelen óf minder standaarddagen óf mobiel houden van 40% van de voorgeschreven voorraad op de eindstations.

M.b.t. de opmerkingen van Majoor der Artillerie G. van den Ham zou ik het volgende willen opmerken.

1. Het tractieprobleem is door mij juist „als probleem” aan de orde gesteld. Daar moet worden aangenomen dat geen extra tractie ter beschikking zal komen, zal per eenheid „een oplossing” moeten worden gezocht en indeling OTAS en beladingsschema’s zullen zo nodig moeten worden herzien.

Een modificatie als door Majoor Van den Ham geopperd, zou mogelijk in beschouwing kunnen worden genomen indien de herbevo en de distributie binnen de eigen eenheid met andere tractie zijn verzekerd, en een andere meer efficiënte oplossing niet kan worden gevonden.

Omtrent de onmogelijkheid van de toepassing van het 3-vatensysteem, welk systeem uit hygiënische overwegingen de bijzondere aandacht van alle commandanten vereist, dienen concrete argumenten te bestemd plaatse te worden aangevoerd.

De suggestie om onder bepaalde omstandigheden over wegwerpborden te kunnen beschikken verdient zeker de aandacht. Bedacht moet nl. worden dat de extra inspanning, nodig om een verse maaltijd te verstrekken, zowel uit moreels- als uit bevoorradingsoverwegingen alle steun moet krijgen. Het motto zou kunnen zijn: liever 4 × met moeite een vers rantsoen dan 1 × een gevechtsrantsoen. Het risico, dat onder operationele omstandigheden mogelijk een vers rantsoen verloren zou gaan, dient hierbij te worden aanvaard.

2. Indien reeds nu de transportcapaciteit van een aantal extra jerrycans aanwezig is, zou een extra indeling van jerrycans zeker mogelijk zijn.

H. W. ZOOMERS, Kolonel van de Intendance Staf

Rectificatie

Bij de laatste correctie op de drukkerij voor het ter perse gaan van het januarinumnummer is helaas een storende fout gemaakt. Op blz. 46, rechter kolom, moet de 27e regel van onderen luiden:

In het divisieverzorgingsgebied bevinden zich de squa-
Red.

Uit de buitenlandse vakpers

Visie op de verdediging van de Duitse Bondsrepubliek

Een taxatie van de in West-Europa aanwezige militaire middelen aan weerszijden van het IJzeren Gordijn (25 divisies met 8000 tanks van de NAVO tegenover 60 divisies met 17.000 tanks van het Pact van Warschau) geeft een duidelijke overmacht aan conventionele middelen aan oostelijke zijde te zien. Bij een eventueel conflict zal het voor de Sovjet-Unie derhalve niet nodig zijn om als eerste nucleaire wapens te gebruiken. Westelijke militaire schrijvers zijn het niet eens over de vraag of de Bondsrepubliek met conventionele middelen is te verdedigen, maar zij zijn wel algemeen van oordeel dat, hoe groter de overmacht aan conventionele middelen aan oostelijke zijde is, des te sneller en des te intensiever de NAVO van nucleaire middelen gebruik zal moeten maken.

Aangezien de geloofwaardigheid van de Amerikaanse atoomgarantie is afgenomen, naarmate de Russische nucleaire potentie is toegenomen en mede gezien de thans vigerende doctrine van de „flexible response” is het nodig om de conventionele middelen van de NAVO uit te breiden, ten einde plaatselijke, beperkte agressies te kunnen weerstaan. Hierdoor zal de Sovjet-Unie voor de keuze worden gesteld tussen afzien van de plaatselijke en beperkte agressies of inzet van een massale aanval waarop de nucleaire vergelding in werking zou treden. Hoe kunnen wij nu deze plaatselijke en beperkte agressies afwijzen? De verdediging van stellingen tegen aanvallen van sterke pantsereenheden wordt door vele militaire experts op grond van ervaringen in de Tweede Wereldoorlog als niet mogelijk bestempeld. Gaat men echter de voorbeelden uit deze oorlog na, dan blijkt kritiek op deze mening gerechtvaardigd. De linies en forten die werden doorbroken, respectievelijk ingenomen, bleken zwakke punten te vertonen (Meginotlinie: verkeerde tactiek en slecht moreel; Metaxaslinie: omvat op de zee flank; Atlantikwall: geen diepte; Siegfriedlinie: gedeeltelijk ontmanteld; Singapore: eenzijdig gerichte verdediging). Daartegenover staat een aantal voorbeelden van linies en stellingen, waarin vastbesloten verdedigers zich wekenlang wisten te handhaven (Sebastopol, een deel van de „Westwall” bij Trier, delen van de door „Volkssturm” bezette Oderstelling enz.).

Dat inbraken in linies in de Tweede Wereldoorlog veelal uitgroeiden tot doorbraken vindt zijn oorzaak in de volgende fouten in deze linies:

1. ongunstige plaats;
2. verkeerde of te eenzijdig gerichte bouw;
3. onvoldoende diepte;
4. onvoldoende bezetting;
5. onvoldoende reserves;
6. onvoldoende antitankwapens;
7. gebrek aan munitie;
8. slecht moreel.

Hoe nu te bewerken dat een agressor zich wel tweemaal zal bedenken alvorens het „bruggehoofd West-Duitsland” met conventionele middelen aan te vallen? De verdedigingslinies van de twee afgelopen wereldoorlogen zullen moeten worden vervangen door een vele kilometers diep weerstandsgebied. Het verloop van de voorste rand van dit gebied dient primair met het

oog op de beveiliging tegen tanks te worden gekozen: in beginsel op de achterhelling. De voorste rand van dit gebied moet worden gevormd door kleine door groepen bezette, rondom te verdedigen weerstandsnesten („Gruppenester”). Waarnemingsmogelijkheden bepalen de limiet die aan de verspreiding van deze weerstandsnesten moet worden gesteld. Stellingen van zware infanteriewapens en artillerie, commandoposten, reserves en verzorgingsinrichtingen moeten in de diepte van het gebied rondom verdedigbare steunpunten vormen. Deze weerstandsnesten en steunpunten zouden reeds in vrede tijdstip kunnen worden aangelegd en uitgebouwd, zonder daarbij nu direct in de termen van Maginot- of Siegfriedlinie te denken, omdat enorme betonmassa's slechts mensenvallen zijn met bovendien een slechte uitwerking op het moreel. Achter dit weerstandsgebied dienen reserves van grote beweeglijkheid en aanvalskracht te zijn opgesteld, ten einde een plaatselijke doorbraak van de vijand te kunnen aangrijpen en vernietigen voordat deze doorbraak te grote afmetingen gaat aannemen. Verder moeten alle kwetsbare punten in de gevechtszone en het achterland worden beveiligd door territoriale eenheden.

Uit de vorenstaande beschouwing volgt een tweedeling die de verdediging moet vertonen: mobiele pantser- en pantserinfanterie-eenheden voor het offensieve aspect van de verdediging en meer aan de plaats gebonden eenheden voor het verdedigen van de grensstellingen en de beveiliging van kwetsbare punten. In plaats van het veelal gepredikte „poreuze slagveld” moet een soort van „stellingoorlog in modern gewaad” worden voorzien. Ook als nucleaire wapens gaan worden ingezet, zal een „atomärer Grabenkrieg” eerder slagen in het afwijzen van een agressie dan de steeds beklemtoonde beweeglijke gevechtsvoering.

Het grote probleem is in dit verband de personeelsbezetting van een dergelijk systeem. Voor het aantal divisies, dat nodig zou zijn om langs de 700 km lange oostgrens van de Bondsrepubliek een adequaat stellingfront op te bouwen, variëren de schattingen tussen 40 en 60. Miksche achtte in een interview van 6 mei 1966 een aantal van 60 divisies als grensbezetting nodig, opdat de 21 NAVO-divisies bij een agressie niet direct naar het nucleaire wapen zouden moeten grijpen.

Voor de realisatie van deze infanteriedivisies zouden wij de oude idee van „Grenzregimenten” weer kunnen gebruiken. Deze regimenten hebben in de 16e, 17e en 18e eeuw aan de „K.K.-Militärgrenze”, tussen de Adriatische Zee en Zevenburgen, Europa verdedigd tegen de Turken. Deze regimenten waren zowel gevechts- als beheerseenheden: in rustige tijden bewaakte een minimumbezetting de grenzen; de overige mannen bebouwden de akkers en oefenden hun andere beroepen uit. In oorlogstijd kwamen alle mannen onder de wapens en verdedigden hun eigen huis en haard.

Iets dergelijks zouden wij nu weer kunnen creëren: uit de 900.000 reservisten waarover de strijdkrachten van de Bondsrepubliek beschikken, eventueel aangevuld tot rond 1 miljoen man met de laatste lichten uit de Tweede Wereldoorlog, zouden de nodige „Grenzinfanterie-Divisionen” kunnen worden georganiseerd. Deze divisies kunnen worden samengesteld uit 2 of meer brigades à 4 infanteriebataljons en een

mortierbataljon. Voorts kunnen zelfstandige artilleriebrigades worden geformeerd. Voor de beveiliging van de kwetsbare punten buiten het weerstandsgebied zijn naar schatting nog 50.000 man nodig; deze beveiligingstaak zou kunnen worden gecombineerd met de rampenbestrijdingstaken die aan het ontworpen „Zivilschutzkorps” zijn toebedacht. Deze infanterie-eenheden zouden op vrij eenvoudige wijze kunnen worden bewapend: een vergelijking leert dat de Duitse wapenproductie in 1944 voldoende zou zijn voor een eerste verstrekking aan alle bovengenoemde eenheden. Aangezien de meeste infanteriewapens niet zo bijzonder snel verouderen zou de bewapening economisch en technisch te realiseren zijn; alleen de antitankwapens zullen wat meer kosten en moeite meebrengen, doch ook deze zijn te overwinnen. Deze infanterie-eenheden zouden door middel van vordering van het nodige transport moeten worden voorzien; kleding en uitrusting moeten door de mannen thuis worden bewaard en de wapens moeten in de nabijheid van de sectoren of objecten worden opgeslagen.

Als dit alles zou zijn gerealiseerd, zou de zo ontstane „conventionele afschrikking” de ruimte bieden om de tactische nucleaire wapens uit Europa terug te trekken, wat ongetwijfeld tot de zo zeer gewenste ontspanning zou bijdragen.

„Kann Deutschland überleben?”, door Gen.-Maj. H. Kissel, in „Wehrtechnische Monatshefte”, sept. 1966.

L.V.

De defensie van Australië en Nieuw-Zeeland

Het opmerkelijkste feit bij de voortdurend verder gaande samenwerking tussen Australië en Nieuw-Zeeland is de kort geleden gesloten vrijhandelsovereenkomst tussen beide landen. Ten minste even belangrijk is echter de uitbreiding van de samenwerking op het gebied van de defensie. Op dit gebied werden reeds resultaten bereikt ten aanzien van standaardisatie van uitrusting en van de ontwikkeling van gemeenschappelijke activiteit op het gebied van de verwerving. Andere voorbeelden van samenwerking zijn een eventuele levering van Mirages van Australië aan Nieuw-Zeeland, uitwisseling/bezoeken, gezamenlijk optreden in Vietnam, de mogelijkheid van mededinging van Nieuwzeelandse firma's naar leveranties aan Australië enz. Bovendien werken de twee landen samen in drie verdedigingsorganisaties: ANZUS, ANZAM EN SEATO.

Er is echter nog een zeer sterk argument, dat pleit voor nog intensievere samenwerking op het gebied van de defensie, een argument gebaseerd op de politieke instabiliteit in zuidoost-Azië, de voortdurend oorlogs-zuchtige houding van China, de ontwikkeling van zijn nucleaire macht en de uitbreiding van zijn invloedssfeer naar het zuiden. Tegen deze achtergrond gezien is er een mogelijkheid, dat de Britten en Amerikanen zich zullen terugtrekken, waardoor Australië en Nieuw-Zeeland in een kwetsbare positie zouden komen. Het is waarschijnlijk, dat de belangen van Australië en Nieuw-Zeeland niet altijd zullen samenvallen met de belangen van hun geallieerden in dit deel van de wereld: in dit geval zal een sterkere gezamenlijke militaire inspanning nodig zijn ten einde het defensie-potentieel te verhogen en te zamen een belangrijker politieke invloed te verkrijgen.

De realisatie van een gezamenlijk optreden is echter moeilijk te bereiken want zal men moeten „integreeren” onder één opperbevelhebber óf zal men een gezamenlijke defensieplanning moeten opzetten. Deze ideeën veronderstellen de aanwezigheid van gezamenlijke belangen van de lidstaten. Dit houdt niet in, dat alle belangen van Australië en Nieuw-Zeeland identiek zijn, doch wel, dat er een aantal zullen samenvallen.

Verschillende waardering van de belangen

Behalve het feit, dat de belangen van de twee landen niet altijd samenvallen, worden ze ook verschillend gewaardeerd. Dit kan worden veroorzaakt door:

— geografische omstandigheden

Naarmate de afstand tot een mogelijke bron van gevaar kleiner wordt, zal de psychologische invloed groter worden. Dit kan worden geïllustreerd aan de hand van de bezorgdheid van Australië ten aanzien van Nieuw-Guinea, een bezorgdheid, die in veel mindere mate in Nieuw-Zeeland aanwezig was dan de bezorgdheid over kernwapenproeven in het gebied van de Stille Oceaan;

— de relatieve grootte van de landen, gemeten in bevolkingsaantal en in hulpbronnen

In Nieuw-Zeeland bestaat de tendens iedere inspanning op het gebied van de defensie, die een symbolische te boven gaat als verspilling van gelden, die anders op economisch of sociaal gebied zouden kunnen worden aangewend, aan te merken. Australië is deze periode te boven gekomen, in het bijzonder sinds de meeste Europese landen ervan afzien zich met de gang van zaken in dit gebied te bemoeien. Dit betekent, dat het percentage van het bruto nationale produkt besteed voor defensiedoeleinden in Australië voorlopig hoger zal liggen dan in Nieuw-Zeeland.

Politieke overwegingen

Een ander probleem ligt in het verschil in politieke samenstelling van de regeringen van de twee landen. Het resultaat van de beoordeling wat van gemeenschappelijk belang is, zal variëren al naargelang de samenstelling van de regeringscoalitie.

In de praktijk zullen deze problemen onvermijdelijk hun invloed doen gelden op de oprichting van een gezamenlijke staf of op de samenwerking op het gebied van gezamenlijke planning. Bovendien is er enerzijds de onwil om zijn strijdmacht geheel onder al dan niet gezamenlijk bevel te plaatsen, anderzijds is er de moeilijkheid om tot overeenstemming te komen ten aanzien van de bijdrage van elk van de partners. Men kan hierover verschillende suggesties beluisteren, bv.:

— een politieke samensmelting van Australië en Nieuw-Zeeland. Ofschoon dit voor de representatie van het gebied, internationaal gezien, voordelen zou opleveren, is het op korte termijn niet te verwezenlijken; — vaak kan men de voorspelling horen, dat de loop der gebeurtenissen in de volgende 20 jaar Australië en Nieuw-Zeeland dichter naar elkaar toe zullen drijven en dat een aantal grote crises in Azië datgene aanvaardbaar zal maken, wat op het ogenblik nog als niet acceptabel wordt beschouwd. Hoewel er misschien veel waars in deze suggestie moge zijn, men mag niet uit het oog verliezen, dat een gemeenschappelijke defensie-inspanning over vijf of tien jaren veel effec-

tiever kan zijn, als de basis hiervoor reeds is ontwikkeld.

Vorbereidende werkzaamheden

Ofschoon een gemeenschappelijk opperbevel en gemeenschappelijke planning van defensie-inspanning nog lange tijd op zich zouden kunnen laten wachten en zouden afhangen van een directe militaire dreiging, toch zou er al veel kunnen worden gedaan met belangrijke voordelen. De huidige tendens naar standaardisatie van uitrusting, bevoorrading en gemeenschappelijke training zouden kunnen worden bevorderd; voorts zouden de pogingen tot verwerving van militaire uitrusting bij de partner moeten worden geïntensiveerd ten einde een gemeenschappelijke markt op het gebied van defensiematerieel te verkrijgen. Ten minste even belangrijk zijn de discussies over defensie en strategie die naast de gesprekken in ANZAM en ANZUS op verschillende niveaus dienen te worden gehouden. Deze gesprekken moeten niet alleen van hoog tot laag in militaire kringen worden gehouden, doch tevens zullen gesprekken tussen parlementariërs en op gouvernementeel niveau dienen plaats te hebben; ook op wetenschappelijk niveau dienen onderzoekingen en discussies plaats te vinden.

Vragen ter discussie

De hierboven voorgestelde discussies zouden de volgende punten moeten inhouden.

— In hoeverre hebben Australië en Nieuw-Zeeland gemeenschappelijke belangen en welke zijn die belangen?

— In hoeverre heeft een gezamenlijk beleid ten aanzien van die gemeenschappelijke belangen gevolgen ten aanzien van de buitenlandse politiek, de koloniale politiek of zelfs de immigratiepolitiek van elk van de partners?

— Welke specialisatie op het gebied van de strijdkrachten is eventueel gewenst? Moet Nieuw-Zeeland zich concentreren op maritieme ontwikkelingen en Australië zich op het gebied van bombardementsvliegen voor middelbare en lage afstand? Zou het tekort aan mankracht kunnen worden opgeheven door een financiële regeling met Engeland, waardoor Britse troepen in zuidoost-Azië zouden kunnen worden gehandhaafd?

— Wat is de relatie tussen de economische groei van een gebied en het mogelijke niveau van de defensie-uitgaven en welke variabelen zijn hierbij aanwezig? Welk economisch potentieel kan worden ingezet ten behoeve van de defensie zonder dat de continuïteit van de economische groei in gevaar wordt gebracht? In hoeverre kan een verhoging van het percentage van het bruto nationale produkt, besteed voor de defensie een stimulerende invloed uitoefenen op de industrie, bv. op de elektronische en de metaalverwerkende industrieën?

— Hoe groot is de juiste bijdrage van elke partner in de gemeenschappelijke defensie en welke maatregelen zijn noodzakelijk ten einde de defensie-inspanning en het defensiepotentieel van het gebied te maximaliseren? Zou het bv. niet mogelijk zijn, dat Australië door stimulering van de export van landbouwprodukten van Nieuw-Zeeland naar Australië, Nieuw-Zeeland in staat zou stellen defensiemateriaal te betalen?

— Ten slotte blijft nog de vraag, welk apparaat nodig

is om de defensie-inspanning te coördineren. In het bijzonder dient men te overwegen of een dergelijk apparaat zou passen in het kader van ANZUS, ANZAM en SEATO.

Het is duidelijk, dat dit vragen zijn, waarop een voor beide landen aanvaardbaar antwoord moeilijk is te vinden. En toch, wanneer men stelt, dat samenwerking op het gebied van de defensie tussen Australië en Nieuw-Zeeland de moeite waard is, verdienen deze vragen ernstige en spoedige overweging, zowel van particuliere als van gouvernementele zijde.

„Australia-New Zealand Defence”, door A.D. Robinson, in „Survival”, sept. 1966 G.J.B.

Het nieuwe Reglement betreffende de Krijgstucht

Na driejarige studie is onlangs in Frankrijk de tekst van een nieuw RK voor alle krijgsmachtdelen gepubliceerd. Dit Reglement trad op 1 januari 1967 in werking. Voor een goed begrip van het nieuwe reglement dient men kennis te hebben van de grondgedachten die bij de samenstelling een rol hebben gespeeld.

De krijgstucht beoogt het verkrijgen van een strikte gehoorzaamheid, het gewinnen aan een stipte uitvoering van gegeven bevelen in vredetijd, opdat zij ook in oorlogstijd zullen worden opgevolgd.

Dit beginsel is v.w.b. zijn toepassing onderhevig aan wijzigingen ten gevolge van veranderingen in de wijze van rekrutering, nationale zeden en gebruiken, maatschappelijke toestanden en vooral de aard van het moderne gevecht. Maarschalk Bugeaud (1784—1849) schreef:

„Il importe à la solidité des institutions militaires que leurs actes fondamentaux soient originaires d'une même époque et inspirés par son esprit et par ses besoins”.

Deze regel heeft bij de achtereenvolgende herzieningen van het RK steeds gegolden. Sedert de Restauratie heeft het reglement acht wijzigingen ondergaan. De laatste dateert van 1933 en laat reeds enige ruimte aan het persoonlijk initiatief.

De toeneming van het aantal technische functies maakt het de meerderen thans onmogelijk nog op elk gebied van het militaire handwerk — zelfs binnen hun eigen wapen — specialist te zijn. Dit leidt ertoe dat de ondergeschikte steeds minder het willoos werktuig kan zijn dat hij vroeger wel was. Voor een goede taakvervulling is het nodig dat hij weet te oordelen, initiatief ontplooit, zelfstandig kan handelen en zijn aard en aanleg tot gelding brengt.

Ook de veranderde maatschappelijke omstandigheden spelen een rol. In toenemende mate hebben de jonge Fransen de invloeden van het stadsleven ondergaan. Minder dan voorheen zijn zij afkomstig uit kleinere, besloten gemeenschappen, die hen saamhorigheidsbesef bijbrachten. De gewoonten van de grotestadsbewoner verdragen zich slecht met een „voortdurend besef van ondergeschiktheid”. De jonge man wil — ook al is hij dit niet — voor „vol” worden aangezien en de werktuiglijke gehoorzaamheid dunkt hem een aanslag op zijn waardigheid. De hedendaagse jeugd is meer ontwikkeld en daardoor beter in staat technische specialistische functies te bekleden. Zij heeft gevoel voor doelmatigheid en wil zich wel inspannen wanneer zij

het belang van de taak inziert. Opvoeders zijn het erover eens dat de jeugd van vandaag zeker niet minder over goede hoedanigheden beschikt dan vroeger. Zij wil deze echter op andere wijze tot uitdrukking brengen. De krijgsmacht kan de edelmoedigheid van de jeugd bevorderen door haar deze nieuwe uitdrukkingswijzen te verschaffen.

Voor de eerste maal is thans in het RK een hoofdstuk gewijd aan de wetten en gebruiken van de oorlog. Deze tekst moet een ieder leiden bij de uitoefening van zijn taak en voorkomen dat de krijgsmanser geweld wordt aangedaan. Voorts wordt gesteld dat de krijgstucht tot doel heeft de man in staat te stellen in orde en saamhorigheid het hoofd te bieden aan de spanningen van het gevecht. De wet bekleedt de meerdere met gezag en eist van de ondergeschikte een gehoorzaamheid zonder beperkingen. Gehoorzaamheid wordt omschreven als de actieve en volledige medewerking die de mindere aan de meerdere verleent. De wil tot medewerken is dus tot een wezenlijk bestanddeel van de gehoorzaamheid geworden. In deze tijd van verslapping en ontspanning begrijpt de jonge Fransman niet meer waarom hij bij voortdurende onderworpen moet zijn aan een veeleisende en strenge tucht die in kritieke tijden moet gelden. Het RK is dan ook aangepast aan het klimaat van de nieuwe tijd. Zo kan bij bewegingsvrijheid burgerkleding worden gedragen en is het groeten in openbare gelegenheden en transportmiddelen afgeschaft. Het uiterlijk betoon van beleefdheid en goede vormen is gebleven, doch ontdaan van verouderde regels. De traditionele gezagsverhouding, gebaseerd op rang en anciënniteit, is gehandhaafd. De meerdere

moet zijn minderen zijn achting en voorbeeld geven; de mindere is zijn meerdere gehoorzaamheid en respect verschuldigd in alle krijgstuchtelijke aangelegenheden. Bovendien is een functionele gezagsverhouding ingevoerd, die de betrekkingen regelt tussen meerderen en minderen bij het uitvoeren van een gemeenschappelijke taak. Deze nieuwe structuur kan uiteraard slechts dan effect sorteren, indien de verantwoordelijkheden van alle betrokkenen nauwkeurig zijn omschreven. Tevens is een recht van beklag ingevoerd. Het RK geeft nog een aantal richtlijnen en middelen aan om de krijgstucht te handhaven en te bevorderen. Een verdere waarborg tegen willekeur werd gevonden in het opstellen van een tabel, die per soort vergrijp de maximumstraf aangeeft. Dit systeem werd van de marine overgenomen.

De wil tot opvoeden en opleiden in een vernieuwd kader kenmerkt het verlangen van de krijgsmacht om, zonder de beginselen geweld aan te doen, met haar tijd mee te gaan. De krijgstucht van gisteren en die van heden kan worden samengevat in twee handelingen: gehoorzamen en bevelen. Het gehoorzamen geldt voor alle militairen, het bevelen valt een geringer aantal toe. Uiteindelijk wordt de hoedanigheid van het gehoorzamen bepaald door de kwaliteit van het bevelen. In eerste aanleg zullen het de jonge officieren zijn die aan de krijgstucht haar nieuwe gestalte zullen moeten geven. Hun meerderen zullen hen moeten leiden, steunen en aanmoedigen.

„Le Règlement de discipline générale et le style de vie dans les Armées”, door de redactie van „l'Armée”, oktober 1966

J.J.M.A.

**NEDERLANDSCHE
WAPEN- EN MUNITIEFABRIEK
DE KRUIHOORN N.V.
's-HERTOGENBOSCH**

vraagt voor indiensttreding op korte termijn ter uitbreiding van haar Verkoopstaf enkele

SALES ENGINEERS

voor het onderhouden van contacten op internationaal niveau voor de verkoop van infanterie- en artillerie-munitie, infanteriewapens en onderwaterbommen.

Kandidaten dienen een brede algemene ontwikkeling te hebben, de Engelse, Duitse en Franse taal te beheersen in woord en geschrift en zo mogelijk enige kennis te hebben van officiële inkoop-organisaties in binnen- en buitenland. Essentieel is een ruime kennis en ervaring in wapen- en/of munitie-techniek. Leeftijd: 25-35 jaar.

De honorering is geheel in overeenstemming met het niveau van de functie. Sollicitaties met volledige gegevens te richten aan:

DE KRUIHOORN N.V.,
Postbus 50, 's-Hertogenbosch.

De Nederlandsche Fotografische Industrie N.V. te Soestduinen is fabrikant van specialistische producten voor beeldformatie.

De DALCO-producten bestrijken de terreinen van de fotografie, de reprografie, de chemigrafie en het Dalcopy fotokopieersysteem.

**om
in het oog**

te houden

Verkoopkantoor voor de Benelux:
Molenstraat 142 Soest, telefoon 02955-4057*